По конфіскаті наклад другий

Ч. 221 (15.032). Львів, четвер 6. жовтня 1938. Оплата почтова уiszczona g-tówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10, II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-45
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060
" Банку Чеських Лєгіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Незалежницька змова серед комсомольців Совітської України.

ДИМІСІЯ ПЕРШОГО СЕКРЕТАРЯ КОМСОМОЛУ УССР.

В українському комсомолі викрили опозиційну організацію, розгалужену по всіх університетських містах. Її осередок був у Києві, де арештовано коло 80-ох студентів; чималі арештування переведено у Харкові й Одесі.

У Києві виходив нелегальний часопис, що пропагував знищення совітського устрою та проголошення незалежної України; його кольпортували по всьому краю.

Першого секретаря комсомолу УССР усунули і потягнули до відповідальности за толерування націоналістичних елементів

Зміна уряду в Чехословаччині

ГЕН. СИРОВИ ЗНОВУ ПРЕМІЄРОМ.

Чехословацький уряд уступив.

Райтер подає з Праги:

Уряд ген. Сирового подався до димісії. Сирови утворить новий кабінет.

„Ньюз Кронікл" твердить, що уряд зголосив димісію ще в суботу, але це тримали в тайні.

ПРИЧИНА УРЯДОВОЇ КРІЗИ.

Як подає ПАТ, димісію уряду спричинили внутрішні труднощі. Їх загострило непримирне становище словацьких автономістів, зокрема димісія словацького міністра Чермака.

НОВИЙ УРЯД СИРОВОГО.

През. Бенеш заіменував новий уряд в такому складі: премієр і міністр нар. оборони: ген. Сирови, закорд. справи: Ф. Хвальковський, внутр. справи: Я. Черни, скарб: Й. Кальфус, справедливість: В. Файнор, промисл, торговля і ремесло: І. Карвас, залізниця: ген. В. Кайдос, публ. роботи: ген. К. Гусарек, рільництво: Л. Фаербенд, сусп. опіка: П. Зенкі, без теки: С. Буковський, Г. Вавречка, І. Паркані.

Крім того деякі міністри будуть вести ще й додаткові ресорти, а саме: уніфікація законодавства: Файнор, пошта і телеграф: Кайдос, нар. виховання: Буковський.

Новий уряд має урядничо-військовий характер.

Мадярські домагання до Чехословаччини.

ЧЕХИ ТАКИ ЕВАКУУЮТЬ МАДЯРСЬКЕ ПОГРАНИЧЧА.

Щоб мадярсько-чеські переговори йшли у приязній атмосфері, мадярський уряд запропонував, щоб чехи:

1) звільнили всіх політичних вязнів,
2) звільнили вояків мадярів,
3) утворили мішану сторожу безпеки,
4) символічно передали Мадярщині дві місцевости.

Як інформують з польських джерел, чехи почали евакувати мадярське пограниччя від Братислави по Ужгород. Військо забирає у глибину краю скоростріли та нищить полеві укріплення. Чеські урядовці та кольоністи ліквідують інтереси, продають нерухомости та виїздять. Граничної контролі нема — чесько-мадярський кордон можна переходити свобідно.

Чехословаччина зриває пакт з Францією.

Як твердить празький соціял-демократичний щоденник „Право Ліду", чехословацький уряд хоче зірвати пакт з Францією та почати самостійну европейську політику, не оглядаючись на своїх дотеперішних союзників.

—o—

Гітлер у Карльсбаді.

Гітлер приїхав до Карльсбаду, де населення повітало його дуже святочно. Він виголосив промову, в якій підкреслив, що необхідно [illegible] все, що розєднює німецький нарід. 75 міліонів німців має ті самі почування, що їхні судетські брати. Дальше Гітлер намітив програму господарської відбудови Судетів

—o—

За сильний національний провід.

Львів, 5. жовтня 1938.

II.

НА ЯКИХ ПЕРЕДУМОВАХ ПОВИНЕН СПИРАТИСЯ ПРОВІД?

Ми сказали, що наш нарід у Польщі серед тої дійсности, в якій тепер живе, хоче бути зєдинений і мати сильний політичний провід. Треба призадуматись, який провід слід уважати сильним.

На сили проводу складаються два чинники: 1) яку національно-політичну ціль і яку тактику до осягнення тієї цілі повинен мати провід і 2) кого той провід заступає та які люди стоять на його чолі. Цілі, до якої має прямувати нація, не формулує сьогодні провід партії в теоретичних програмах, бо та ціль живе в серцях членів народу, всіх його кляс і верств. Хоч велику війну затіяли не народи, а династії і держави, яких інтереси не покривалися з інтересами всіх народів, що билися в рядах державних армій, проте вже підчас війни кожний нарід хотів з війни винести власний національний капітал, для якого і проливав ріки крови. І нині міліони калік-інвалідів пригадують наочно ті жертви, які кожний нарід поніс в боротьбі за свої ідеали. Так само і тактику, себто спосіб, в який треба тепер боротися за здійснення своїх завдань, знає нині докладно кожний нарід у світі: кожний нарід своїм інстинктом відчуває, що в нинішніх часах, часах панування сили, тільки нарід сильний, охочий і здібний до боротьби може осягнути свою ціль. Ані Мусоліні своїм фашизмом, ані Гітлер своїм націонал-соціялізмом не винайшли якоїсь окремої, відірваної від народніх мас і тим масам накиненої їм доктрини: вона вийшла з низів і була тільки оформленням течій, оформленням туги за силою. В Італії і в Німеччині панувало загальне невдоволення та огірчення з приводу мирових дого-

Ч. 221 (15.032). Львів, четвер 6. жовтня 1938. Оплата почтова уіщєслона gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телеґр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060
" Банку Чеських Леґіов Праґа „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . . . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Незалежницька змова серед комсомольців Совітської України.

ДИМІСІЯ ПЕРШОГО СЕКРЕТАРЯ КОМСОМОЛУ УССР.

В українському комсомолі викрили опозиційну організацію, розгалужену по всіх університетських містах. Її осередок був у Києві, де арештовано коло 80-ох студентів; чималі арештування переведено у Харкові й Одесі.

У Києві виходив нелеґальний часопис, що пропаґував знищення совітського устрою та проголошення незалежної України; його кольпортували по всьому краю.

Першого секретаря комсомолу УССР усунули і потягнули до відповідальности за толерування націоналістичних елементів.

Зміна уряду в Чехословаччині

ГЕН. СИРОВИ ЗНОВУ ПРЕМІЄРОМ.

Чехословацький уряд уступив.

Райтер подає з Праги:

Уряд ген. Сирового подався до димісії. Сирови утворить новий кабінет.

„Нюз Кроніка" твердить, що уряд зголосив димісію ще в суботу, але це тримали в тайні.

ПРИЧИНА УРЯДОВОЇ КРІЗИ.

Як подає ПАТ, димісію уряду спричинили внутрішні труднощі. Їх загострило непримиренне становище словацьких автономістів, зокрема димісія словацького міністра Чермака.

НОВИЙ УРЯД СИРОВОГО.

През. Бенеш заіменував новий уряд в такому складі: премієр і міністр нар. оборони: ген. Сирови, закорд. справи: Ф. Хвальковський, внутр. справи: Я. Черни. скарб: И. Кальфус, справедливість: В. Файнор, промисл, торговля і ремесло: І. Карвас, залізниця: ген. В. Кайдос, публ. роботи: ген. К. Гусарек, рільництво: Л. Фаербенд, суспі. опіка: П. Зенкі. без теки: С. Буковський, Г. Вавречка, І. Паркані.

Крім того деякі міністри будуть вести ще й додаткові ресорти, а саме: уніфікація законодавства: Файнор, пошта і телеграф: Кайдос, нар. виховання: Буковський.

Новий уряд має урядничо-військовий характер.

Мадярські домагання до Чехословаччини.

ЧЕХИ ТАКИ ЕВАКУУЮТЬ МАДЯРСЬКЕ ПОГРАНИЧЧА.

Щоб мадярсько-чеські переговори йшли у приязній атмосфері, мадярський уряд запропонував, щоб чехи:

1) звільнили всіх політичних вязнів,
2) звільнили вояків мадярів,
3) утворили мішану сторожу безпеки,
4) символічно передали Мадярщині дві місцевости.

Як інформують з польських джерел, чехи почали евакуувати мадярське пограниччя від Братислави по Ужгород. Військо забирає у глибину краю скорострiли та нищить полеві укріплення. Чеські урядовці та кольоністи ліквідують інтереси, продають нерухомости та виїздять. Граничної контролі нема — чесько-мадярський кордон можна переходити свобідно.

Чехословаччина зриває пакт з Францією.

Як твердить праський соціял-демократичний щоденник „Право Ліду", чехословацький уряд хоче зірвати пакт з Францією та почати самостійну европейську політику, не оглядаючись на своїх дотеперішних союзників.

—о—

Гітлер у Карльсбаді.

Гітлер приїхав до Карльсбаду, де населення вітало його дуже святочно. Він виголосив промову, в якій підкреслив, що необхідно зробити все, що рожднює німецький нарід. 75 міліонів німців має ті самі почування, що їхні судетські брати. Дальше Гітлер намітив програму господарської відбудови Судетів.

—о—

За сильний національний провід.

Львів, 5. жовтня 1938.

II.

НА ЯКИХ ПЕРЕДУМОВАХ ПОВИНЕН СПИРАТИСЯ ПРОВІД?

Ми сказали, що наш нарід у Польщі серед тої дійсности, в якій тепер живе, хоче бути зединений і мати сильний політичний провід. Треба призадуматись, який провід слід уважати сильним.

На сили проводу складаються два чинники: 1) яку національно-політичну ціль і яку тактику до осягнення тієї цілі повинен мати провід і 2) кого той провід заступає та які люди стоять на його чолі. Цілі, до якої має прямувати нація, не формулує сьогодні провід партії в теоретичних програмах, бо та ціль живе в серцях членів народу, всіх його кляс і верств. Хоч велику війну затіяли не народи, а династії і держави, яких інтереси не покривалися з інтересами всіх народів, що билися в рядах державних армій, проте вже підчас війни кожний нарід хотів з війни винести власний національний капітал, для якого і проливав ріки крови. І нині міліони калік-інвалідів пригадують наочно ті жертви, які кожний нарід поніс в боротьбі за свої ідеали. Так само і тактику, себто спосіб, в який треба тепер боротися за здійснення своїх завдань, знає нині докладно кожний нарід у світі: кожний нарід своїм інстинктом відчуває, що в нинішніх часах, часах панування сили, тільки нарід сильний, охочий і здібний до боротьби може осягнути свою ціль. Ані Мусоліні своїм фашизмом, ані Гітлер своїм націонал-соціялізмом не винайшли якоїсь окремої, відірваної від народніх мас і тим масам накиненої їм доктрини: вона вийшла з низів і була тільки оформленням течій, оформленням туги за силою. В Італії і в Німеччині панувало загальне невдоволення та огірчення з приводу мирових дого-

ворів і в обох тих державах нарід мріяв тільки про те, щоб знайти ті терени для своєї експансії, яких не давав їм версайський трактат. На обох народах тяжіло крім цього почуття кривди, що її зазнали — німці від ворогів-переможців, італійці від союзників. Італійці скорше, німці пізніше дійшли до переконання, що повоєнні часи вимагають інших метод політики та що не можна добитися ніяких успіхів при помочі політично-дипльоматичних переговорів, при помочі покликів до совісти і справедливости, якщо переговори і поклики не спіраються на елементі сили. Вони зрозуміли, що єдина дорога, яка веде до цілі, це мати силу, мати сильний кулак. Мусоліні і Гітлер надали тільки своєрідну форму боротьбі, саму ціль і сам засіб перейняли вони з волі і бажань цілого свого народу; тому не диво, що їх програму та засоби до її здійснення апробувала величезна більшість їх народів. Їх заслуга це не програма і не тактика, їх заслуга та, що вони, як виняткові індивідуальности, особисто вміли з цілою живловою енергією приступити до здійснення завдань нації, проявляючи такий темперамент і завзяття, які відповідають психіці їх земляків.

І український нарід має виразно зясовані свої політичні завдання. Всенаціональна ціль вписана у програму всіх істнуючих українських галицьких партій, але неписана вона живе в серці кожного українця без огляду на те, чи він належить до якої партії, чи ні. І засіб, як дійти до тієї цілі, для нашого народу ясний. Цілий нарід, кожна його одиниця знає, що йому ніхто ще ніколи не „дав" нічого ані даром ані добровільно. Всі свої матеріяльні добра мусів нарід здобувати собі важкою працею, відрікаючись усіх, навіть найпримітивніших вигод, недоспаними ночами, недоїданням батьків та дітей. За кожний політичний здобуток він мусів важко боротися, наражуючи себе на шикани, пониження і матеріяльні жертви. Кожну українську станицю чи то культурну чи господарську мусів він будувати власними силами, поборюючи труднощі, про які державна нація не має навіть поняття. За стільки літ досвіду наш нарід зрозумів, що тільки власними силами, своїм власним завзяттям, своєю зорганізованістю і то у важкій боротьбі за кожний клаптик землі, за кожний варстат праці, за кожне своє культурне і політичне право, він зможе поліпшити одиничну свою долю і збірну долю народу. Наш нарід у своїй масі не легкодушний, він не квапиться до актів розпуки і не має для них зрозуміння, він дуже добре знає, що розпука — це слабість, яка не користь, але шкоду мусить йому принести, бо акт розпуки колідує все з розумом. Але український селянин у масі витревалий, завзятий, у потребі готовий до жертв і — найважніше — він має повну віру у слушність своєї справи та знає, що свою ціль він скоріше чи пізніше у важкій боротьбі і зединенні сил всієї нації здобути мусить. Від свого проводу він ніколи не вимагав, щоб той провід добув йому якісь надзвичайні хвилеві користи. Від свого відродження наш нарід ішов все за тими, які гідно проводили йому в його боротьбі за його права, хоч вони нічого йому не привозили, та все відвертався від тих, які обіцювали йому золоті гори, але при тому понижували свою і його національну гідність. Цінив те, що здобув власною працею і боротьбою, знаючи добре слушність пословиці „Панська ласка на бистрім коні їде".

І той підхід слід перейняти національному проводові. Сформувати свої ближчі політичні цілі і тактику, пристосувати її до актуальних обставин — це річ другорядна і залежить від хисту і розуму проводу. Кожне відхилення від програми, яку признає майже 100-відсотково цілий нарід, і від тактики, яку в житті застосовує та яку апробує величезна більшість народу, мусить ослабити провід, зробити його не загальнонаціональним представництвом, а вузько партійним, нездатним до керування боротьбою народу за свої права.

Яскравим доказом на те, що нарід не запробує політики проводу, яка йде в розріз із загально принятими напрямними, був рік 1923. Коли Народній Зїзд Української Національно-Демократичної Партії ухвалив більшістю голосів т. зв. автономістичну резолюцію і за неї хотів повести боротьбу, народні маси відмовились від підтримки такого проводу. В краю запанувала розтіч, безголовя, анархія, війна всіх проти всіх. Народні маси, позбавлені національного проводу, почали попадати в другий екстрем. Почався на велику скалю зріст комунізму і політичного русофільства, який у тому часі діяв під фірмою націоналізму, з другого боку розріст підпольної організації, на якої виступи з великою журбою за дальшу долю народу мусіла глядіти кожна розважна людина. На щастя провід нашої найбільшої тоді національної партії очолювала людина, високо ідейна і розумна, яка добро нації ставила безконечно вище над свою особисту амбіцію, бл. п. Володимир Охримович. Хоч він сам поставив на Народнім Зїзді автономістичну резолюцію та її оборонював, коли побачив свою тактичну помилку, сам дозволив ту резолюцію на сторінках „Діла" анулювати і сам доручив шукати виходу з невідрадної ситуації, в яку попав нарід і провід. Ту помилку заплатила наймогутніша наша партія своїм істнуванням. У 1925 році повстало УНДО, яке в свою програму і тактику поставило засади, згідні з волею і бажанням народніх мас. Коли перша передумова сили національного проводу — мати добру програму і тактику — це розмірно річ не тяжка, бо вона виходить з бажань і з волі народніх мас, то справою далеко тяжчою в практиці є фактичне створення проводу. На війні потрібне добре і здисципліноване військо, але так само потрібна добра начальна команда і начальний вожд, до якого розуму, відваги і хисту має ціла армія повне довіря. У нас не було і нема людини, яка тішилась би таким загальним авторитетом та гуртувала коло своєї особи таку велику більшість рідного громадянства, як Гітлер у Німеччині, Мусоліні в Італії, Масарик у Чехії або Пілсудський у Польщі. Коли нема у нас такої одиниці, то в переломовий час у проводі нації мусить станути колектив, який мав би потрібний авторитет і потрібне довіря не якоїсь одної партії чи кляси народу, а цілої нації як такої. В нинішніх часах політичної розтічі, втечі від політики і взаємної ворожнечі надзвичайно важко скласти такий колектив, на який всі моглиб погодитися, який переважна частина нації признала б своїм проводом, проводом загально-національним. І тому при встановлюванні національного проводу мусимо підходити не з погляду осіб, а з погляду тих ідей, які мають бути основою проводу. Треба собі докладно зясувати, кого з громадянства обєднує та сама ідея, які кола громадянства можуть обєднатися біля одної і тої самої ідеї і щойно ті обєднані кола громадянства можуть видати з себе провід, який матиме довіря тих кіл. Чим більший гурт людей скупчиться довкола одної і тої самої ідеї, тим більше права матиме провід до назви загально-національного представництва, тим більше буде пошани для того проводу і більший послух для нього.

Д-р Дмитро Левицький.

Наслідки державної катастрофи Ч. С. Р.

ІНФОРМАТИВНИЙ ОГЛЯД.

Горе переможеним! Чеський нарід дуже життерадісний та відомий тим, що бере скорби дня з веселої сторони, а проте як це видно з усіх повідомлень — і він заломився під тягарем політичних невдач. За час одного місяця відбулись уже три переміни в чехословацькім уряді: найперше уступив премієр Годжа, щоб передати владу в руки ґенерала Сирового, а вчора також уряд останнього подався до димісії. І хоч сам Сирови лишився на чолі кабінету міністрів, одначе мусів дібрати собі інших членів уряду. Це стоїть також у звязку з енерґійною поставою словаків, що нетерпляче й ультимативно домагаються від Праги, щоб вона негайно передала їм повну владу на области Словаччини. З цього приводу уступив з уряду словацький міністр Чернак після гострої словесної перепалки з президентом Бенешом. Одночасно у Празі розійшлися чутки про можливість розвязання всіх чеських політичних партій та про недалеке введення у Чехословаччині авторитативного режіму. Це означалоб сумерк ще одної европейської демократії.

Щоб осолодити Чехословаччині її гірку долю і щоб трохи заспокоїти чеських патріотів, які з розпуки й обурення масово звертають свої відзначення й ордери французькому та англійському урядові, Англія рішила дати Чехословаччині позичку у висоті 30 мільйонів фунтів штерлінґів, тобто на польську валюту 1 міліярд золотих. В цій позичці беруть участь крім Англії: Франція, Злучені Держави Півн. Америки, Голяндія та Бельгія. 10 міліонів фунтів виплатять зараз.

Як відгомін чехословацької державної катастрофи та як викладник настроїв деякої частини англійського громадянства треба вважати пристрасну промову б. міністра британської маринарки Купера в льондонській палаті послів. Купер сильно атакував Чемберлена, що він скапітулював перед політикою насильства, що запізно наказав мобілізацію англійських збройних сил і пригадав, що Гітлер, занявши Австрію, устами Ґерінґа запевнював увесь світ, що не має ніяких претенсій до Чехословаччини. Гітлер взагалі має звичку, доконавши щось проти волі світа, запевнювати всіх і вся, що не має більше ніяких претенсій.

З демобілізаційних розпорядків італійського, голяндського, навіть шведського уряду виходить тепер на світло дня, що ці держави були від трьох тижнів цілком змобілізовані, хоча не вивітріла ще з памяти кожного пересічного читача часописів італійська офіційальна заява, що Італія навіть не думає мобілізуватись.

Вмаршові операції німецьких та польських військ відбуваються за пляном та зовсім гладко. У Карльсбаді стоїть уже німецький гарнізон. У слід за німецькими військами розізджає по занятій судетській країні канцлер Гітлер і святкує тріюмфи визвольника. Таксамо тріюмфально поляки Заольза витають свої війська, що заняли вже крім Тешина, Тшинец і [illegible]. І на німецькій і на польській новозанятій території влада покищо в руках війська.

Щойно тепер офіціозна польська преса ясно стверджує факт, що в польській ультимативній ноті з 30. вересня ц. р. було домагання віддати Польщі не тільки тешинський та фриштадський повіт зараз і фридецький повіт після плебісциту, але що в тій ноті польський уряд зажадав також плебісциту у спиській та чадецькій области, які є частиною території Словаччини та мають поверх 100.000 душ населення. Розкриття цього факту дає само собою пояснення, чому замітно охолодились чехословацько-польські взаємини.

Мадярсько-чеський територіяльний конфлікт далі загострюється. Мадярський посол у Празі передав чехословацькому урядові ноту з домаганням негайно почати переговори на підставі мадярських домагань. Своєму урядові допомагає голосно будапештенська преса, яка у своїх територіяльних претенсіях кладе головний акцент на зворот Закарпатської України. „Мадярорсаг" послуговується при цьому таким аргументом: „Прага двацять років не робила з того тайни, що як буде треба, то віддасть Прикарпатську Русь Совітам. Мадярщина та цілий світ повинні зробити все, щоб унеможливити плян скомунізування Закарпаття". [illegible] цім конику ідучи, мадяри налягають на [illegible] ський та німецький уряд, щоб [illegible] українську територію. Про свобідну волю [illegible] лення Закарпаття не говорять — для них це [illegible] важна справа. Коли вірити мадярським пресовим повідомленням, то чехи зачали опорожнювати прикордонну смугу здовж цілої мадярської [illegible] ниці та перестали укріплювати [illegible].

Може це тільки припадок, але при читанні закордонної преси впадає в очі, що в тому часі як італійська преса галасливо адвокатує мадярському загребущому ревізіонізмові, [illegible] преса пише стримано та більше інформативно про цю саму справу.

—o—

ворів і в обох тих державах нарід мріяв тільки про те, щоб знайти ті терени для своєї експансії, яких не давав їм версайський трактат. На обох народах тяжіло крім цього почуття кривди, що її зазнали — німці від ворогів-переможців, італійці від союзників. Італійці скорше, німці пізніше дійшли до переконання, що повоєнні часи вимагають інших метод політики та що не можна добитися ніяких успіхів при помочі політично-дипльоматичних переговорів, при помочі покликів до совісти і справедливости, якщо переговори і поклики не спіраються на елементі сили. Вони зрозуміли, що єдина дорога, яка веде до цілі, це мати силу, мати сильний кулак. Мусоліні і Гітлер надали тільки своєрідну форму боротьбі, саму ціль і сам засіб перейняли вони з волі і бажань цілого свого народу; тому не диво, що їх програму та засоби до її здійснення апробувала величезна більшість їх народів. Їх заслуга це не програма і не тактика, їх заслуга та, що вони, як виняткові індивідуальности, особисто вміли з цілою живлобою енергією приступити до здійснення завдань нації, проявляючи такий темперамент і завзяття, які відповідають психіці їх земляків.

І український нарід має виразно зясовані свої політичні завдання. Всенаціональна ціль вписана у програму всіх істнуючих українських галицьких партій, але неписана вона живе в серці кожного українця без огляду на те, чи він належить до якої партії, чи ні. І засіб, як дійти до тієї цілі, для нашого народу ясний. Цілий нарід, кожна його одиниця знає, що йому ніхто ще ніколи не „дав" нічого ні даром ні добровільно. Всі свої матеріяльні добра мусів нарід здобувати собі важкою працею, відрікаючись усіх, навіть найпримітивніших вигод, недоспаними ночами, недоїданням батьків та дітей. За кожний політичний здобуток він мусів важко боротися, наражуючи себе на шикани, пониження і матеріяльні жертви. Кожну українську станицю чи то культурну чи господарську мусів він будувати власними силами, поборюючи трудноші, про які державна нація не має навіть поняття. За стільки літ досвіду наш нарід зрозумів, що тільки власними силами, своїм власним завзяттям, своєю зорганізованістю і то у важкій боротьбі за кожний клаптик землі, за кожний варстат праці, за кожне своє культурне і політичне право, він зможе поліпшити одиничну свою долю і збірну долю народу. Наш нарід у своїй масі не легкодушний, він не квапиться до актів розпуки і не має для них зрозуміння, він дуже добре знає, що розпука — це слабість, яка не користь, але шкоду мусить йому принести, бо акт розпуки колідує все з розумом. Але український селянин у масі витревалий, завзятий, у потребі готовий до жертв і — найважніше — він має повну віру у слушність своєї справи та знає, що свою ціль він скоріше чи пізніше у важкій боротьбі і зединенні сил всієї нації здобути мусить. Від свого проводу він ніколи не вимагав, щоб той провід добув йому якісь надзвичайні хвилеві користи. Від свого відродження наш нарід ішов все за тими, які гідно проводили йому в його боротьбі за його права, хоч вони нічого йому не привозили, та все відвертався від тих, які обіцювали йому золоті гори, але при тому понижували свою і його національну гідність. Цінив те, що здобув власною працею і боротьбою, знаючи добре слушність пословиці „Панська ласка на бистрім коні їде".

І той підхід слід перейняти національному проводові. Сформувати свої ближчі політичні цілі і тактику, пристосувати її до актуальних обставин — це річ другорядна і залежить від хисту і розуму проводу. Кожне відхилення від програми, яку признає майже 100-відсотково цілий нарід, і від тактики, яку в житті застосовує та яку апробує величезна більшість народу, мусить ослабити провід, зробити його не загальнонаціональним представництвом, а вузько партійним, нездатним до кермування боротьбою народу за свої права.

Яскравим доказом на те, що нарід не заапробує політики проводу, яка йде в розріз із загально принятими напрямними, був рік 1923. Коли Народній Зїзд Української Національно-Демократичної Партії ухвалив більшістю голосів т. зв. автономістичну резолюцію і за неї хотів повести боротьбу, народні маси відмовились від підтримки такого проводу. В краю запанувала розтіч, безголовя, анархія, війна всіх проти всіх. Народні маси, позбавлені національного проводу, почали попадати в другий екстрем. Почався на велику скалю зріст комунізму і політичного русофільства, який у тому часі діяв під фірмою націоналізму, з другого боку розріст підпільної організації, на якої виступи з великою журбою за дальшу долю народу мусіла глядіти кожна розважна людина. На щастя провід нашої найбільшої тоді національної партії очолювала людина, високо ідейна і розумна, яка добро нації ставила безконечно вище над свою особисту амбіцію, бл. п. Володимир Охримович. Хоч він сам поставив на Народнім Зїзді автономістичну резолюцію та її оборонював, коли побачив свою тактичну помилку, сам дозволив ту резолюцію на сторінках „Діла" анулювати і сам доручив шукати виходу з невідрадної ситуації, в яку попав нарід і провід. Ту помилку заплатила наймогутніша наша партія своїм істнуванням. У 1925 році повстало УНДО, яке в свою програму і тактику поставило засади, згідні з волею і бажанням народніх мас. Коли перша передумова сили національного проводу — мати добру програму і тактику — це розмірно річ не тяжка, бо вона виходить з бажань і з волі народніх мас, то справою далеко тяжчою в практиці є фактичне створення проводу. На війні потрібне добре і здисципліноване військо, але так само потрібна добра начальна команда і начальний вожд, до якого розуму, відваги і хисту має ціла армія повне довіря. У нас не було і нема людини, яка тішилась би таким загальним авторитетом та гуртувала коло своєї особи таку велику більшість рідного громадянства, як Гітлер у Німеччині, Мусоліні в Італії, Масарик у Чехії або Пілсудський у Польщі. Коли нема у нас такої одиниці, то в переломових часах у проводі нації мусить станути колектив, який мав би потрібний авторитет і потрібне довіря не якоїсь одної партії чи кляси народу, а цілої нації як такої. В нинішніх часах політичної розтічі, втечі від політики і взаємної ворожнечі надзвичайно важко скласти такий колектив, на який всі моглиб погодитися, який переважна частина нації призналаб своїм проводом, проводом загально-національним. І тому при встановлюванні національного проводу мусимо підходити не з погляду осіб, а з погляду тих ідей, які мають бути основою проводу. Треба собі докладно зясувати, кого з громадянства обєднує та сама ідея, які кола громадянства можуть обєднатися біля одної і тої самої ідеї і щойно ті обєднані кола громадянства можуть видати з себе провід, який матиме довіря тих кол. Чим більший гурт людей скупчиться довкола одної і тої самої ідеї, тим більше права матиме провід до назви загально-національного представництва, тим більше буде пошани для того проводу і більший послух для нього.

Д-р Дмитро Левицький.

Наслідки державної катастрофи Ч. С. Р.

ІНФОРМАТИВНИЙ ОГЛЯД.

Горе переможеним! Чеський нарід дуже життєрадісний та відомий тим, що бере скорби дня з веселої сторони, а проте як це видно з усіх повідомлень — і він заломився під тягарем політичних невдач. За час одного місяця відбулись уже три переміни в чехословацькім уряді: найперше уступив премієр Годжа, щоб передати владу в руки генерала Сирового, а вчора також уряд останнього подався до димісії. І хоч сам Сирови лишився на чолі кабінету міністрів, одначе мусів дібрати собі інших членів уряду. Це стоїть також у звязку з енергійною поставою словаків, що нетерпляче й ультимативно домагаються від Праги, щоб вона негайно передала їм повну владу на області Словаччини. З цього приводу уступив з уряду словацький міністр Черняк після гострої словесної перепалки з президентом Бенешом. Одночасно у Празі розійшлися чутки про можливість розвязання всіх чеських політичних партій та про недалеке введення у Чехословаччині авторитативного режіму. Це означалоб сумерк ще одної европейської демократії.

Щоб осолодити Чехословаччині її гірку долю і щоб трохи заспокоїти чеських патріотів, які з розпуки й обурення масово звертають свої відзначення й ордери французькому та англійському урядові, Англія рішила дати Чехословаччині позичку у висоті 30 міліонів фунтів штерлінгів, тобто на польську валюту 1 міліярд золотих. В цій позичці беруть участь крім Англії: Франція, Злучені Держави Півн. Америки, Голяндія та Бельгія. 10 міліонів фунтів виплатять зараз.

Як відгомін чехословацької державної катастрофи та як викладник настроїв деякої частини англійського громадянства треба вважати пристрасну промову б. міністра британської маринарки Купера в льондонській палаті послів. Купер сильно атакував Чемберлена, що він скапітулював перед політикою насильства, що запізно наказав мобілізацію англійських збройних сил і пригадав, що Гітлер, занявши Австрію, устами Ґерінґа запевнював увесь світ, що не має ніяких претенсій до Чехословаччини. Гітлер взагалі має звичку, доконавши щось проти волі світа, запевнювати всіх і вся, що не має більше ніяких претенсій.

З демобілізаційних розпорядків італійського, голяндського, навіть шведського уряду виходить тепер на світло дня, що ці держави були від трьох тижнів цілком змобілізовані, хоча не вивітріла ще з памяти кожного пересічного читача часописів італійська офіціяльна заява, що Італія навіть не думає мобілізуватись..

Вмаршові операції німецьких та польських військ відбуваються за пляном та зовсім гладко. У Карльсбаді стоїть уже німецький гарнізон. У слід за німецькими військами розїздив по занятій судетській країні канцлер Гітлер і смакує тріюмфи визвольника. Таксамо тріюмфально поляки Заользя витають свої війська, що заняли вже крім Тешина, Тшинец і Ябл... І на німецькій і на польській новозанятій території влада покищо в руках війська.

Щойно тепер офіціозна польська преса ясно стверджує факт, що в польській ультимативній ноті з 30. вересня ц. р. було домагання віддати Польщі не тільки тешинський та фриштальський повіт зараз і фридецький повіт після плебісциту, але що в тій ноті польський уряд зажадав також плебісциту у спиській та орав... децькій области, які є частиною теперішньої Словаччини та мають поверх 1 00.000 душ населення. Розкриття цього факту дає само собою пояснення, чому замітно охолодились словацько-польські взаємини.

Мадярсько-чеський територіяльний конфлікт далі загострюється. Мадярський посол у Празі передав чехословацькому урядові ноту з домаганням негайно почати переговори на підставі мадярських домагань. Свою ... допомагає голосно будапештенська преса ... у своїх територіяльних претенсіях клади... головний акцент на зворот Закарпатської України. „Мадярорсаг" послуговується при цьому таким аргументом: „Прага двацять років ... робила з того тайни, що як буде треба, то віддасть Прикарпатську Русь Совітам. Мадярщина та цілий світ повинні зробити все, щоб унеможливити плян скомунізування Закарпаття". ... цім коніку їдучи, мадяри налягають на польський та німецький уряд, щоб поміг їм забрати українську територію. Про свобідну волю населення Закарпаття не говорять — для них це ... важна справа. Коли вірити мадярським ... повідомленням, то чехи зачали ... прикордонну смугу вздовж цілої мадярської ... лінії та перестали укріплювати ...

Може це тільки припадок, але ... закордонної преси впадає в очі, що в той час як італійська преса галасливо ... ському загребущому ревізіонізмові, ... преса пише стримано та більше інформативно про цю саму справу.

—o—

Сумнівна вартість червоної армії

Ось що пише про неї д-р П. Рорбах у „Ревальше Цайтунг" (Естонія) з 27. 9. ц. р.:

„Недавно французький ґенерал Баратіє сказав у статті „Російські можливости", що на російську армію впали страшні удари: дві третини старшин ґенеральського ступня, приблизно половина старшин інших ранґ, разом 30 тисяч старшин „зникло з армії". Знаємо, що значить це зникнення в Совітській Росії. Це число моглоб видаватися неймовірним, якби не треба було брати на увагу, що французький штаб краще поінформований про відносини у червоного союзника, ніж хто інший поза совітським союзом. Насувається питання: навіщо Сталін вигубив 30 тисяч? Він недовіряє армії, а найбільше старшинському корпусові. 30 тисяч жертв чистки, яку він наказав, це були ті старшини, що їх політичні комісарі кожного полку зголосили владі за непевних.

Ґенерал Баратіє питається, що станеться, коли в цьому наполовину зменшеному стані старшинського складу повстануть наслідком воєнних втрат дальші прогалини. Але це не єдине його питання. Його друге й рішальне питання: чи Росія — яка ледви чи моглаб, при свому кліматі і лихому стані доріг, скористати із своїх тяжких, модерних машин у границях власної держави — моглаб почати офензивну війну проти сусідів, що мають кращу мережу доріг? Наче удар паде відповідь: „В це ми не віримо". Чому ні? Тому, що совітська армія ще менше здатна сьогодні до офензиви, ніж тоді, коли в Парижі обмірковували ратифікацію військового союзу. Вона нездібна до офензиви „не тільки через брак одноцілости, який завжди був, але також через розвиток армії щодо її матеріялу. Чим більш армія стає змеханізована, тим важче нею командувати. Командування вимагає щораз більше освічених старшин, а збільшена механізація армії далеко не збігається з побільшенням вартости її активних формацій".

Французька армія тверезо і пильно стежить за обставинами в Росії, що доказують сумніви ґенерала Баратіє щодо „прихильности селян до режіму" та його заввага, що незадоволення збільшилося навіть серед робітників. Це ніяка таємниця, що люди на Кремлі відмовляються від покликання й озброєння резервістів, які з походження головно селяни.

Цікаво почути, що балакають собі робітники, оті нібито стовпи пролетарсько-комуністичної держави. Саме совітська Росія стала одним великим домом примусової роботи. Висновок який з цього усього мають зробити відповідальні французькі інстанції, ясний без коментарів: вартість союзної совітської сили для Франції дуже сумнівна.

Волинське Українське Обєднання і вибори.

У „Волинському Слові" (ч. 27 з 2-го жовтня ц. р.) появився комунікат Головної Управи ВУО у справі виборів. Після реферату голови ВУО інж. С. Тимошенка — як читаємо в комунікаті — та після вичерпної дискусії щодо можливости вести виборчу акцію в порозумінні з „Обозом Зєдночення Народовеґо". Головна Управа одноголосно уповажнила президію ВУО перевести виборчу акцію, спираючись на ідеольогічних засадах ВУО і ухвалах конґресу ВУО з 7-го листопада 1937 р.

Що торкається отого порозуміння з ОЗН, то — як довідуємося з передової статті в тому самому числі „В. С." п. н. „Дещо на виборчі теми" — ВУО стоїть на становищі, що коли ОЗН хоче „зорганізувати польське громадянство" в ім'я одної ідеї і створити одну громадсько-політичну силу", то на українськім відтинку він повинен шукати звязків із „зорганізованим громадянством, що репрезентує ширшу ідею, має громадські аспірації і працює над вихованням свідомої волі, що є заборолом проти всяких деструктивних сил".

Уважаючи себе тим „зорганізованим громадянством, що репрезентує ширшу ідею", ВУО рахується з тим, що між ним та ОЗН дійде до порозуміння в справі виборчої акції на Волині.

Українські щоденники на українське село!

ЦЬОГО ВИМАГАЄ ТЕМПО ЖИТТЯ.

Темпо життя збільшується. Захоплює воно й волинське село. Обсервуємо його від 1920 р. і маємо таку картину:

Війна й революція викликали серед селянства зацікавлення українськими часописами, як джерелами вісток про події в світі. Очевидно, спочатку часопис був потребою лише одиниць. Згодом число цих одиниць зросло — і зростає з кожним днем, поки, віримо, не залишиться без часопису ніодна хата.

Знати, що діється на світі, стає щораз більшою потребою. Колись тижневик на селі цілковито вистачав селянам. З наростанням зацікавлення власним і світовим життям зявилася потреба мати часопис частіше — двічі чи тричі в тижні. Сприяв цьому на Волині й розвиток сітки поштових аґенцій.

Сьогодні, коли місцеві та світові події ідуть особливо прискореним темпом, тижневики вже всім не вистачають. Прийшов час на щоденники. І справді бачимо, що селяни в книгарнях та кіосках починають купувати щоденні часописи.

Але куплена раз чи двічі на тиждень щоденна ґазета залишає значні люки у відомостях. Ця власне обставина висовує питання про консумовання селом щоденників при помочі передплати.

Тут на перешкоді стає висока передплата, яка обнизиться лише тоді, коли число передплатників значно зросте. Отже щоденники входять значно у те зачароване коло, в якому колись крутилися й тижневики.

Вихід знайдено такий: селяни та сільські інтеліґенти передплачували тижневики або для організацій або особисто для себе „в складчину", гуртками.

Очевидно, що стадію „гурткових передплатників" мусять перейти по селах і щоденники. Два-три свідоміші селяни вже сьогодні всилі передплатити щоденну ґазету. Ще легше пішлаб ця справа, якби до цієї акції приєдналися сільські інтеліґенти.

Справа не в тому, щоб підтримувати ті чи інші видавництва, а в інтересі народу. Мало користи, коли нація відгукується на якусь подію з запізненням на тиждень або й більше. Кожне село в сьогоднішніх умовинах мусить негайно знати, що діється в світі, жити загальним світовим темпом. Лише тоді український нарід не буде „пасти задніх", не буде думати про те, що інші вже забули, а буде дотримувати кроку іншим народам, коли читатиме щоденні ґазети.

Отже справа поширення щоденників по селах Волині передовсім — серед сільських інтеліґентів, є справою актуальною, справою великої ваги. Бо годі навіть уявити собі, щоб сьогодні сільський священник, світський інтеліґент чи якась орґанізація довідувалися про важливі події із запізненням на 7—10 днів.

Тому з цієї осени, з огляду на величезні події, повинно бути у нас викинуте гасло:

— Щоденники на село! Цього вимагає темпо життя.

Очевидна річ, що це не зменшує ролі й потреби тижневиків.

Зокрема треба підкреслити, що українська інтеліґенція Волині, Холмщини й Полісся, як провідна верства населення, не може обходитися без українського щоденника. Купування чужих щоденних часописів не тільки не задовольняє цієї потреби життя, але й суперечить їй і спричиняє українському життю величезні шкоди.

Знаємо з самої щоденної дійсности, що багато інтеліґентів Волині й інших земель купуючи щодня чужу пресу, не мають ніяких вісток про українське життя, а якщо й мають, то перекручені, обрізані або вигадані.

Лише з української щоденної преси українська провідна верства може бачити нашу та світову дійсність у правдивому світлі.

Зрештою чужинець і не повірив би, якби почув, що більшість українських інтеліґентів Волині не має у себе в хаті української щоденної ґазети.

Ця аномалія в найвищій мірі шкодить українському народові. Час уже усунути її.

В. О.

Сумнівна вартість червоної армії

Ось що пише про неї д-р П. Рорбах у „Ревальше Цайтунг" (Естонія) з 27. 9. ц. р.:

„Недавно французький генерал Баратіє сказав у статті „Російські можливости", що на російську армію впали страшні удари: дві третини старшин генерального ступня, приблизно половина старшин інших ранґ, разом 30 тисяч старшин „зникло з армії". Знаємо, що значить це зникнення в Совітській Росії. Це число моглоб видаватися неймовірним, якби не треба було брати на увагу, що французький штаб краще поінформований про відносини у червоного союзника, ніж хто інший поза совітським союзом. Насувається питання: навіщо Сталін вигубив 30 тисяч? Він недовіряє армії, а найбільше старшинському корпусові. 30 тисяч жертв чистки, яку він наказав, це були ті старшини, що їх політичні комісарі кожного полку зголосили владі за непевних.

Генерал Баратіє питається, що станеться, коли в цьому наполовину зменшеному стані старшинського складу повстануть наслідком воєнних втрат дальші прогалини. Але це не єдине його питання. Його друге й рішальне питання: чи Росія — яка ледви чи моглаб, при свому кліматі і лихому стані доріг, скористати із своїх тяжких, модерних машин у границях власної держави — моглаб почати офензивну війну проти сусідів, що мають кращу мережу доріг? Наче удар паде відповідь: „В це ми не віримо". Чому ні? Тому, що совітська армія ще менше здатна сьогодні до офензиви, ніж тоді, коли в Парижі обмірковували ратифікацію військового союзу. Вона нездібна до офензиви „не тільки через брак одноцілости, який завжди був, але також через розвиток армії щодо її матеріялу. Чим більш армія стає змеханізована, тим важче нею командувати. Командування вимагає щораз більше освічених старшин, а збільшена механізація армії далеко не збігається з побільшенням вартости її активних формацій".

Французька армія тверезо і пильно стежить за обставинами в Росії, що доказують сумніви генерала Баратіє щодо „прихильности селян до режіму" та його заввага, що незадоволення збільшилося навіть серед робітників. Це ніяка таємниця, що люди на Кремлі відмовляються від покликання й озброєння резервістів, які з походження головно селяни.

Цікаво почути, що балакають собі робітники, оті нібито стовпи пролетарсько-комуністичної держави. Саме совітська Росія стала одним великим домом примусової роботи. Висновок який з цього усього мають зробити відповідальні французькі інстанції,' ясний без коментарів: вартість союзної совітської сили для Франції дуже сумнівна.

Волинське Українське Обєднання і вибори.

У „Волинському Слові" (ч. 27 з 2-го жовтня ц. р.) появився комунікат Головної Управи ВУО у справі виборів. Після реферату голови ВУО інж. С. Тимошенка — як читаємо в комунікаті — та після вичерпної дискусії щодо можливости вести виборчу акцію в порозумінні з „Обозом Зєдночения Народовего". Головна Управа одноголосно уповажнила президію ВУО перевести виборчу акцію, спираючись на ідеольоґічних засадах ВУО і ухвалах конґресу ВУО з 7-го листопада 1937 р.

Що торкається отого порозуміння з ОЗН, то — як довідуємося з передової статті в тому самому числі „В С." п. н. „Дещо на виборчі теми" — ВУО стоїть на становищі, що коли ОЗН хоче „зорґанізувати польське громадянство" в ім'я одної ідеї і створити одну громадсько-політичну силу", то на українськім відтинку він повинен шукати звязків із „зорґанізованим громадянством, що репрезентує ширшу ідею, має громадські аспірації і працює над вихованням свідомої волі, що є заборолом проти всяких деструктивних сил".

Уважаючи себе тим „зорґанізованим громадянством, що репрезентує ширшу ідею", ВУО сподівається з тим, що між ним та ОЗН дійде до порозуміння у справі виборчої акції на Волині.

Українські щоденники на українське село!

ЦЬОГО ВИМАГАЄ ТЕМПО ЖИТТЯ.

Темпо життя збільшується. Захоплює воно й волинське село. Обсервуємо його від 1920 р. і маємо таку картину:

Війна й революція викликали серед селянства зацікавлення українськими часописами, як джерелами вісток про події в світі. Очевидно, спочатку часопис був потребою лише одиниць. Згодом число цих одиниць зросло — і зростає з кожним днем, поки, віримо, не залишиться без часопису ніодна хата.

Знати, що діється на світі, стає щораз більшою потребою. Колись тижневик на селі цілковито вистачав селянам. З наростанням зацікавлення власним і світовим життям зявиласа потреба мати часопис частіше — двічі чи тричі в тижні. Сприяв цьому на Волині й розвиток сітки поштових агенцій.

Сьогодні, коли місцеві та світові події ідуть особливо прискореним темпом, тижневики вже всім не вистачають. Прийшов час на щоденники. І справді бачимо, що селяни в книгарнях та кіосках починають купувати щоденні часописи.

Але куплена раз чи двічі на тиждень щоденна ґазета залишає значні люки у відомостях. Ця власне обставина висуває питання про консумовання селом щоденників при помочі передплати.

Тут на перешкоді стає висока передплата, яка обнизиться лише тоді, коли число передплатників значно зросте. Отже щоденники входять значно у те зачароване коло, в якому колись крутилися й тижневики.

Вихід знайдено такий: селяни та сільські інтеліґенти передплачували тижневики або для орґанізацій або особисто для себе „в складчину", гуртками.

Очевидно, що стадію „гурткових передплатників" мусять перейти по селах і щоденники. Два-три свідоміші селяни вже сьогодні всилі передплатити щоденну ґазету. Ще легше пішлаб ця справа, якби до цієї акції приєдналися сільські інтеліґенти.

Справа не в тому, щоб підтримувати ті чи інші видавництва, а в інтересі народу. Мало користи, коли нація відгукується на якусь подію з запізненням на тиждень або й більше. Кожне село в сьогоднішних умовинах мусить негайно знати, що діється в світі, жити загальним світовим темпом. Лише тоді український нарід не буде „пасти задніх", не буде думати про те, що інші вже забули, а буде дотримувати кроку іншим народам, коли читатиме щоденні ґазети.

Отже справа поширення щоденників по селах Волині, передовсім — серед сільських інтеліґентів, є справою актуальною, справою великої ваги. Бо годі навіть уявити собі, щоб сьогодні сільський священик, світський інтеліґент чи якась орґанізація довідувалися про важливі події із запізненням на 7—10 днів.

Тому з цієї осени, з огляду на величезні події, повинно бути у нас викинуте гасло:

— Щоденники на село! Цього вимагає темпо життя.

Очевидна річ, що це не зменшує ролі й потреби тижневиків.

Зокрема треба підкреслити, що українська інтеліґенція Волині, Холмщини й Полісся, як провідна верства населення, не може обходитися без українського щоденника. Купування чужих щоденних часописів не тільки не задовольняє цієї потреби життя, але й суперечить їй і спричиняє українському життю величезні шкоди.

Знаємо з самої щоденної дійсности, що багато інтеліґентів Волині й інших земель купуючи щодня чужу пресу, не мають ніяких вісток про українське життя, а якщо й мають, то перекручені, обрізані або вигадані.

Лише з української щоденної преси українська провідна верства може бачити нашу та світову дійсність у правдивому світлі.

Зрештою чужинець і не повірив би, якби почув, що більшість українських інтеліґентів Волині не має у себе в хаті української щоденної ґазети.

Ця аномалія в найвищій мірі шкодить українському народові. Час уже усунути її.

В. О.

Новітні „місіонарі".

(Допис з Брухович).

Не зважаючи на те, що в Бруховичах коло Львова є тепер аж пятьох латинських священиків, які з усіх сил забралися до плянової місійної праці серед місцевих греко-католиків, справою „навертання" місцевих і дооколичних греко-католиків ревно занявся також місцевий постерунок поліції.

Від якогось часу можна зауважити, що поодинокі постерункові вештаються по українських хатах. Приходять часами ніби службово, а то і в приватнім характері та при кожній нагоді дораджують греко-католикам, щоб змінили свій обряд на латинський. Буває і таке, що забирають невинних людей від праці і серед дня приводять на постерунок до протоколу. Властива ціль та, щоб застрашити свою жертву і відтак лекше перетягнути на своє. Як така процедура відбувається, нехай послужить факт, що мав місце 30. IX. ц. р.

В 3. год. пополудні того дня приходить постерунковий до робітника українця С. М. на місце його праці при будові дому на т. зв. Лончах і забирає його до слідства на постерунок. Командант поліції списує з ним родові дані і відтак, каже, що мусить його замкнути, бо 5 літ тому хтось обікрав крамницю в Бруховичах і хоч злочинців не викрито досі, але поліція довідалася, що саме він знав їх, бо вони тоді нібито дали йому пачку тютюну, щоб за це не зрадив їх. Командант радить п. М., щоб признався до вини, бо інакше його замкнуть і будуть так довго бити, доки не признається до всього. Колиж візваний рішуче заперечив свою вину, тоді командант став йому радити, щоб він перейшов на латинський обряд, бо тоді не лише не замкне його, а ще й постарається за працю для нього. Свідомий українець, очевидно, відмовився виконати побожні бажання „місіонаря" в поліційнім однострою і вернувся до своєї дальшої праці на будову.

Та, на жаль, не всі наші люди мають цивільну відвагу відперти наступ на свою душу. Наслідки того такі, що від весни ц. р. аж 15 родин покинуло віру батьків і то тільки на однім передсілку Брухович. Решта українців бороняться ще по геройськи

Чому Совіти не допомогли Чехословаччині?

Чеський міністр без теки Вавречка виголосив довшу промову у празькім радіо, в якій м. і. так схарактеризував становище союзників Чехословаччини в критичних для неї днях:

„Не буду казати вам, які почування викликала в нас політика Франції та Англії. Ми не могли далі рахувати на їх допомогу. З другого боку Росія — далеко, і її допомога булаб прийшла за пізно. А після того, як становище Франції та Англії стало ясне, ми не могли більше надіятись на допомогу Югославії та Румунії!

Совітська Росія, безперечно, була готова взяти участь у війні. Одначе війна в союзі з нею не булаб війною тільки проти Німеччини. Вся Европа включно з Францією та Англією, уважалаб таку війну війною большевизму проти Европи. Не виключене, що Еропа булаб зєдналася для боротьби не тільки з Росією, але також з нами".

Новий віцеґубернатор Закарпаття.

Дійшла до нас вістка, що президент Бенеш віменував віцеґубернатором Підкарпатської Руси на місце чеха д-ра Мезніка — Олександра Бескида.

Властива думка.

Коли міністр скарбу Франції Ґвізо, за володіння короля Людвика Пилипа кинув своїм землякам французам гасло: „Збагачуйтеся" — деякі неправильно зрозуміли цей заклик міністра і почали збагачуватися ріжними спекуляціями і грою на біржі.

Ця неправильна думка покутує ще досі в ріжних формах. І тепер уявляють собі деякі чесні, але наївні люди, що гасло багатитися шкідливе, що пристосовуване в житті спричинює, що одиниці егоїстично осягають багатство коштом і на шкоду загалу. Поправді так не є. Такі думки криють у собі шкідливе непорозуміння. „Збагачуймося" — так, як кинув і розумів це гасло французький міністр. Це значить — як тоді так й нині — тільки те, що всі повинні змагати до добробуту, до збільшення матеріяльних засобів. Чим багатша суспільність, тим вищий життєвий рівень кожного громадянина, тим багатший нарід, край. держава.

Така властива думка і значіння гасла, такого живого нині як теж й перед девять десятками років. На багатстві громадян опирається багатство і сила Франції, Англії. Це добрий приклад до наслідування.

Чесно збагачуватися — нелегка це річ, коли не маємо підстави до цілевої праці, до створення варстату. підприємства, бюра, крамниці або поширення ділянки якогобудь фаху. Здібність, працьовитість, витреваліcть можуть дуже багато зробити. Навіть чуда, коли прийде їм з поміччю віджива сила капіталу.

В цім місці багато читачів похитає головою і кине скептичне слівце: „Саме в цьому біда"!

Напевно ніхто не думає, що гроші ростуть на дереві і вистане тільки витягнути по них руку Одначе є установи. які саме тут приходять з поміччю, які створюють догідні умовини до добуття грошей усім людям запопадливим і тим, які не думають тільки про те, щоб проїсти зароблене.

Саме такою установою є Клясова Льотерія, в якій може брати участь кожний, хто бодай середньо заробляє. Виглади виграти в чотирьох клясах дуже корисні, а риск невеликий.

Завдяки Клясовій Льотерії гасло „збагачуймося" творить не порожній звук, але річ зовсім реальну, просто наглядну, бо тисячі людей, які дістали виграти по кілька, кільканацять, чи кілька сотень золотих вужили ці гроші якнайкорисніше. чим збільшили свої заробітки, завдяки чому збільшилося число людей і родин щасливих і в добробуті.

Тому збагачуймося, беручи участь в найближім тягненні Клясової Льотерії.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Субота, 6. жовтня (24 вересня 1888.

ОЦЕ ДЕВІЗА...

У звязку з всенароднім вічем, що мало відбутися у Львові, „Діло" писало:

„Зі зростом народньої свідомости і національного життя зросли і потреби Галицької Руси. Але ті потреби незаспокоєні, а їх заспокоєння спочиває вже не в наших руках, але лежить в обовязку обох законодатних тіл, краєвого і державного.

„Галицька Русь стукала там безперестанно, не домагалась чужої кривди, але тільки своїх прав. Чесна і права була дорога, по котрій ішла, чесні засоби, яких уживала до осягнення мети.

„Спокій у краю і державі, усунення історичного антагонізму обох народів, що заселюють країну, щоб не спинялись позитивні національно-культурні й економічні праці — оце девіза, під якою Галицька Русь трудилась загодно і буде трудитись".

„ЦЕ СИСТЕМА ГНЕТУ ВЕЛИКОГО СВОБІДНОГО НАРОДУ..."

Хорватський єпископ Стросмаєр вислав був з нагоди київського торжества у 900-ліття хрещення Руси-України привітну телеграму. Це взяли йому за зле і австрійський цісар Франц Йосиф і папа, так, що єпископ мусів вислати у цій справі письмо до папи з виправданням. Але в цьому письмі еп. Стросмаєр не жалував свого вчинку, тільки його з великою гідністю мотивував, торкнувшись при цьому і справи національного положення хорватів. Між іншим єпископ Стросмаєр писав:

„Підпори теперішнього австрійського уряду, отже також престола, прислали мені з нагоди мого ювилею священства, що припадає цього року, гратуляційну адресу, якої сердечність мене глибоко зворушила, ба, наповнила мене великими радощами. Ті високо вчені світлі мужі люблять свого цісаря і поважають його певно не менше, як мадярські монархічні дорадники. Політичним ідеалом цих останніх є цілковите пригнетення моїх слав'янських братів, для права яких я більше нічого не бажаю, як тільки справедливости. Я не задоволений теперішньою політичною системою в моїй батьківщині; я не можу бути нею задоволений, бо це система гнету великого свобідного народу на своїй власній, на так гаряче люблений, вірно бережений і дорогою кровю своїх синів сотні разів зрошеній землі. Але я крию свій жаль серед стін своєї каплиці і ніколи не намагався виявити його з амбони. Я не користаю навіть зі своїх політичних прав як член законодатного тіла і тримався вже десятки літ від нього зовсім здалека. Чого-ж хочуть від мене мої вороги? Чи може вже живу за довго для декого з тих, що шукали вже на моє місце для моєї єпархії наступника, що знає мадярську мову?"

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 27.

КУ-МА.

Батькова тайна.

(Докінчення).

І він став оповідати про давні роки студентської нужди, як борикався з долею, як мусів покинути недокінечні студії, про свій марний заробіток без виглядів на швидку поправу, про велике, довголітнє кохання двоє бідних сиріт, цілковиту неможливість здійснити мрії про родинне щастя.

— Дружина моя хоровита — кінчав він своє оповідання. — Чиж міг я женитися й брати її на нужду й гірку? А кохаючи, чи міг глядіти на довголітню муку вичікування? Бо виріктися одне одного значило покінчити з життям. Залишилося тільки бульською дорогою добути трохи гроша на докінчення студій та влаштування скромного життя А мусите признати, що пані Ванда була для цього винятковою нагодою. Може мій вчинок неетичний, бо якже так без дозволу власника марнувати його гроші, але я вважав, що жити дальше давним життям і через брак гроша марнувати свої здібности та кохану жінку, ще більш неетичне. Одного я тільки бажаю, щоб пані Ванда зрозуміла, що ті гроші котрі причинилися до нашого щастя, дала вона мені сама. Я їх у неї не прохав, я їй нічого не обіцював, тому не почуваю супроти неї ніяких зобовязань...

Він скінчив, а я задумалася. Так! Це все була суща правда, але...

І хоч моє дурне сентиментальне серце, розніжнилося від щастя молодої пари, я не забула з чим приїхала й надпаючи до останніх слів „гицля", почала добре змивати йому голову. Та всі мої гострі слова викликували протилежний наслідок: чим більше я гарячилася, тим ширше він сміявся. Вкінці не видержав і перебив мені:

— Ех, пані Маріє! Перестаньте сварити, називати мене негідником. Адже моє залишання також щось коштувало. Пані Ванда сама жадала, щоб я до неї приїжджав другою клясою, а під хату заїжджав завжди повозом, щоб вона не мусіла перед людьми мене соромитися. З тої теж причини я мусів усе бути елеґантно вбраний. А квіти для панни молодої, парфуми, помадки? Цеж коштує... Дорікаєте мені цими двома тисячами. Пані Маріє! А не цілував я цього, делікатно кажучи, бабштиля, чиж це не варта двох тисяч?

Я залишилася в них на обіді. Пізнала ближче його, дружину та покохала мов рідних. Пані Ванді розказала щиру правду й вона приняла її так, як я цього по ній сподівалася. Вона вислала до свого „бувшого судженого" листа, назвавши його своїм сином і писала: „Так! Я спокійно користуюся долі, бож я могла бути вашою матірю". До цієї правди привело її добре серце. Вона, для щастя його дружини, простила йому все, а на доказ вислала для неї на спомин від себе висаджуваний опалем перстень. Цей перстень моя молода приятелька подарувала мені вмираючи, з проханням заопікуватися її дітьми. Я старалася якмога заступити їм маму. Чи вдалося мені це?

Бабуня глянула на нас і простягла руку.

— Цей перстень ношу я й досі, ось гляньте — і подала чудовий, гарної роботи венецький архитвір, різьблену, золоту коронку, де мов сльозинка застиг опаль.

Мене торкнуло дивне зворушення. Цей перстень — цей чудовий перстень, мов зачарована різочка, переносив мене в дитячі роки, у країну материних пестощів. Чи я не бачив уже десь цього перстеня?

— Стрівайте, бабуню! А чи цей пан, цей „гицель" справді покінчив студії? І чи живе він ще й досі — розкажіть ще про нього — допрошувалася Галя. Вона поважно перенялася долею своїх героїв

— Так, Галочко! Він скінчив свою медицину і є тепер славним лікарем. Його двоє дітей можуть сказати, що мають найліпшого батька, так як його дружина мала колись найкращого мужа, а я приятеля. Життя його трудяще і суворе, чесне й пожиточне і він міг би себе почувати якнайкраще та не дає йому спокою — стоїть цьому на перешкоді почуття, котре від життя йде крок у крок за ним, а цим почуттям є свідомість, що раз ошукавши паню Ванду, ошукує досі всіх тих, що мають його за чесного і без плями. І хоч Ванда зразу вибачила йому, а всі зрозумівши його вчинок вибачили, він мучиться тим, що його діти...

Та я не слухав далі, бо набрав певности: лікар, двоє дітей, жінка, що померла молодою, перстень захований у кутику моєї дитячої пам'яти і пляма на батьковій чесноті... Так! це і є та батькова тайна, без сумніву це вона.

Від надміру зворушення мені підкотилися сльози до очей, і я — о, сором! — у двадцять літ прозрів, захлипав мов мале плаксиве хлопя.

— Що тобі Богдане, ради Бога! — затривожилися Галя й бабуня.

— Це наш батько, бабуню. Правда, що той пан це наш батько? — я шептав благально.

— Ну, так! Ваш батько сину — промовила вона твердо, мов збиралася боронити його.

— Батько прохав мене оповісти вам сьогодні цю пригоду й я зробила це.

— Отже така це батькова тайна. А я сорок років мучився нею... [illegible] кілька тільки років [illegible] смів додумуватися найбільших злочинів і [illegible] душегубства не посоромився. Як направлю я [illegible] подіяну йому кривду?

Я хлипав без стриму шукаючи батька зором, та його в кімнаті не було. Либонь домо[illegible] може від самого початку оповідання бабуні він тихцем вийшов із кімнати.

Галя бліда від зворушення взяла Марію за одну руку, мене за другу і так у трійку з [illegible] ком: „Тату! ми знаємо твою тайну" ми вбігли в кабінет. Але батька в ньому не було. Слуга Іван сказав нам, що ще перед годиною закликав телефонічно пана доктора на консиліюм і [illegible] пан доктор прохав не ждати на його, бо як [illegible] зе потреба негайної операції, то він верне [illegible] аж ранком

Чому Совіти не допомогли Чехословаччині?

Чеський міністр без теки Вавречка виголосив довшу промову у праськім радіо, в якій м. і. так схарактеризував становище союзників Чехословаччини в критичних для неї днях:

„Не буду казати вам, які почування викликала в нас політика Франції та Анґлії. Ми не могли далі рахувати на їх допомогу. З другого боку Росія — далеко, і її допомога булаб прийшла за пізно. А після того, як становище Франції та Анґлії стало ясне, ми не могли більше надіятись на допомогу Югославії та Румунії.

Совітська Росія, безперечно, була готова взяти участь у війні. Одначе війна в союзі з нею не булаб війною тільки проти Німеччини. Вся Европа, включно з Францією та Анґлією, уважалаб таку війну війною большевизму проти Европи. Не виключене, що Европа булаб зєдналася для боротьби не тільки з Росією, але також з нами".

Новий віцеґубернатор Закарпаття.

Дійшла до нас вістка, що президент Бенеш заіменував віцеґубернатором Підкарпатської Руси на місце чеха д-ра Мезніка — Олександра Бескида.

Властива думка.

Коли міністр скарбу Франції Ґізо, за володіння короля Людвика Пилипа кинув своїм землякам французам гасло: „Збагачуйтеся" — деякі неправильно зрозуміли цей заклик міністра і почали збагачуватися ріжними спекуляціями і грою на біржі.

Ця неправильна думка покутує ще досі в ріжних формах. І тепер уявляють собі деякі чесні, але наївні люди, що гасло багатитися шкідливе, що пристосовуване в житті спричинює, що одиниці еґоїстично осягають багатство коштом і на шкоду загалу. Поправді так не є. Такі думки криють у собі шкідливе непорозуміння. „Збагачуймося" — так, як кинув і розумів це гасло французький міністр. Це значить — як тоді так й нині — тільки те, що всі повинні змагати до добробуту, до збільшення матеріяльних засобів. Чим багатша суспільність, тим вищий життєвий рівень кожного громадянина, тим багатший нарід, край, держава.

Така властива думка і значіння гасла, такого живого нині як теж й перед девять десятками років. На багатстві громадян опирається багатство і сила Франції, Анґлії. Це добрий приклад до наслідування.

Чесно збагачуватися — нелегка це річ, коли не маємо підстави до цілевої праці, до створення варстату, підприємства, бюра, крамниці або поширення ділянки якогобудь фаху. Здібність, працьовитість, витревалість можуть дуже багато зробити. Навіть чуда, коли прийде їм з поміччю віджива сила капіталу.

В цім місці багато читачів похитає головою і кине скептичне слівце: „Саме в цьому біда"!

Напевно ніхто не думає, що гроші ростуть на дереві і вистане тільки витягнути по них руку. Одначе є установи, які саме тут приходять з поміччю, які створюють догідні умовини до добуття грошей усім людям заполапливим і тим, які не думають тільки про те, щоб проїсти зароблене.

Саме такою установою є Клясова Льотерія, в якій може брати участь кожний, хто бодай середньо заробляє. Вигляди виграш в чотирьох клясах дуже корисні, а риск невеликий.

Завдяки Клясовій Льотерії гасло „збагачуймося" творить не порожній звук, але річ зовсім реальну, просто наглядну, бо тисячі людей, які дістали виграш по кілька, кільканацять, чи кілька сотень золотих ужили ці гроші якнайкорисніше чим збільшили свої заробітки, завдяки чому збільшилося число людей і родин щасливих і в добробуті.

Тому збагачуймося, беручи участь в найближім тягненні Клясової Льотерії.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Субота, 6. жовтня (24 вересня 1888).

ОЦЕ ДЕВІЗА...

У звязку з всенародним віче̇м, що мало відбутися у Львові, „Діло" писало:

„Зі зростом народньої свідомости і національного життя зросли і потреби Галицької Руси. Аґа ті потреби незаспокоєні, а їх заспокоєння спочиває не в наших руках, але лежить в обовязку обох законодатних тіл, краєвого і державного.

„Галицька Русь стукала там безперестанно, не дома влась чужої ярмарки, але тільки своїх прав. [illegible] і права була дорога, по котрій ішла, чесні засоби, яких уживала до осягнення мети.

„Спокій у краю і державі, усунення історичного антаґонізму обох народів, що заселюють країну, щоб не спинялись позитивні національно-культурні й економічні праці — оце девіза, під якою Галицька Русь трудилась звідно і буде трудитись".

„ЦЕ СИСТЕМА ГНЕТУ ВЕЛИКОГО СВОБІДНОГО НАРОДУ..."

Хорватський єпископ Стросмаєр вислав був з нагоди київського торжества у 900-ліття хрещення Руси-України привітну телеґраму. Це взяли йому за зле і австрійський цісар Франц Йосиф і папа, так, що єпископ мусів вислати у цій справі письмо до папи з виправданнями. Але в цьому письмі еп. Стросмаєр не жалував свого вчинку, тільки його з великою гідністю мотивував, торкнувшись при цьому і справи національного положення хорватів. Між іншим єпископ Стросмаєр писав:

„Підпори теперішнього австрійського уряду, отже також престола, прислали мені з нагоди мого ювилею священства, що припадає цього року, ґратуляційну адресу, якої сердечність мене глибоко зворушила, ба, наповнила мене великими радощами. Ті високо вчені світлі мужі люблять свого цісаря і поважають його певно не менше, як мадярські монарші дорадники. Політичним ідеалом цих останніх є цілковите пригнетення моїх словянських братів, для права яких я більше нічого не бажаю, як тільки справедливости. Я не задоволений теперішньою політичною системою в моїй батьківщині; я не можу бути нею задоволений, бо це система гнету великого свобідного народу на своїй власній, на так гаряче люблений, вірно бережений і дорогою кровю своїх синів сотні разів орошеній землі. Але я крию свій жаль серед стін своєї каплиці і ніколи не намагався висловити його з амбони. Я не користаю навіть зі своїх політичних прав як член законодатного тіла і тримався вже десятки літ від нього зовсім здалека. Чого-ж хочуть від мене мої вороги? Чи може вже живу за довго для декого з тих, що шукали вже на моє місце для моєї епархії наступника, що знає мадярську мову?"

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 27.

КУ-МА. 4

Батькова тайна.

(Докінчення)

І він став оповідати про давні роки студентської нужди, як борикався з долею, як мусів покинути недокінечні студії, про свій марний заробіток без вигляду на швидку поправу, про велике, довголітнє кохання двох бідних сиріт, цілковиту неможливість здійснити мрії про родинне щастя.

— Дружина моя хоровита — кінчав він своє оповідання. — Чиж міг я женитися й брати її на нужду й гірку? А кохаючи, чи міг глядіти на довголітню муку вичікування? Бо вирікатися одне одного значило покінчити з життям. Залишилося тільки будьякою дорогою добути трохи гроша на докінчення студій та влаштування скромного життя. А мусите признати, що пані Ванда була для цього виріяною нагодою. Може мій вчинок неетичний, бо якже так без дозволу власника марнувати його гроші, але я вважав, що жити дальше давним життям і через брак гроша марнувати свої здібности та кохану жінку, ще більш неетично. Одного я тільки бажаю, щоб пані Ванда зрозуміла, що ті гроші котрі причинилися до нашого щастя, дала вона мені сама. Я їх у неї не прохав, я їй нічого не обіцював, тому не почуваю супроти неї ніяких зобовязань...

Він скінчив, а я задумалася. Так! Це все була суща правда, але...

І хоч моє дурне сентиментальне серце, розніжилося від щастя молодої пари, я не забула з чим приїхала й наказуючи до останніх слів „синце", почала добре змивати йому голову. Та всі мої гострі слова викликували протилежний наслідок: чим більше я гарячилася, тим щиріше він сміявся. Вкінці не видержав і перебив мені:

— Ех, пані Маріє! Перестаньте сварити, називати мене катигачем. Адже моє залишання також щось коштувало. Пані Ванда сама жадала, щоб я до неї приїжджав другою клясою, а під хату заїжджав завжди повозом, щоб вона не мусіла перед людьми мене соромитися. З тої теж причини я мусів усе бути елеґантно вбраний. А квіти для панни молодої, парфуми, помадки? Цеж коштує... Доріка́єте мені цими двома тисячами. Пані Маріє! А не цілував я цього, делікатно кажучи, бабштиля, чиж це не варта двох тисяч?

Я залишилася в них на обіді. Пізнала ближче його, дружину та покохала мов рідних. Пані Ванді росказала щиру правду й вона приняла її так, як я цього по ній сподівалася. Вона вислала до свого „бувшого судженого" листа, назвавши його своїм сином і писала: „Так! Я спокійно корюся долі, бож я могла бути вашою матірю". До цієї правди привело її добре серце. Вона, для щастя його дружини, простила йому все, а на доказ вислала для неї на спомин від себе висаджуваний опалем перстень. Цей перстень моя молода приятелька подарувала мені вмираючи, з проханням заопікуватися її дітьми. Я старалася якого заступити їм маму. Чи вдалося мені це?

Бабуня глянула на нас і простягла руку.

— Цей перстень ношу я й досі, ось гляньте — і [illegible] чудовий, давньої роботи венецький [illegible], різьблену, золоту коронку, де мов [illegible] застиг опаль.

Мене зворушило дивне зворушення. Цей перстень — цей чудовий перстень, мов зачарована [illegible], переносив мене в дитячі роки, у країну [illegible] пестощів. Чи я не бачив уже десь [illegible]?

— [illegible]айте, бабуню! А чи цей пан, цей [illegible] покінчив студії? І чи живе [illegible] — розкажіть ще про нього — до[illegible] Галя. Вона поважно переживала [illegible] своїх героїв.

— Так, Галечко! Він скінчив свою медицину і є тепер славним лікарем. Його двоє дітей можуть сказати, що мають найліпшого батька, так як його дружина мала колись найкращого мужа, а я приятеля. Життя його трудяще і [illegible]воре, чесне й пожиточне і він міг би себе почувати якнайкраще та не дає йому спокою — стоїть цьому на перешкоді почуття, котре ціле життя йде крок у крок за ним, а цим почуттям є свідомість, що раз ошукавши паню Ванду, ошукує досі всіх тих, що мають його за чесного і без плями. І хоч Ванда зразу вибачила йому, а всі зрозумівши його вчинок вибачили, він мучиться тим, що його діти...

Та я не слухав далі, бо набрав певности: лікар, двоє дітей, жінка, що померла молодою, перстень захований у кутику моєї дитячої памяти і пляма на батьковій чесноті... Так! це і є та батькова тайна, без сумніву це вона.

Від надміру зворушення мені підкотилися сльози до очей, і я — о, сором! — у день моїх прозрів, захлипав мов мале плаксиве хлоп[illegible].

— Що тобі Богдане, ради Бога! — затривожилися Галя й бабуня.

— Це наш батько, бабуню. Правда, що той пан це наш батько? — я шептав благально.

— Ну, так! Ваш батько сину — промовила вона твердо, мов збиралася боронити його.

— Батько прохав мене оповісти вам сьогодні цю пригоду й я зробила це.

— Отже така це батькова тайна. А я [illegible]шний тільки років мучився нею, я недобрий [illegible] смів додумуватися найбільших злочинів і навіть душегубства не посоромився. Як направлю я [illegible] подіяну йому кривду?

Я хлипав без стриму шукаючи батька [illegible]ром, та його в кімнаті не було. Любовь [illegible] може від самого початку оповідання бабуні він тихцем вийшов із кімнати.

Галя бліда від зворушення взяла Марка за одну руку, мене за другу і так у трійку з [illegible] ком: „Тату! ми знаємо твою тайну" ми [illegible] в кабінет. Але батька в ньому не було. Слуга Іван сказав нам, що ще перед годиною закликали телефонічно пана доктора на [illegible] і що пан доктор прохав не ждати на нього, бо як [illegible] де потреба негайної операції, то він вернеться аж пізно.

З природи і життя.

Шестий змисл людини.

Шестим змислом назвали таємну здібність, яка помагає сліпим відчути, що на їх дорозі находиться якийсь великий предмет. Коли сліпий наближається до нього, відчуває шкірою лиця, що перед ним є якась перешкода. Ближче означити якість тієї перешкоди він, розуміється, не уміє, бо грубий мур чи розвішена на шнурку білизна дає в тім випадку те саме вражіння.

Цей таємний змисл при ближчій обсервації перестає бути якоюнебудь тайною. Він полягає попросту на тому, що людина позбавлена зору, вчиться відчувати шкірою лиця найлекші зміни температури і опору та тиску повітря, які бувають звичайно близько великих предметів.

Про це можна легко переконатися. Ось нпр. ідучи вулицею в гарячий день, легко можна завважити, не дивлячись, коли переходимо попри відчинені вікна сутерин, в яких панує холод. Щобільше, можна навіть окреслити, кілько більш-менш було вікон.

У сліпців цей змисл постійно напнятий. З ляку перед ударом з якимсь предметом, особливо в незнаному місці, сліпий відчуває дуже ніжні, навіть атмосферичні зміни в окруженні, які зовсім непомітні для інших людей. Велику поміч при цьому дає йому звук його ходи, чи ударів палиці, якої вживає при ході. Кожний знає, що інакше звучить відгомін наших кроків, коли переходимо нпр. попід мостом, а інакше на відкритому місці.

Згаданий „змисл перешкоди" дуже сильно розвинений в деяких звірят. Коли нпр. заклеїмо лиликові очі і впустимо його до кімнати, в якій розіпняті нитки в ріжних напрямах, то лилик літаючи не зачіпить ніякої з них. Його вражливі летові болони відчувають, видно, навіть такий незвичайно маленький опір повітря, який створює натягнена нитка.

Чому людина пріє?

Учили нас з фізики, що коли якийсь вогкий предмет парує, тоді він значно охолоджується, бо вода при паруванні зуживає багато теплової енергії. Це явище використали м. ін. на Кавказі, де тамошні верховинці тримають воду в літі у спеціяльних глиняних збанках. У таких збанках вода завжди холодна, навіть у найбільшу спеку. Причиною цього явища є те, що збанки, зроблені з пороватої глини, крізь пори судини проникає вода назверх і парує. Через те стінки судини прохолоджуються, а від них і вода.

Подібно діється і з людським тілом. Коли на поверхню тіла глянути крізь побільшальне скло, тоді видно на ній цілу масу малесеньких потових дірок. Це отвори потових каналиків, якими піт з глибше положених потових залоз виходить назверх. Потові залози витворюють піт з води, яку дістають з крови, мінеральних солей та деяких інших хемічних сполук. Самі потові залози сховані в шкірі. Вони не розміщені рівномірно, бо нпр. один $цм^2$ шкіри на руці має коло тисячі тих залоз, — в інших місцях нашої шкіри є їх менше, пересічно кількасот. Потові залози лежать у шкірі під самою поверхнею між корінями волосків і кільцями нервів. Ціла поверхня шкіри дорослої людини має півтора до два $м^2$; на ній находиться коло два і пів міліона потових залоз. Піт, що виходить з тих залоз, парує та охолоджує наше тіло. Пересічно шкіра віддає 600—700 грамів води на добу. При незвичайно сильному пріттю кількість поту може дійти до 1 кг. на годину.

Пріття у хворобі.

Разом з потом організм виділює багато шкідливих та отруйних субстанцій, непотрібних для організму, часом у такій великій кількости, що на поверхні шкіри повстають кришталики. Тому при недугах нирок, коли шкіра виділяє дуже сильно піт, щоби влекшити шкірі ту чинність і охоронити організм від затроєння отруйними субстанціями, яких не виділяють хворі нирки, лікарі поручають часті теплі купелі.

Про тих, що в „чіпку родилися"?

Про людей, яким щастить у житті, говорять, що вони родилися в чіпці. Згаданий вислів — це не тільки символ. Плід, що розвивається в лоні матері, загорнений т. зв. плодовими болонами. Перед приходом дитини на світ ці болони тріскають, й одночасно виплинають плодові води, що находяться між плодом і тими болонами. Часом трапляється, що дитина родиться з головкою, оточеною затриманою болоною наче чіпцем. Коли при породі нема лікаря чи досвідченої повитухи, що скоро усуне таку болону, може дитина вдушитися, бо болонка заслонюючи лице, перешкоджує дитині віддихати. Це є саме той „чіпець", якого заздростять щасливим людям, забуваючи про те, що треба мати неабияке щастя, щоби по приході на світ в такому чіпці не переплатити таких народин життям.

Людина, що зішила серце.

Ще донедавна кожна людина, ранена в серце, була засуджена на смерть. Щойно в останньому часі німецький хірург Рен, що помер в 1930 р. перший показав, що людину з пробитим серцем можна затримати при житті. Ціле попередішнє лікування раненого в серце полягало на тому, що недужого приміщували в холодному місці нпр. в пивниці і прикладали на груди мішок з ледом. Але це недужому не помагало і він умирав. Ніякий лікар навіть не зважився спробувати, щоб отворити груди раненого, вирізати з них тремке в передсмертних судорогах серце і зішити рану. Перший відважився на це саме німецький хірург Рен, що врятував людину від смерти.

Зшиття рани на серці це операція, при якій кожна хвилина грає ролю у рятуванні людського життя. Швидкими рухами натинає хірург грудну клітку зпереду по лівому боці і усуває набік витятий кусень шкіри, мяса та частин ребер. Потім витягає серце, що бється і вискакує немов риба з руки. Недужий лежить холодний і без віддиху, зі скляним зором, неначе мерлець зі живим серцем. Одною рукою лікар стискає в руці серце, другою між одним і другим скорченням зашиває рану швом. Таким чином завдяки тій відважній операції Рена вдалося врятувати великий відсоток людей з раною серця від неминучої смерти. Як подає німецька статистика, по світі ходить тепер коло 300 осіб, що їм зішили рану серця і вирвали їх у передостанній хвилині з холодних обіймів смерти.

Тайна змислу дотику.

Коли розсуненими трохи ніжками циркля посуваємо здовж руки до плеча, маємо вражіння, що ніжки циркля розсуваються щораз більше.

Причиною цього цікавого змислового явища є те, що дотикова вражливість нашої шкіри не однакова в усіх місцях нашого тіла. В тих місцях, де вона слабо розвинена, маємо вражіння, що два одночасні дотики циркля зливаються в одно. Ось нпр., щоби в околиці бедра відчути два одночасні дотики ніжок циркля, вони мусять бути розхилені на 6 цм, тоді як на передрамені досить 4 цм., а на згибі руки 3 цм.

Пальці — оком людини.

Найвражливіші на дотик місця нашого тіла — це пучки пальців. Вони відчувають два одночасні дотики ніжок циркля, розсунених на 2,2 міліметра. Ще більшу вражливість дотикову має наш язик, де вистачає віддаль 1,5 мм, щоби відчути окремо два одночасні уколи ніжок циркля.

Дотикова вражливість зростає значно, коли стягнемо з пальців горішню, зроговатілу верству шкіри. Це використовують при грі в карти т. зв. „фахові грачі" (шулери) і злімають з пучок пальців нашкірень, щоби при роздачі карт пізнати їх дотиком. Навіть у новій талії карт можна при ненадзвичайно високій дотиковій вражливости розпізнати чорну карту від червоної, обмацавши її уважно. Шулери, що переводять життя на грі в карти, осягають зчасом високий ступінь дотикової вражливости, що зростає внаслідок частої вправи.

Праця і дотик.

Є багато ріжних занять, при яких необхідно мати вражливий дотик. М. ін. дотик дуже потрібний при праці лікаря. Нині може вже не так, як колись. У старих медичних книгах можна часто знайти рисунок, на якім нарисовано руку лікаря, а на кінці вказівного пальця видно око.

Так учителі молодих лікарів хотіли підкреслити, що змисл дотику заступає лікареві око.

Дотикова вражливість ставала колишнім лікарям часто в пригоді. Був час, коли лікареві не можна було оглядати недужої жінки, бо це вважали неморальним. Це було тим прикріше, що в ті часи не було жінок-лікарок, бо те заняття вважали неморальним для жінки. Всеж жінки недужали і тоді, і треба було їх лікувати. Тому люди впадали на ріжні вигадки: ось нпр. один з російських царів позволяв розсліджувати стан здоровля жінки тільки в неосвітленій кімнаті. Живчик можна було міряти тільки через сукно. Тому в тих часах лікар мусів мати дуже вражливий змисл дотику, щоби бодай трохи визнатися в недузі.

Шкіра і внутрішні органи.

Шкіра людини є тісно звязана з іншими внутрішніми органами тіла. Деякі подражнення шкіри впливають і на внутрішні органи і навпаки.

Знаємо нпр., що деякі внутрішні недуги викликують сверблячку та висипки, тому часто лікар шкірних недуг спрямовує своїх хорих до лікаря нервових чи внутрішніх недуг.

Медицина знає це явище вже давно і використовує його в лічництві. Такі нашкірні засоби, якими лікарі впливають на внутрішні органи як баньки, оклади з гірчиці, припалювання шкіри, натирання, були знані вже в найдавніших часах.

Тепер є ціла спеціяльна система, що лікує внутрішні органи такими нашкірними засобами, як купелі, натриски, сонішне чи штучне світло. Усіх тих засобів треба вживати лише за порадою лікаря і поміркованo. Нездорово нпр. годинами купатися в морі чи опалюватися на сонці, хоча це буває дуже приємне. Це булоб те саме, якби недужий вибирав з аптики ліки, що видаються йому найсмачніші і пив їх, кілько йому смакувалоб.

З природи і життя.

Шестий змисл людини.

Шестим змислом назвали таємну здібність, яка помагає сліпим відчути, що на їх дорозі находиться якийсь великий предмет. Коли сліпий наближається до нього, відчуває шкірою лиця, що перед ним є якась перешкода. Ближче означити якість тієї перешкоди він, розуміється, не зуміє, бо грубий мур чи розвішена на шнурку білизна дає в тім випадку те саме вражіння.

Цей таємний змисл при ближчій обсервації перестає бути якоюнебудь тайною. Він полягає попросту на тому, що людина позбавлена зору, вчиться відчувати шкірою лиця найлекші зміни температури і опору та тиску повітря, які бувають звичайно близько великих предметів.

Про це можна легко переконатися. Ось нпр. йдучи вулицею в гарячий день, легко можна завважити, не дивлячись, коли переходимо попри відчинені вікна сутерин, в яких панує холод. Щобільше, можна навіть окреслити, кілько більш-менш було вікон.

У сліпців цей змисл постійно напнятий. З ляку перед ударом з якимсь предметом, особливо в незнаному місці, сліпий відчуває дуже ніжні, навіть атмосферичні зміни в окруженні, які зовсім непомітні для інших людей. Велику поміч при цьому дає йому звук його ходи, чи ударів палиці, якої вживає при ході. Кожний знає, що інакше звучить відгомін наших кроків, коли переходимо нпр. попід мостом, а інакше на відкритому місці.

Згаданий „змисл перешкоди" дуже сильно розвинений в деяких звірят. Коли нпр. заклеїмо лиликові очі і впустимо його до кімнати, в якій розіпняті нитки в ріжних напрямах, то лилик літаючи не зачіпить ніякої з них. Його вражливі летові болони відчувають, видно, навіть такий незвичайно маленький опір повітря, який створює натягнена нитка.

Чому людина пріє?

Учили нас з фізики, що коли якийсь вогкий предмет парує, тоді він значно охолоджується, бо вода при паруванні зуживає багато тепляної енергії. Це явище використали м. ін. на Кавказі, де тамошні верховинці тримають воду в літі у спеціяльних глиняних збанках. У таких збанках вода завжди холодна, навіть у найбільшу спеку. Причиною цього явища є те, що збанки, зроблені з пороватої глини, крізь пори судини проникає вода назверх і парує. Через те стінки судини прохолоджуються, а від них і вода.

Подібно діється і з людським тілом. Коли на поверхню тіла глянути крізь побільшальне скло, тоді видно на ній цілу масу малесеньких потових дірок. Це отвори потових каналиків, якими піт з глибше положених потових залоз виходить назверх. Потові залози витворюють піт з води, яку дістають з крови, мінеральних солей та деяких інших хемічних сполук. Самі потові залози сховані в шкірі. Вони не розміщені рівномірно, бо нпр. один $цм^2$ шкіри на руці має коло тисячі тих залоз, — в інших місцях нашої шкіри є їх менше, пересічно кількасот. Потові залози лежать у шкірі під самою поверхнею між корінями волосків і кільцями нервів. Ціла поверхня шкіри дорослої людини має півтора до два $м^2$; на ній находиться коло два і пів міліона потових залоз. Піт, що виходить з тих залоз, парує та охолоджує наше тіло. Пересічно шкіра віддає 600—700 ґрамів води на добу. При незвичайно сильному пріттю кількість поту може дійти до 1 кг. на годину.

Пріття у хворобі.

Разом з потом організм виділює багато шкідливих та отруйних субстанцій, непотрібних для організму, часом у такій великій кількости, що на поверхні шкіри повстають кришталики. Тому при недугах нирок, коли шкіра виділяє дуже сильно піт, щоби влекшити шкірі ту чинність і охоронити організм від затроєння отруйними субстанціями, яких не виділяють хворі нирки, лікарі поручають часті теплі купелі.

Про тих, що в „чіпку родилися"?

Про людей, яким щастить у житті, говорять, що вони родилися в чіпці. Згаданий вислів — це не тільки символ. Плід, що розвивається в лоні матері, загорнений т. зв. плодовими болонами. Перед приходом дитини на світ ті болони тріскають, й одночасно випливають плодові води, що находяться між плодом і тими болонами. Часом трапляється, що дитина родиться з головкою, оточеною затриманою болоною наче чіпцем. Коли при породі нема лікаря чи досвідченої повитухи, що скоро усуне таку болону, може дитина вдушитися, бо болонка заслонюючи лице, перешкоджує дитині віддихати. Це є саме той „чіпець", якого заздростять щасливим людям, забуваючи про те, що треба мати неабияке щастя, щоби по приході на світ в такому чіпці не переплатити таких народин життям.

Людина, що зішила серце.

Ще донедавна кожна людина, ранена в серце, була засуджена на смерть. Щойно в останньому часі німецький хірурґ Рен, що помер в 1930 р. перший показав, що людину з пробитим серцем можна затримати при житті. Ціле попереднє лікування раненого в серце полягало на тому, що недужого приміщували в холодному місці нпр. в пивниці і прикладали на груди міхур з ледом. Але це недужому не помагало і він умирав. Ніякий лікар навіть не зважився подумати, щоб отворити груди раненого, витягнути з них тремке в передсмертних судорогах серце і зішити рану. Перший відважився на це саме німецький хірурґ Рен, що врятував людину від смерти.

Зшиття рани на серці це операція, при якій кожна мінута грає ролю у рятуванні людського життя. Швидкими рухами натинає хірурґ грудну клітку зпереду по лівому боці і усуває набік витятий кусень шкіри, мяса та частин ребер. Потім витягає серце, що б'ється і вискакує немов риба з руки. Недужий лежить холодний і без віддиху, зі скляним зором, неначе мерлець зі живим серцем. Одною рукою лікар стискає в руці серце, другою між одним і другим скорченням зашиває рану швом. Таким чином завдяки тій відважній операції Рена вдалося врятувати великий відсоток людей з раною серця від неминучої смерти. Як подає німецька статистика, по світі ходить тепер коло 300 осіб, що їм зішили рану серця і вирвали їх у передостанній хвилині з холодних обіймів смерти.

Тайна змислу дотику.

Коли розсуненими трохи ніжками циркля пересуваємо здовж руки до плеча, маємо вражіння, що ніжки циркля розсуваються щораз більше.

Причиною цього цікавого змислового явища є те, що дотикова вражливість нашої шкіри не однакова в усіх місцях нашого тіла. В тих місцях, де вона слабо розвинена, маємо вражіння, що два одночасні дотики циркля зливаються в одно. Ось нпр., щоби в околиці бедра відчути два одночасні дотики ніжок циркля, вони мусять бути розхилені на 6 цм., тоді як на передрамені досить 4 цм., а на згибі руки 3 цм.

Пальці — оком людини.

Найвражливіші на дотик місця нашого тіла — це пучки пальців. Вони відчувають два одночасні дотики ніжок циркля, розсунених на 2,2 міліметра. Ще більшу вражливість дотикову має наш язик, де вистачає віддаль 1,5 мм., щоби відчути окремо два одночасні уколи ніжок циркля.

Дотикова вражливість зростає значно, коли стягнемо з пальців горішню, зроговатілу верству шкіри. Це використовують при грі в карти т. зв. „фахові грачі" (шулери) і здіймають з пучок пальців нашкірень, щоби при роздачі карт пізнати їх дотиком. Навіть у новій талії карт можна при ненадзвичайно високій дотиковій вражливости розпізнати чорну карту від червоної, обмацавши її уважно. Шулери, що переводять життя на грі в карти, осягають зчасом високий ступінь дотикової вражливости, що зростає внаслідок частої вправи.

Праця і дотик.

Є багато ріжних занять, при яких необхідно мати вражливий дотик. М. ін. дотик дуже потрібний при праці лікаря. Нині може вже не так, як колись. У старих медичних книгах можна часто знайти рисунок, на якім нарисовано руку лікаря, а на кінці вказівного пальця видно око.

Так учителі молодих лікарів хотіли підкреслити, що змисл дотику заступає лікареві око.

Дотикова вражливість ставала колишнім лікарям часто в пригоді. Був час, коли лікареві не можна було оглядати недужої жінки, бо це вважали неморальним. Це було тим прикріше, що в ті часи не було жінок-лікарок, бо те заняття вважали неморальним для жінки. Всеж жінки нездужали і тоді, і треба було їх лікувати. Тому люди впадали на ріжні вигадки: ось нпр. один з російських царів позволяв розсліджувати стан здоровля жінки тільки в неосвітленій кімнаті. Живчик можна було міряти тільки через сукно. Тому в тих часах лікар мусів мати дуже вражливий змисл дотику, щоби бодай трохи визнатися в недузі.

Шкіра і внутрішні орґани.

Шкіра людини є тісно звязана з іншими внутрішніми органами тіла. Деякі подразнення шкіри впливають і на внутрішні орґани і навпаки.

Знаємо нпр., що деякі внутрішні недуги викликують свербіння та висипки, тому часто лікар шкірних недуг спрямовує своїх хорих до лікаря нервових чи внутрішніх недуг.

Медицина знає це явище вже давно і використовує його в лічництві. Такі нашкірні засоби, якими лікарі впливають на внутрішні органи як баньки, оклади з гірчиці, припалювання шкіри, натирання, були знані вже в найдавніших часах.

Тепер є ціла спеціяльна система, що лікує внутрішні органи такими нашкірними засобами, як купелі, натриски, сонішне чи штучне світло. Усіх тих засобів треба вживати лише за порадою лікаря і помірковано. Нездорово нпр. годинами купатися в морі чи опалюватися на сонці, хоча це буває дуже приємне. Це було б те саме, якби недужий вибирав з аптики ліки, що видаються йому найсмачніші і пив їх, кілько йому смакувалоб.

Сторінка без політики.

Аш — Егер — Карльсбад.

АШ.

Аш, донедавна повітове місто, останніми часами осідок Генляйна, має поверх 20 тисяч німецького населення, в цьому половина євангелицького віроісповідання. Аш є вузловою залізничою стацією лінії Егер-Гоф. Сильно розвинений там текстильний промисл із професійною школою. Осідок суперінтендантури євангелицької церкви. Історичного минулого Аш не має ніякого, за таким вийнятком, що історія німецького війська згадує про баварського генерала Адольфа Аш, який опрацював пляни участи баварського війська у війні 1870—1871 р. та в роках 1893—1905 був міністром війни.

ЕГЕР — ХЕБ.

Егер лежить над рікою цієї самої назви, має коло 30 тисяч мешканців німців. Вузлова точка чеських, баварських та саксонських залізниць. Є там дуже старі манастирі: Францісканів, заснований у 1296 р. Є там теж руїни старого цісарського замку з двома каплицями: долішня в романськім стилю та горішня в готицькім. В замку є теж лицарська саля, в якій повбивали прихильників Валенштайна в 1634 р. Егер має ратуш із 1603 р. з музеєм із памятниками по вбитім Валенштайні. Егер може похвалитися сильно розвиненим промислом, металевими заведеннями будови машин, ткальнями та хемічним і броварним промислом. Багату, врожайну долину, в якій добувають брунатний вугіль, називають Егерляндом. На північ від Егер лежить вигаслий вулькан Камербіль, високий на 500 м.

Перший раз стрічаємося з назвою Егер у 1061 р. У 1279 р. зареєстроване вже як місто під цісарською владою і творить у XII ст. автономічний терен під назвою Егрензіс. Чеський король Оттокар II. узяв Егерлянд на якийсь час під своє панування. Удруге дістає Егерлянд Чехія в 1322 р. від Людвика баварського. Підчас 30-літньої війни Егерлянд заняли в 1621 р. та 1647. шведи. В 1634 р. убили у ратуші Валенштайна. В 1742 р. Егер здобули французи. В 1743 р. вертається Егер знову до Австрії.

КАРЛЬСБАД — КАРЛЬОВЕ ВАРИ.

Славна лікувальна місцевість Карльсбад стягає до себе в деяких роках 60-70 тисяч лікуванців. Постійного населення має поверх 20 тисяч, здебільша німців. Карльсбад відомий із шкляного промислу, порцеляни, цукорничих виробів та лікерів. Фабрики порцеляни находяться в сусідніх місцевостях у селі Піркенгамер та в Аш.

Як подає переказ, гаряче джерело відкрив Карло IV. підчас ловів у 1347 р. Там він теж лікувався й коли виздоровів побудував у 1358 р. цісарський замок. Місто повстало мабуть у 1370 р. Перше купальняне заведення збудували в 1711 р. Марія Тереса вибудувала в 1762 р. купальняне заведення та криницю при Мільбрун. До 1520 р. в Карльсбаді лиш купалися. Щойно в 1521 р. лікування питною водою завів д-р Паєр, який перший видав твір про лікувальні прикмети Карльсбаду. В історії Карльсбад відомий із так званих карльсбадських рішень, що їх ухвалив конгрес міністрів у днях 6.—31. 8. 1819 р. Ці рішення змінили щойно в 1848 р.

ТЕАТРАЛЬНИЙ ФРИЗІЄР ЗАЛИШИВ МІЛЬЙОНОВЕ МАЙНО У СПАДЩИНІ.

Перед карним судом у Льондоні станув недавно 75-літній Вілійм Купер Гобс, якого обвинувачували, що він сфальшував у свою користь завіщання фризієра Клерксона й на підставі того завіщання дістав спадщину по фризієрові. Спадщина давала більш, як пів міліона фунтів стерлінґів.

Клерксон був колись дуже відомою постаттю Льондону. Свій велитенський маєток він заробив як один із найкращих театральних фризієрів. Він був найкращим спеціялістом від перук, в цій ділянці не мав для себе суперника. Перуки робив він так по мистецьки, що вони зовсім нагадували справжнє волосся й мали через те величезний успіх.

Судовий процес виявив, що Гобс справді сфальшував завіщання і його засудили на 3 роки вязниці. Спадщину він мусів звернути справжнім спадкоємцям.

ТЯГАР СОНЯШНИХ ПРОМЕНІВ.

На це, здавалось би, доволі ексцентричне питання, скільки важать сонячні промені, дала відповідь сучасна фізика завдяки незвичайно чутливим мірничим приладам. Обчислення, що тягар соняшних променів, які падуть на поверхню нашої землі рівняється 70.000 -ам тон. Одначе на кожний квадратний кільометер її поверхні тиснення променів сонця доходить ледви до частинки міліграма. Обчислено також, що сонце висилає в одній секунді в космічний простір 4 міліони тон променів. Отже денно стратилаб соняшна куля 360 міліярдів тон зі свого тягару, себто маси. Цьому стоїть на перешкоді постійний доплив маси і світляно-тепляної енергії з космічного простору до соняшної кулі.

ПРОШАК ВЛАСНИКОМ ЯХТУ.

У Сан Франціско арештувала тамошня поліція 64-літнього Джіма Стантона за настирливе жебраництво. Небавом слідство виявило, що Стантон вів подвійне життя. Він займався не лиш прошацтвом, але пачкуванням наркотиків. Цей другий „інтерес" дав йому багатство. Стантон має грубі тисячі долярів на банковім конті, має прегарну палатку, кілька авт та прогульковий моторовий яхт. Прошацтвом займався лиш тому, щоб замаскувати свою справжню професію та джерело своїх доходів.

—o—

МЕЗАЛІЯНС СУЛТАНСЬКОГО БРАТА.

У найближчих днях відбудеться в Льондоні шлюб князя Магмуда, 20-літнього брата султана Тренгаму (держава під протекторатом Великої Британії) з панною Блєнков, дочкою крамаря з Оксфорду, де князь студіював на університеті. Рідня князя не хотіла довший час навіть чути про це подружжя й не давала своєї згоди. Вкінці під впливом настирливих просьб молодого князя своякн дали свою згоду на шлюб.

Мезаліянс султанського брата викликав у Льондоні дику сензацію в товариських колах.

Демон азарду.

Яка сила держить грача при столику з картами, при рулетці, або жене його на перегони? Що суттєве в цій пристрасті людини? Чи бажання збагатитися? В такім випадку чим вияснити пристрасть до гри в людей, яким нічого не бракує, в людей багатих та заможних.

Відповідь на ці питання намагається дати д-р Етієн Люсто, який у своїй віллі під Марсей зібрав свого роду „музей пристрастей".

КОРОЛЬ ПОКЕРА

Вперше зустрінувся він із демоном азарду в касині Північної Африки, де нудьгу та ностальгію вбивають грою. Люсто може був би й сам став пристрастним грачем, якби не те, що його більше від гри зацікавила сама психіка грачів. Там він міг обсервувати найріжнородніших людей — кожний із грачів творив інший тип.

Д-р Люсто познайомився з ними й заприязнився з багатьома. В музею він має грубу книгу, яка є дорібком цілого життя „короля покеристів", який хотів безчисленні комбінації вкопити в якісь математичні правила. Він переконував, що якби йому вдалося відкрити такі правила, люди перестали би взагалі грати в покера.

МАГІЯ НЕВІДОМОГО.

Найбільшою силою, яка тягне до гри, є магія невідомого вичікування несподіванки, сензації.

Д-р Люсто зовсім погоджується з цим поглядом. Він вважає, що це кульмінаційна точка пристрастей.

— Я перевів безліч обсервацій — заявив д-р Люсто — та можу ствердити, що людина, яка хоче жити правильним життям, яка боїться опівного удару несподіванки, яка все хоче знати вперед — ніколи не бачитиме примани в азарді. Згаданий автор грубої книжки про гру, системи гри не винайшов. Він умер так само багатий, як уродився. Велика рутина та знайомість психіки грачів — це в покері вирішне — врятувало його перед стратою майна.

ТАЛІСМАНИ.

— Ось тут маю зібрані „талісмани щастя" — оповідає д-р Люсто принагідному відвідувачеві, показуючи звичайну кістку до гри. Це „талісман щастя" жінки з найбільш залізними, гідними подиву, нервами. Вона мала феноменальне щастя у всіх закладах, таких поширених в Анґлії. Вона була д. молода, майже дитина. Коли закладалася, дивилася завжди на кістку — шість очок означало: можна рискувати, при кожній іншій цифрі вона не хотіла навіть чути про азард. Один, одинокий раз вона забула порадитися своєї кістки — перед автомобільною прогулькою в гори. З тієї прогульки вона вже не вернулася, згинула в самоходовій катастрофі.

Інша знову жінка, з дуже слабими нервами, сідала до гри з цілим арсеналом „талісманів". Вона вживала галючої шкірки, мотуз повісільника, перстеня із якимсь фосфоричним каменем, жмутка волосся японської ґейші.

Вона померла на аневризм серця при столику до гри.

ХТО ВИГРАЄ?

— Якого типу люди, на вашу думку, виграють? — запитав ще д-ра Люсто якийсь цікавий відвідувач.

— Обманці-шулери — відповів, усміхнувшися д-р Люсто. — Про інших можна лиш те сказати, що вони не програють. Це люди, що мають сильні нерви та незвичайну память.

— Адже у висліді виграні гроші все мусять опинитися в чиїйсь кишені.

— Еге ж, вони опиняються в кишені нечесних людей, що помагають долі. У загальнім обчисленні всі грачі схоплені недугою азарду, платять данину нечесним грачам

Сторінка без політики.

Аш — Еґер — Карльсбад.

АШ.

Аш, донедавна повітове місто, останніми часами осідок Генляйна, має поверх 20 тисяч німецького населення, в цьому половина евангелицького віроісповідання. Аш є вузловою залізничою стацією лінії Еґер-Гоф. Сильно розвинений там текстильний промисл із професійною школою. Осідок суперінтендантури евангелицької церкви. Історичного минулого Аш не має ніякого, за таким вийнятком, що історія німецького війська згадує про баварського генерала Адольфа Аш, який опрацював пляни участи баварського війська у війні 1870—1871 р. та в роках 1893—1905 був міністром війни.

ЕҐЕР — ХЕБ.

Еґер лежить над рікою цієї самої назви, має коло 30 тисяч мешканців німців. Вузлова точка чеських, баварських та саксонських залізниць. Є там дуже старі манастирі: Францісканів, заснований у 1296 р. Є там теж руїни старого цісарського замку з двома каплицями: долішня в романськім стилю та горішня в готицькім. В замку є теж лицарська саля, в якій повбивали прихильників Валенштайна в 1634 р. Еґер має ратуш із 1603 р. а музеєм із памятниками по вбитім Валенштайні. Еґер може почванитися сильно розвиненим промислом, металевими заведеннями будови машин, ткальнями та хемічним і броварним промислом. Багату, врожайну долину, в якій добувають бринатний вугіль, називають Еґерсляндом. На північ від Еґер лежить виґаслий вулькан Камербіль, високий на 500 м.

Перший раз стрічаємося з назвою Еґер у 1061 р. У 1279 р. зареєстроване вже як місто під цісарською владою і творить у XII ст. автономічний терен під назвою Еґрензіс. Чеський король Оттокар II. узяв Еґерлянд на якийсь час під своє панування. Удруге дістає Еґерлянд Чехія в 1322 р. від Людвика баварського. Підчас 30-літньої війни Еґерлянд заняли в 1621 р. та 1647. шведи. В 1634 р. убили у ратуші Валенштайна. В 1742 р. Еґер здобули французи. В 1743 р. вертається Еґер знову до Австрії.

КАРЛЬСБАД — КАРЛЬОВЕ ВАРИ.

Славна лікувальна місцевість Карльсбад стягає до себе в деяких роках 60-70 тисяч лікуванців. Постійного населення має поверх 20 тисяч, здебільша німців. Карльсбад відомий із шкляного промислу, порцеляни, цукорняних виробів та лікерів. Фабрики порцеляни находяться в сусідніх місцевостях у селі Піркенґамер та в Аш.

Як подає переказ, гаряче джерело відкрив Карло IV. підчас ловів у 1347 р. Там він теж лікувався й коли виздоровів побудував у 1358 р. цісарський замок. Місто повстало мабуть у 1370 р. Перше купальняне заведення збудували в 1711 р. Марія Тереса вибудувала в 1762 р. купальняне заведення та криницю при Мільбрун. До 1520 р. в Карльсбаді лиш купалися. Щойно в 1521 р. лікування питною водою завів д-р Паєр, який перший видав твір про лікувальні прикмети Карльсбаду. В історії Карльсбад відомий із так званих карльсбадських рішень, що їх ухвалив конгрес міністрів у днях 6.—31. 8. 1819 р. Ці рішення змінили щойно в 1848 р.

Демон азарду

Яка сила держить грача при столику з картами, при рулетці, або жене його на перегони? Що суттєве в цій пристрасті людини? Чи бажання збагатитися? В такім випадку чим виснити пристрасть до гри в людей, яким нічого не бракує, в людей багатих та заможніх.

Відповідь на ці питання намагається дати д-р Етієн Люсто, який у своїй віллі під Марсей зібрав свого роду „музей пристрастей".

КОРОЛЬ ПОКЕРА.

Вперше зустрінувся він із демоном азарду в касині Північної Африки, де нудьгу та носталь-ґію вбивають грою. Люсто може був би й сам став пристрастним грачем, якби не те, що його більше від гри зацікавила сама психіка грачів. Там він міг обсервувати найріжнороднійших людей — кожний із грачів творив інший тип.

Д-р Люсто познайомився з ними й заприязнився з багатьома. В музею він має грубу книгу, яка є дорібком цілого життя „короля покеристів", який хотів безчисленні комбінації вкопити в якісь математичні правила. Він переконував, що якби йому вдалося відкрити такі правила, люди перестали би взагалі грати в покера.

МАҐІЯ НЕВІДОМОГО.

Найбільшою силою, яка тягне до гри, є маґія невідомого вичікування несподіванки, сензації.

Д-р Люсто зовсім погоджується з цим поглядом. Він вважає, що це кульмінаційна точка пристрастей.

— Я перевів безліч обсервацій — заявив д-р Люсто — та можу ствердити, що людина, яка хоче жити правильним життям, яка боїться опкиного удару несподіванки, яка все хоче знати вперед — ніколи не бачитиме примани в азарді. Згаданий автор грубої книжки про гру, системи гри не винайшов. Він умер так саміcько багатий, як уродився. Велика рутина та знайомість психіки грачів — це в покері вирішне — врятувало його перед стратою майна.

ТАЛІСМАНИ.

— Ось тут маю зібрані „талісмани щастя" — оповідає д-р Люсто принагідному відвідувачеві, показуючи звичайну кістку до гри. Це „талісман щастя" жінки з найбільш залізними, гідними подиву, нервами. Вона мала феноменальне щастя у всіх закладах, таких поширених в Анґлії. Вона була д. молода, майже дитина. Коли закладалася, дивилася завжди на кістку — шість очок означало: можна рискувати, при кожній іншій цифрі вона не хотіла навіть чути про азард. Один, одинокий раз вона забула порадитися своєї кістки — перед автомобільною прогулькою в гори. З тієї прогульки вона вже не вернулася, згинула в самоходовій катастрофі.

Інша знову жінка, з дуже слабими нервами, сідала до гри з цілим арсеналом „талісманів". Вона вживала гадючої шкірки, мотуз повісільника, перстеня із якимсь фосфоричним каменем, жмутка волосся японської ґейші.

Вона померла на аневризм серця при столику до гри.

ХТО ВИГРАЄ?

— Якого типу люди, на вашу думку, виграють? — запитав ще д-ра Люсто якийсь цікавий відвідувач.

— Обманці-шулери — відповів, усміхнувшися д-р Люсто. — Про інших можна лиш те сказати, що вони не програють. Це люди, що мають сильні нерви та незвичайну память.

— Адже у висліді виграні гроші все мусять опинитися в чиїсь кишені.

— Еґеж, вони опиняються в кишені нечесних людей, що помагають долі. У загальнім обчисленні всі грачі схоплені недугою азарду, платять данину нечесним грачам.

ТЕАТРАЛЬНИЙ ФРИЗІЄР ЗАЛИШИВ МІЛЬЙОНОВЕ МАЙНО У СПАДЩИНІ.

Перед карним судом у Льондоні ставув недавно 75-літній Віліям Купер Гобс, якого обвинувачували, що він сфальшував у свою користь завішання фризієра Клерксона й на підставі того завішання дістав спадщину по фризієрі. Спадщина давала більш, як пів міліона фунтів стерлінґів.

Клерксон був колись дуже відомою постаттю Льондону. Свій велитенський маєток він з-робив як один із найкращих театральних фризієрів. Він був найкращим спеціялістом від перук і в цій ділянці не мав для себе суперника. Перуки робив він так по мистецьки, що вони зовсім нагадували справжнє волосся й мали через те величезний успіх.

Судовий процес виявив, що Гобс справді сфальшував завішання і його засудили на 3 роки вязниці. Спадщину він мусів звернути справжнім спадкоємцям.

ТЯГАР СОНЯШНИХ ПРОМЕНІВ.

На це, здавалось би, доволі ексцентричне питання, скільки важать соняшні проміні, дає відповідь сучасна фізика завдяки незвичайно чутливим міричим приладам. Обчислено, що тягар соняшних променів, які падуть на поверхню нашої землі рівняється 70.000 -ам тон. Одначе на кожний квадратний кільометер її поверхні тиснення променів сонця доходить лише до частинки міліґрама. Обчислено також, що сонце висилає в одній секунді в космічний простір 4 міліони тон променів. Отже денно тратилаб соняшна куля 360 міліярдів тон з свого тягару, себто маси. Цьому стоїть на перешкоді постійний доплив маси і світляно-тепляної енерґії з космічного простору до соняшної кулі.

ПРОШАК ВЛАСНИКОМ ЯХТУ.

У Сан Франціско арештувала тамошня поліція 64-літнього Джіма Стантона за настирливе жебрання. Небавом слідство виказало, що Стантон вів подвійне життя. Він займався не лише прошацтвом, але пачкуванням наркотиків. Цей другий „інтерес" дав йому багатство. Стантон має грубі тисячі долярів на банковім конті, має прегарну палатку, кілька авт та прегарний моторовий яхт. Прошацтвом займався він тому, щоб замаскувати свою справжню професію та джерело своїх доходів.

—o—

МЕЗАЛІЯНС СУЛТАНСЬКОГО БРАТА.

У найближчих днях відбудеться в Льондоні шлюб князя Магмуда, 20-літнього брата султана Тренґаму (держава під протекторатом Великої Британії) з панною Бленков, дочкою професора Оксфорду, де князь студіював на університеті.

Рідня князя не хотіла довший час навіть чути про це подружжя й не давала своєї згоди. Вкінці під впливом настирливих просьб молодого князя свояки дали свою згоду на шлюб.

Мезаліянс султанського брата викликав велику сензацію в товариських колах Льондону.

Як зміняються часи і настрої.

ФРАНЦУСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО ОБРАЖЕНЕ НА ПОЛЬЩУ.

До чого звелося ще недавне французько-польське кохання, свідчить про те наглядно стаття в краківському „ІКЦ" (ч. 276 з 6-го жовтня ц. р.) п. н. „У Польщі „Хай живе Франція, — у Франції „Геть з Польщею". У статті мова про протипольську нагінку у Франції.

„Орган п. Блюма „Ле Попілер" умістив мапу Польщі, на якій зазначено, що ціле Помор'я, Познанське, Горішній Шлеськ належать етнографічно .. до Німеччини, а інший лівий часопис, орган відомої пані Табуї „Ль' Евре" анонсує вже 5-тий розбір Польщі, хоча четвертого не було.

„Парі Міді" вмістив ілюстрацію, що представляє п'яну людину, а під нею напис: „...як поляк", очевидно йде тут про дуже популярний у Франції вислів „п'яний, як поляк"". В дальшій частині тексту той „п'яний поляк" просить „щоб дали йому кусник Чехословаччини на „закуску".

Далі „ІКЦ" пише про те, як відноситься тепер загал французького населення до поляків, що перебувають у Франції, здебільша як заробітні еміґранти.

„Дуже цікавий факт трапився в Нансі. В середмісті була велика крамниця з футрами, якої власником є польський жид на прізвище Льома. Для француза кожний жид з Польщі є поляком, тому вдерлися до маґазину Льоми, здемолювали його дощенту і власника смертельно побили. Розбещена юрба спрямувалася потім на ринок і звідти прогнала всіх купців, польських громадян. Не входило тут у гру расове питання, але були на меті протипольські виступи... Польські робітники з округи Нансі переходять справжній хрест Божий. Кожного дня зголошуються десятки побитих у жорстокий спосіб поляків до делеґата консуляту, що докладно записує всі випадки побиття і пересилає звідомлення до консуляту у Штрасбурзі.. Навіть польських учителів тут переслідують. Вчора трапився такий випадок у Стірінґ-Вендель, де до мешкання польського вчителя увійшла жандармерія. Підчас ревізії шукали... гітлерівських свастик... Під ескортою поліції відставили того вчителя на залізничий дворець з тим, що не має права вертатися до своєї кольонії".

Вкінці „ІКЦ" наводить ще один приклад теперішнього відношення французів до поляків. Голова університетського французько-польського кружка, Дімоф, що свого часу їздив по Польщі — як каже „ІКЦ" — за польські гроші, в останньому часі надіслав на руки заступника голови того кружка, Куліковського, передерту леґітимацію кружка і такий лист:

„Пане! З огляду на виїзд — виїжджаю з Нансі до Парижа, де продовжуватиму студії — жалую, що не можу далі виконувати своїх функцій голови університетського французько-польського кружка в Нансі. Прошу також приняти до відома моє уступлення з членства Товариства Приятелів Польщі.

„Давиіше я дуже любив вашу батьківщину та ваших земляків. Я бажав собі тільки одного: любити її щораз більше й довести до кращого пізнання її у Франції, подібно як і Франції серед поляків, наших гостей. Тепер не можу більше. Ваша країна зрадила приязнь нашого союзника. Було це для французів жахливим розчаруванням. Чую довкола себе розмови, які виключно про те ведуть наші вояки і наші товариші.

„Намагатисяму забути, що є на світі якась Польща, країна з двома обличчами, з двома серцями! Будьте здорові. Нехай живуть чехи! І навіть СССР. — Дімоф".

„ІКЦ" називає це „огидним пашквілем" проти Польщі і радить на будуче добирати собі кращих приятелів, коли йде про те, щоб робити у Франції польську пропаґанду. Вкінці апелює до польської амбасади в Парижі, щоб узяла в оборону польських еміґрантів у Франції.

—o—

Науковий конґрес виступає проти рідномовного навчання!

В днях 1.—4. жовтня ц. р. відбувались у Варшаві два великі конґреси: перший З'їзд Шкільництва та Перший Конґрес Дитини. На останньому пленарному засіданні другого конґресу представники робітничих організацій внесли проект резолюції, щоб усі діти могли вчитися в рідній мові. Цієї резолюції президія з'їзду не допустила навіть під голосування.

КТВ.

Найкращий задум.

Сиділи дома, в затишнім кабінеті, якого дві стіни займали високі полиці заложені книжками. На бюрку горіла прислонена зеленим абажуром лямпа, кидаючи лагідне світло довкола.

По довшій мовчанці промовив дещо згаслим голосом пан дому, інжинір Г., якого голова зарання була першою сивиною:

— Здавна працюю над кількома винаходами, які, на мою думку, булиб дуже придатні в різних ділянках легкого промислу. Я майже певний, що мої задуми зовсім правильні, та — на жаль — далеко до мети.

— Забагацько працюєш, певне перетомлений, то й нерви не дописують. Знаю тебе, знаю твою фаховість в ділянці, в якій працюєш і ніяк не можу повірити в щирість твоїх сумнівів і зневіри — відповів щирий приятель інжиніра пан Р.

— Дуже приємно мені, коли слухаю твою думку про мої здібности і талант, але вір мені, що таки так є, як говорю. Врешті не йде тут про талант, ні про вклад праці чи видержности — того мені не бракує. Недомога лежить в чомусь іншому.

— Саме в чому? Ну, не будь же знову такий таємничий. Переді мною хіба не потребуєш ховатися зі своїми задумами, адже знаєш, що в міру моєї змоги, все зроблю для тебе — гарячково промовив пан Р.

— Знаю про те, Пилипе, знаю дуже добре, що ти твоя добра і щира охота нічого не вдіє. Бачиш, я певний, що моя праця, яка вже триває цілий рік, дуже скоро дійшлаб до мети, і осягнула би своє, якби не брак найважнішого чинника в цій цілій справі, саме... грошей.

— Дійсно, це вже зовсім що іншого. На жаль, небагато можу помогти тобі, бо не маю капіталів. А тобі треба напевно кілька тисяч?... Що тут зробити? — зажурився на добре Пилип.

Мовчанка. Тільки годинник выстукував свої ходи.

— Ах! нарешті, вже маю — втішно крикнув п. Пилип.

— Що маєш? Що такого маєш? — спитав пан Г.

— Маю думку, яка напевне рушить з місця твої задуми. Дай мені 20 золотих, але скоро. За пів години вертаюся — гарячково заговорив п. Пилип.

Діставши гроші від сильно зацікавленого інжиніра, вибіг пан Р. на вулицю. Невдовзі вернувся і відсапнувши, витягнув з кишені коперту, яку вдоволено дав своєму приятелеві.

Інжинір узяв до рук коперту, підозрливо оглянув її, потім отворив і витягнув з неї... дві п'ятки до I. кляси 43-тої Клясової Льотерії.

— Ну, добре — сказав інжинір — але...

— Знаю, знаю, що хочеш сказати: це не гроші. Так? Так скажу тобі одне, що коли не виграєш, назву тебе пехуватим. Бо в цих умовинах, які тепер має Льотерія — дуже легко виграти і заложуся з тобою, що напевно виграєш — із запалом закінчив пан Пилип.

— Якби так сталося! Хто знає, може дійсно маєш щасливу руку?... Гарна з тебе людина! — зворушений промовив інжинір і сильно стиснув руку приятеля.

Найкраща подяка Рідній Школі за святочні бажання приходить чеком Рідної Школи.

Французький парлямент

надав урядові фінансові й господарські повновласти до 15 листопада

В середу в год. 5.40 рано після промови премієра Далядіє французький парлямент ухвалив закон про господарські та фінансові повновласти для уряду 331 голосами проти 78.

Прем. Далядіє поставив був питання довіря для уряду.

ДЕКЛЯРАЦІЯ ФРАНЦУСЬКОГО УРЯДУ.

Французький уряд оголосив декларацію, що її відчитав у парляменті Далядіє, у сенаті Шотан.

Декларація описує хід чеської кризи, яка почалася приблизно рівночасно з приходом до влади Далядіє. Англія вела у цій справі свою акцію, рівнобіжно з Францією. Місія Ренсімена первісно давала великі надії, та небавом виявилося, що співжиття судетських німців з чехами неможливе. В ночі з 13. на 14. вересня Далядіє телефонічно звернув увагу Чемберленові, наскільки був би побажаний особистий контакт відповідальних державних мужів; Чемберлен полетів до Берхтесґадену. Після зустрічі в Ґодесберґу ситуація загострилася — залишалось лише кілька годин, треба було зробити останнє зусилля. Завдяки інтервенції французьких амбасадорів дійшло до зустрічі в Мінхені, що була більше приязною розмовою як формальною конференцією. Її вислід дуже позитивний.

Чехословаччина дістала гарантії. Очевидно — вона поважно зменшилася і ще зменшиться, але може істнувати.

Мобілізуючи свою армію, Франція не намагалась залякати Німеччини, яка так само не могла залякати Франції.

У теперішній ситуації Франція не хоче заступити давніх приязнів взаємин новими, лиш до давніх додати нові.

Франція зуміє зберегти мир лиш під умовиною, що своєю продукцією дорівнає іншим народам, зокрема сусідам, як її буджет буде зрівноважений, як погодиться на нові засади організації співжиття між народами.

Засідання французького парляменту почалося в год. 15. Далядіє відчитав декларацію в год. 15.22.

Новий японський міністер закордонних справ.

Японським міністром закордонних справ заіменували Саваду, дипльоматичного дорадника в Пекіні.

Амбасадор у Вашинґтоні Саїто не приняв номінації з огляду на злий стан здоровля.

ЯПОНІЯ ЗБЕРІГАЄ ЛІҐОВИЙ МАНДАТ, ХОЧА ВИСТУПИЛА З ЛІҐИ НАЦІЙ.

Представник японського міністерства закордонних справ заявив, що хоч Японія покинула Лігу Націй, вона затримує мандат над островами Тихого Океану, бо в 1919 р. дістала його не від Ліґи, а від конференції 5-ох великих держав.

ТОТАЛІЗМ У ЯПОНІЇ?

Щоденник „Міядо" довідується, що у японських політичних колах щораз то частіше говорять про організацію політичної партії тотального характеру. Головою нової партії мав би стати кн. Коное, який уже навіть поручив підготовчу працю міністрові Арімі та шефові кабінету президії ради міністрів Казаніеві.

—o—

Велика фашистівська рада.

В четвер в год. 22. збереться під проводом Мусоліні засідання великої фашистівської ради, щоб розглянути справи раси, політичної ситуації, палати фашистівських союзів та корпорацій.

ФРАНЦІЯ ВИСИЛАЄ АМБАСАДОРА ДО РИМУ ТА ВИЗНАЄ АНЕКСІЮ АБІСИНІЇ.

Міністер Бонне повідомив Італію, що Франція вишле до Риму амбасадора, на становище неосаджене від 2-ох років. Італія не має амбасадора у Парижі від грудня 1937 р. Дипльоматичні повновласти, що їх предложить новий амбасадор, будуть очевидно заадресовані до короля Італії та цісаря Абісинії.

—o—

УКРАЇНСЬКІ РАДІОАВДИЦІЇ З ВІДНЯ БОРОНЯТЬ ЗАКАРПАТТЯ.

Вчорашня українська радіоавдиція з Відня не обмежилася лиш до виступів проти Чехословаччини, але в різкій формі запротестувала проти мадярських претенсій до Закарпаття.

Як зміняються часи і настрої.

ФРАНЦУСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО ОБРАЖЕНЕ НА ПОЛЬЩУ.

До чого звелося ще недавне французько-польське кохання, свідчить про те наглядно стаття в краківському „ІКЦ" (ч. 276 з 6-го жовтня п. р.) п. н. „У Польщі „Хай живе Франція, — у Франції „Геть з Польщею". У статті мова про протипольську нагінку у Франції.

„Орган п. Блюма „Ле Попілер" умістив мапу Польщі, на якій зазначено, що ціле Поморя, Познанське, Горішній Шлеськ належать етнографічно... до Німеччини, а інший лівий часопис, орган відомої пані Табуї „Ль' Евре" анонсує вже 5-тий розбір Польщі, хоча четвертого не було.

„Парі Міді" вмістив ілюстрацію, що представляє пяну людину, а під нею напис: „...як поляк", очевидно йде тут про дуже популярний у Франції вислів „пяний, як поляк"". В дальшій частині тексту той „пяний поляк" просить „щоб дали йому кусник Чехословаччини на „закуску".

Далі „ІКЦ" пише про те, як відноситься теперішній загал французького населення до поляків, що перебувають у Франції, здебільша як зарібкові емігранти.

„Дуже цікавий факт трапився в Нансі. В середмісті була велика крамниця з футрами, якої власником є польський жид на прізвище Льома. Для француза кожний жид з Польщі є поляком, тому вдерлися до маґазину Льоми, здемолювали його дощенту і власника смертельно побили. Розбещена юрба спрямувалася потім на ринок і звідти прогнала всіх купців, польських громадян. Не входило тут у гру расове питання, але були на меті протипольські виступи... Польські робітники з округи Нансі переходять справжній хрест Божий. Кожного дня зголошуються десятки побитих у жорстокий спосіб поляків до делеґата консуляту, що докладно записує всі випадки побиття і пересилає звідомлення до консуляту у Штрасбурґі... Навіть польських учителів тут переслідують. Вчора трапився такий випадок у Стірінґ-Вендель, де до мешкання польського вчителя увійшла жандармерія. Підчас ревізії шукали... ґітлерівських свастик... Під ескортою поліції відставили того вчителя на залізничий двірець з тим, що не має права вертатися до своєї кольонії".

Вкінці „ІКЦ" наводить ще один приклад теперішнього відношення французів до поляків. Голова університетського французько-польського кружка, Дімоф, що свого часу їздив по Польщі — як каже „ІКЦ" — за польські гроші, в останньому часі надіслав на руки заступника голови того кружка, Куліковського, передерту леґітимацію кружка і такий лист:

„Пане! З огляду на виїзд — виїзджаю з Нансі до Парижа, де продовжуватиму студії — жалую, що не можу далі виконувати своїх функцій голови університетського французько-польського кружка в Нансі. Прошу також приняти до відома моє уступлення з членства Товариства Приятелів Польщі.

„Давніше я дуже любив вашу батьківщину та ваших земляків. Я бажав собі тільки одного: любити її щораз більше й довести до кращого пізнання її у Франції, подібно як і Франції серед поляків, наших гостей. Тепер не можу більше. Ваша країна зрадила приязнь нашого союзника. Було це для французів жахливим розчаруванням. Чую довкола себе розмови, які виключно про те ведуть наші вояки і наші товариші.

„Намагатимусь забути, що є на світі якась Польща, країна з двома обличчями, з двома серцями! Будьте здорові. Нехай живуть чехи! І навіть СССР. — Дімоф".

„ІКЦ" називає це „огидним пашквілем" проти Польщі і радить на будуче добирати собі кращих приятелів, коли йде про те, щоб робити у Франції польську пропаґанду. Вкінці апелює до польської амбасади в Парижі, щоб узяла в оборону польських еміґрантів у Франції.

—o—

Науковий конґрес виступає проти рідномовного навчання!

В днях 1.—4. жовтня ц. р. відбувались у Варшаві два великі конґреси: перший **Зїзд Шкільництва** та **Перший Конґрес Дитини**. На останньому пленарному засіданні другого конґресу представники робітничих орґанізацій внесли проект резолюції, щоб **усі діти могли вчитися в рідній мові.** Цієї резолюції президія зїзду не допустила навіть під голосування.

КТВ.

Найкращий задум.

Сиділи дома, в затишнім кабінеті, якого дві стіни займали високі полиці заложені книжками. На бюрку горіла прислонена зеленим абажуром лямпа, кидаючи лагідне світло довкола.

По довшій мовчанці промовив дещо згаслим голосом пан дому, інжинір Г., якого голова перша була першою сивиною:

— Здавна працюю над кількома винаходами, що, на мою думку, булиб дуже придатні в деяких ділянках легкого промислу. Я майже певний, що мої задуми зовсім правильні, та — на жаль — далеко до мети.

— Забагацько працюєш, певне перетомлений, то й нерви не дописують. Знаю тебе, знаю твою фаховість в ділянці, в якій працюєш і ніяк не можу повірити в щирість твоїх сумнівів і зневіри — відповів щирий приятель інжиніра пан Пилип Р.

— Дуже приємно мені, коли слухаю твою думку про мої здібности і талант, але вір мені, що воно так є, як говорю. Врешті не йде тут про мої здібности, про вклад праці чи видержности — цього мені не бракує. Недомога лежить в чомусь іншому.

— Саме в чому? Ну, не будь же знову такий таємничий. Передi мною хіба не потребуєш ховатися зі своїми задумами, адже знаєш, що в міру моєї змоги, все зроблю для тебе — гарячо запевнив пан Р.

— Знаю про те, Пилипе, знаю дуже добре, що в тебе твоя добра і щира охота нічого не вдіє. Бачиш, я певний, що моя праця, яка вже тягнеться кілька рік, дуже скоро дійшлаб до мети, і я осягнув би своє, якби не брак найважнішого в цій цілій справі, саме... грошей.

— Дійсно, це вже зовсім що іншого. На жаль, небагато можу помогти тобі, бо не маю капіталів. А тобі треба напевно кілька тисяч?... Що тут зробити? — зажурився на добре Пилип.

Мовчанка. Тільки годинник вистукує свої ходи.

— Ах! нарешті, вже маю — втішно крикнув п. Пилип.

— Що маєш? Що такого маєш? — спитав пан Г.

— Маю думку, яка напевне рушить з місця твої задуми. Дай мені 20 золотих, але скоро. За пів години вертаюся — гарячково заговорив п. Пилип.

Діставши гроші від сильно зацікавленого інжиніра, вибіг пан Р. на вулицю. Невдовзі вернувся і відсапнувши, витягнув з кишені коперту, яку вдоволено дав своєму приятелеві.

Інжинір узяв до рук коперту, підозріливо оглянув її, потім отворив і витягнув з неї... дві пятки до І. кляси 43-тої Клясової Льотерії.

— Ну, добре — сказав інжинір — але...

— Знаю, знаю, що хочеш сказати: це не гроші. Так? Так скажу тобі одне, що коли не виграєш, назву тебе пехуватим. Бо в цих умовинах, які тепер має Льотерія — дуже легко виграти. І заложуся з тобою, що напевно виграєш — із запалом закінчив пан Пилип.

— Якби так сталося! Хто знає, може дійсно маєш щасливу руку?... Гарна з тебе людина! — зворушений промовив інжинір і сильно стиснув руку приятеля.

Найкраща подяка Рідній Школі за святочні бажання приходить чеком Рідної Школи

Французький парлямент

признає урядові фінансові й господарські повновласти до 15 листопада

В середу в год. 5.40 рано після промови премієра Далядіє французький парлямент ухвалив закон про господарські та фінансові повновласти для уряду 331 голосами проти 78.

Прем. Далядіє поставив був питання довіря для уряду.

ДЕКЛЯРАЦІЯ ФРАНЦУСЬКОГО УРЯДУ.

Французький уряд оголосив декларацію, що її відчитав у парляменті Далядіє, у сенаті Шотан.

Деклярація описує хід чеської кризи, яка почалася приблизно рівночасно з приходом до влади Далядіє. Англія вела у цій справі свою акцію, рівнобіжно з Францією. Місія Рансімена первісно давала великі надії, та небавом виявилося, що співжиття судетських німців з чехами неможливе. В ночі з 13. на 14. вересня Даляді́є телефонічно звернув увагу Чемберленові, наскільки був би побажаний особистий контакт відповідальних державних мужів; Чемберлен полетів до Берхтесґадену. Після зустрічі в Ґодесберґу ситуація загострилася — залишалось лише кілька годин, треба було зробити останнє зусилля. Завдяки інтервенції французьких амбасадорів дійшло до зустрічі в Мінхені, що була більше приязною розмовою як формальною конференцією. Її вислід дуже позитивний.

Чехословаччина дістала ґарантії. Очевидно — вона поважно зменшилася і ще зменшиться, але може істнувати.

Мобілізуючи свою армію, Франція не намагалась залякати Німеччини, яка так само не могла залякати Франції.

У теперішній ситуації Франція не хоче заступити давних приязних взаємин новими, лиш до давніх додати нові.

Франція зуміє зберегти мир лиш під умовиною, що своєю продукцією дорівнає іншим народам, зокрема сусідам, як її буджет буде зрівноважений, як погодиться на нові засади орґанізації співжиття між народами.

Засідання французького парляменту почалося в год. 15. Далядіє відчитав деклярацію в год. 15.22.

Новий японський міністер закордонних справ

Японським міністром закордонних справ заіменували Саваду, дипльоматичного дорадника в Пекіні.

Амбасадор у Вашинґтоні Саіто не приняв номінації з огляду на злий стан здоровля.

ЯПОНІЯ ЗБЕРІГАЄ ЛІҐОВИЙ МАНДАТ, ХОЧА ВИСТУПИЛА З ЛІҐИ НАЦІЙ.

Представник японського міністерства закордонних справ заявив, що хоч Японія покинула Лігу Націй, вона затримує мандат над островами Тихого Океану, бо в 1919 р. дістала його не від Ліґи, а від конференції 5-ох великих держав.

ТОТАЛІЗМ У ЯПОНІЇ?

Щоденник „Міядо" довідується, що у японських політичних колах щораз то частіше говорять про орґанізацію політичної партії тотального характеру. Головою нової партії мав би стати кн. Коное, який уже навіть поручив підготовчу працю міністрові Арімі та шефові кабінету президії ради міністрів Казаніеві.

—o—

Велика фашистівська рада.

В четвер в год. 22. збереться під проводом Мусоліні засідання великої фашистівської ради, щоб розглянути справи раси, політичної ситуації, палати фашистівських союзів та корпорацій.

ФРАНЦІЯ ВИСИЛАЄ АМБАСАДОРА ДО РИМУ ТА ВИЗНАЄ АНЕКСІЮ АБІСИНІЇ.

Міністр Бонне повідомив Італію, що Франція вишле до Риму амбасадора, на становище необсаджене від 2-ох років. Італія не має амбасадора у Парижі від грудня 1937 р. Дипльоматичні повновласти, що їх предложить новий амбасадор, будуть очевидно заадресовані до короля Італії та цісаря Абісинії.

—o—

УКРАЇНСЬКІ РАДІОАВДИЦІЇ З ВІДНЯ БОРОНЯТЬ ЗАКАРПАТТЯ.

Вчорашня українська радіоавдиція з Відня не обмежилася лиш до виступів проти Чехословаччини, але в різкій формі запротестувала проти мадярських апетенсій до Закарпаття.

ЛЕЙБУРИСТИ ПРОТИ ЗАЯВИ ДОВІРЯ ДЛЯ УРЯДУ ЧЕМБЕРЛЕНА.

Партія праці виступила проти внеску сера Саймона, що висловлює признання і довіря для уряду, та у своїм внеску атакує уряд, порушує справу збірної безпеки і домагається міжнародньої конференції, що розглянулаб політичні й господарські питання, які загрожують мир.

Без сумніву палата громад відкине цей внесок великою більшістю голосів

—o—

Амнестія для політичних вязнів

ПІСЛЯ ЗЛУКИ ТЕШИНСЬКОГО ШЛЕСЬКА?

Варшава, 4. жовтня.

Довідуюся з поважних джерел, що з ініціятиви Голови держави має бути проголошена амнестія для політичних вязнів з нагоди злуки звольнанського Шлеська з Польщею. Проголошення амнестії слід сподіватися на день [illegible] далекого двацятиліття незалежности Польщ[illegible] Є чутки, що амнестії підпадуть політичні [illegible] ні всіх національностей, незасуджені на досмертну вязницю.

Гром.

Мадярська преса за плебісцитом на Закарпатті.

„Малярщаг" у статті „Домагаємося плебісциту на Підкарпатській Руси" переповідає історію Закарпаття й кінчить статтю ось так: „Домагаємося, щоб руський нарід, який 20 [illegible] зазнав стільки лиха під чеським панування[illegible] міг вкінці сам рішати про свою долю".

Незалежність Словаччини чи порозуміння з Мадярщиною?

ЗІЗД СЛОВАЦЬКИХ ПАРТІЙ У ЗЛІНІ.

ПАТ подає з Праги, що завтра відбудеться великий зізд словацьких політичних партій у Зліні. На цьому зізді будуть обговорювати справу незалежности Словаччини як нового державного организму, або теж обговорять справу порозуміння з Мадярщиною.

Створений у Відні Словацький Національний Комітет та Словацький Легіон видав учора вечором комунікат, в якому стверджує, що тепер мусить вирішитися доля словацького народу. Той комунікат подає, що обі згадані організації **домагаються свобідного та нічим не звязаного плебісциту для словацької нації, щ[illegible] сама вирішилаб своє майбутнє.**

Першим завданням партії ба. п. о. Глинки — це вибороти право самовизначатися. Президія комітету одночасно повідомила, що вона ввійшла у звязок із провідником американських словаків д-ром Гледкою.

Кожному вільно мріяти.

Чи ніхто з вас ніколи не мріяв про те, що зробив би, якби мав міліон?... Признаймося тихо, що кожний з нас має час до часу такі хвилини. Коли так докучає нам сіра буденщина, коли на столі громадиться купа незаплачених рахунків, коли починаємо числити, скільки то днів до першого і чи не вдасться позичити десь пятьдесять золотих і не знати в кого — кажемо собі: годі! Так дальше не може бути! Щось мусить змінитися! Чейже й нам належиться щось від нашої долі!

І тоді починаємо мріяти, що виграємо міліон. Це значить двісті тисяч — для тих, що мають чверть льосу. Остаточно нехай би й сто тисяч. Та навіть десять. У кожному випадку можнаб поплатити всі довги. Можна справити собі футро. Можна виїхати на полудне. Таж тут жовтнева слота... ух!...

Уся принада цих мрій лежить у тому, що їх можна **осягнути**. Що так воно може легко скластися. Що не мріємо про то, що знайдемо гроші на вулиці, ані що нам запише маєток якийсь незнаний вуйко з Америки. Що, маючи пятку льосу — маємо вже повне право до таких мрій, тоді, коли не граючи на льотерії — мусимо здатися й погодитися з тим, що [illegible] несе нам незавидна дійсність. Ніякої надії [illegible] яких мрій. Життя від першого до першого [illegible] безнадійних зусиллях, щоб якось виправи[illegible]

А так можна помріяти про власну хату [illegible] городцем... Ну, колиб менша виграш — то [illegible] шукати собі гарне мешкання, що його [illegible] маємо. Побільшити підприємство, якщо [illegible] маємо, або щось собі заложити, щоб працювати в тому „на своїм"... Та якщо ще менше — то справити щось з одежі. Вкінці заплатити довги, або рахунки, що нас тиснуть.

Так приємно мріяти в сірий жовтневий вечір про справи, що так легко можуть здійснитися. Хіба, що не маємо льосу — [illegible] ки до щастя. Бо якжеж тоді воно може [illegible] усміхнутися? Годі мати до нашої долі пре[illegible] сії такого змісту: „Я ніколи не маю щастя", [illegible] що не лишимо тих дверцят. Тому кожний [illegible] повинен мати хочби пятку льосу 43. Класової Льотерії. Без дрібки цієї надії, як без [illegible] соли в їжі — життя булоб дуже прикре.

—o—

НОВИНКИ.

— **Конфіската „Діла".** Вчорашнє (220) число „Діла" підпало конфіскаті за один уступ статті п. н. „Низький рівень польської мови в польських гімназіях".

— **Космео** — Львів, Миколая 7, фахово порадить Вам Пані, як раціонально плекати вроду.

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Гаушевський — **рік оснув. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46.** 1430 ~—?

— **Звертаємо увагу,** що фарби, лякери, покости, косметику та предмети для домашнього господарства закупите у кооперативі **„Фарбокрам" — Львів,** при вулиці **Собеського ч. 7.** Біля площі Марійської і Галицької (Вивіска знищена злобною рукою). 2063 -10

— **Т-во Вакаційних Осель у Львові** подає до відома П. Т. Громадянства, що публична збірка, яка відбулася під церквами та українськими інституціями у Львові в дні 11. вересня ц. р. принесла 471,37 зол. чистого доходу. Його призначено на покриття недобору сьогорічних осель. При тій нагоді Виділ Т-ва складає сердешну подяку всім П. Т. жертводавцям і тим паням та панам, що були ласкаві посвятити свій час та труд при організуванні збірки. — **Виділ Т-ва Вак. Осель у Львові.**

— **Великий Осінній Дансінг К. Л. К.** відбудеться 8. жовтня ц. р. в салях Народнього Дому на II. пов. Джез Яблонського, добірний буфет, столики до бріджа. Початок в год. 21.

— **Останні перерібки на зиму.** Перерібки ґоґодзів, журавини і грибів покаже п-і Наталка Гаврих у четвер, 6. жовтня у клюбі „Нової Хати". Адреса: Ринок ч. 39. Початок год. 6. веч.

— **„Громадянка".** Вже вийшов другий наклад першого числа нового жіночого двотижневика „Громадянка", якого появу ми недавно заповідали. Часопис великого формату, на доброму папері, з ілюстраціями, має 16 сторінок і робить під зовнішнім оглядом дуже гарне враження. Також щодо змісту журнал представляється поважно і цікаво. Находимо в ньому публіцистику, літературу, репортажі, критику. Число приносить теж вістки з життя „Дружини Княгині Ольги", вісти з жіночого руху на чужині та белетристику. Часопис видає жіноча видавнича кооператива „Союз Українок" у Львові, редагує Мілена Рудницька. Адреса редакції й адміністрації: Львів, вул. Сикстуська ч. 46. Передплата: 1 зол. місячно. Цілий перший наклад забрала поліція, спричинюючи молодому видавництву значну матеріяльну втрату.

— **Чергові сходини українських аплікантів** відбудуться в четвер 6. ц. м. в год. 19.30 у власній домівці при вул. Костюшка 5. З огляду на важність актуальних справ, що будуть предметом нарад, приявність усіх товаришів безумовно конечна.

— **„Золота Книга Українського Лицарства".** Нас просять зазначити, що перший і одинокий в українській історіографії твір „Золота Книга Українського Лицарства" вже друкується і від 25. ц. м. почне виходити щомісячними трьохаркушевими (48 ст.) зшитками. Цілість „Золотої Книги" (коло 800 ст.) обійме: І. Історію Українського Лицарства, від первопочинів Української Держави до визвольних змагань останніх десятиліть, та II. Генеальоґічно-геральдичний Словник українських боярo-шляхотських родів Галицько-Волинської Землі. В книгарській розпродажі коштуватиме „Золота Книга" 30 зол., або по 2 зол. за зшиток. Але щоб уприступнити купно тієї дорогоцінної книги ширшим колам українського громадянства, Видавництво „Золотої Книги" розписало передплату знижену до половини ціни для тих, що пришлють бодай II частину не пізніше, як до 20. ц. м. З огляду на конечність устійнення накладу Видавництво „Золотої Книги" просить усіх зацікавлених історією українського лицарства поспішити з присилкою замовлень і передплати. Хто пришле передплату на цілість згори, дістане оправу даром. „Золота Книга Українського Лицарства" повинна найтися в кожній українській родині, в кожній українській книгозбірні. Адреса Видавництва: **„Золота Книга", Львів, вул. кн. Острожських ч. 3, II. пов.**

— **Приспішена парцеляція в Тернопільщині.** В найближчих трьох роках дідичі розпарцелюють 24.000 гектарів землі, на яких повстане 2.960 нових польських 5-гектарових господарств. Крім того влада переводитиме парцеляцію маєтків і проектує створити 4.800 нових самостійних господарств для польських кольоністів.

— **Фреквенція у львівських музеях.** Міський Статистичний Уряд повідомляє, що минулого року відвідало у Львові музей Любомірських 8.064 осіб, музей Дідушицьких 10.540, Рацлавицьку Панораму 51.119, Історичний Музей м Львова 2.572, Музей ім. короля Яна III. 14.170, Пром.-Мист. Музей 18.134, Музей ім. Ожеховича 1.269, Ставропігію 752, Український Національний Музей 1.872, Музей Наукового Т-ва ім. Шевченка 2.630 осіб, вкінці Музей Жид. Віроісповідної Громади 909 осіб.

— **Львівська хроніка.** Львівська поліція арештувала в мешканні коринтіянки Сабіни Малер (Кор. Ядвиги 39) 36-літнього Тадея Козловського, урядовця Суспільної Обезпечальні, який спроневірив у Бересті н. Бугом 3.332 зол. Козловський утік із Берестя до Львова і тут замешкав у згаданої вуличниці. — Сьогодні рано на стації Львів-Клепарів кинулася під поїзд 20-літня Ірина Бенько, студентка В. С. Г. З. (Вищої школи закордонної торговлі). Дорожник запримітив самовбивницю [illegible] останній хвилині та стримав поїзд. [illegible] чиною самогубства був розстрій [illegible] із причини невдатного іспиту. — При вул. [illegible] цієї вирвав хтось учора вечором торбинку [illegible] 120 зол. Ані Полинській. — На вул. Замарстинівській пробив хтось теж учора вночі [illegible] па Ноймана, якого поготівля відвезло у [illegible] му стані до лічниці.

— **Краєва хроніка.** На залізничому [illegible] Стрию робітник Білецький дістався під [illegible] льокомотиви, що відтяла йому ногу. [illegible] раненого Білецького відвезли до шпиталю [illegible] Стрию. — В рафінерії нафти в Надвірній [illegible] котел. Згоріло пів вагона ропи, вартости [illegible] зол. Жертв у людях не було.

— **Ліквідація двох читалень на [illegible]** Снятинське старосто припинило діяльність [illegible] читалень „Просвіти", а саме в Ославі [illegible] мичі. Мотивами розвязання були: в [illegible] випадку акція проти польської школи [illegible] мачі, у другому ворожнеча між українцями та громадянами села „інших національностей". Проти припинення обох читалень [illegible] сено відклик до воєвідства.

— **За сфальшування завіщання.** [illegible] суд у Станиславові засудив Марію [illegible] на пів року вязниці, а її трьох спільників [illegible] 8 місяців вязниці за сфальшування завіщання [illegible] чоловіка Ярощукової. Ярощук [illegible] 1935. р. з вдовою Марією Ковальською [illegible] шою від себе 20 років, яка записала [illegible] шу частину свого маєтку в Бучачі. [illegible] пізніше Ярощук утік від своєї жінки [illegible] 1937. р. скінчив самогубством у [illegible] Незадовго по трагічній смерти свого [illegible]

ЛЕЙБУРИСТИ ПРОТИ ЗАЯВИ ДОВІРЯ ДЛЯ УРЯДУ ЧЕМБЕРЛЕНА.

Партія праці виступила проти внеску сера Саймона, що висловлює признання і довіря для уряду, та у своїм внеску атакує уряд, порушує справу збірної безпеки і домагається міжнародньої конференції, що розглянулаб політичні й господарські питання, які загрожують мир.

Без сумніву палата громад відкине цей внесок великою більшістю голосів.

—o—

НОВИНКИ.

— Конфіската „Діла". Вчорашне (220) число „Діла" підпало конфіскаті за один уступ статті п. н. „Низький рівень польської мови в польських гімназіях".

— Космео — Львів, Миколая 7, фахово порадить Вам Пані, як раціонально плекати вроду.

— З якнайкращих шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік осн. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. I. пов., телефон 254-46. 1430 —?

— Звертаємо увагу, що фарби, лякери, покости, косметику та предмети для домашнього господарства закупите у кооперативі **„Фарбокрам" — Львів**, при вулиці **Собеського ч. 7.** Бічна площі Марійської і Галицької (Вивіска знищена злобною рукою). 2063 -10

— Т-во Вакаційних Осель у Львові подає до відома П. Т. Громадянства, що публична збірка, яка відбулася під церквами та українськими інституціями у Львові в дні 11. вересня ц. р. принесла 471,37 зол. чистого доходу. Його призначено на покриття недобору сьогорічних осель. При тій нагоді Виділ Т-ва складає сердешну подяку всім П. Т. жертводавцям і тим паням та панам, що були ласкаві посвятити свій час та труд при організуванні збірки. — **Виділ Т-ва Вак. Осель у Львові.**

— Великий Осінній Дансінг К. Л. К. відбудеться 8. жовтня ц. р. в салях Народнього Дому на II. пов. Джез Яблонського, добірний буфет, столики до бріджа. Початок в год. 21.

— Останні перерібки на зиму. Перерібки гогодзів, журавлини і грибів покаже п-і Наталка Гаврих у четвер, 6. жовтня у клюбі „Нової Хати". Адреса: Ринок ч. 39. Початок год. 6. веч.

— „Громадянка". Вже вийшов другий наклад першого числа нового жіночого двотижневика „Громадянка", якого появу ми недавно заповідали. Часопис великого формату, на доброму папері, з ілюстраціями, має 16 сторінок і робить під зовнішнім оглядом дуже гарне враження. Також щодо змісту журнал представляється поважно і цікаво. Находимо в ньому публіцистику, літературу, репортажі, критику. Число приносить теж вістки з життя „Дружини Княгині Ольги", вісти з жіночого руху на чужині та белетристику. Часопис видає жіноча видавнича кооператива „Союз Українок" у Львові, редагує Мілена Рудницька. Адреса редакції й адміністрації: Львів, вул. Сикстуська ч. 46. Передплата: 1 зол. місячно. Цілий перший наклад забрала поліція, спричинюючи молодому видавництву значну матеріяльну втрату.

— Чергові сходини українських аплікантів відбудуться в четвер 6. ц. м. в год. 19.30 у власній домівці при вул. Костюшка 5. З огляду на важність актуальних справ, що будуть предметом нарад, приявність усіх товаришів безумовно конечна.

— „Золота Книга Українського Лицарства". Нас просять зазначити, що перший і одинокий в українській історіографії твір „Золота Книга Українського Лицарства" вже друкується і від 25. ц. м. почне виходити щомісячними трьохаркушевими (48 ст.) зшитками. Цілість „Золотої Книги" (коло 800 ст.) обійме: I. Історію Українського Лицарства, від первопочинів Української Держави до визвольних змагань останніх десятиліть, та II. Генеальогічно-геральдичний Словник українських боярo-шляхотських родів Галицько-Волинської Землі. В книгарській розпродажі коштуватиме „Золота Книга" 30 зол., або по 2 зол. за зшиток. Але щоб уприступнити купно тієї дорогоцінної книги ширшим колам українського громадянства, Видавництво „Золотої Книги" розписало передплату знижену до половини ціни для тих, що пришлють бодай II частину не пізніше, як до 20. ц. м. З огляду на конечність устійнення накладу Видавництво „Золотої Книги" просить усіх зацікавлених історією українського лицарства поспішити з присилкою замовлень і передплати. Хто пришле передплату на цілість згори, дістане оправу даром. „Золота Книга Українського Лицарства" повинна найтися в кожній українській родині, в кожній українській книгозбірні. Адреса Видавництва: **„Золота Книга", Львів, вул. кн. Острожських ч. 3, II. пов.**

— Приспішена парцеляція в Тернопільщині. В найближчих трьох роках дідичі розпарцелюють 24.000 гектарів землі, на яких повстане 2.960 нових польських 5-гектарових господарств. Крім того влада переводитиме парцеляцію маєтків і проєктує створити 4.800 нових самостійних господарств для польських кольоністів.

— Фреквенція у львівських музеях. Міський Статистичний Уряд повідомляє, що минулого року відвідало у Львові музей Любомірських 8.064 осіб, музей Дідушицьких 10.540, Рацлавицьку Панораму 51.119, Історичний Музей м. Львова 2.572, Музей ім. короля Яна III. 14.170, Пром.-Мист. Музей 18.134, Музей ім. Ожеховича 1.269, Ставропігію 752, Український Національний Музей 1.872, Музей Наукового Т-ва ім. Шевченка 2.630 осіб, вкінці Музей Жид. Віроісповідної Громади 909 осіб.

— Львівська хроніка. Львівська поліція арештувала в мешканні коритніянки Сабіни Малер (Кор. Ядвиги 39) 36-літнього Тадея Козловського, урядовця Суспільної Обезпечальні, який спроневірив у Берестї н. Бугом 3.332 зол. Козловський утік із Берестя до Львова і тут замешкав у згаданої вуличниці. — Сьогодні рано на стації Львів-Клепарів кинулася під поїзд 20-літня Ірина Бенько, студентка В. С. Г. З. (Вищої школи закордонної торговлі). Дорожник запримітив самовбивницю в останній хвилині та стримав поїзд. Причиною самогубства був розстрій нервів із причини невдатного іспиту. — При вул. Осієї вирвав хтось учора вечором торбинку 120 зол. Анні Полянській.—На вул. Замарстинівській пробив хтось теж учора вночі ножем Оскара Ноймана, якого поготівля відвезло у грізному стані до лічниці.

— Краєва хроніка. На залізничому двірці у Стрию робітник Білецький дістався під колеса льокомотиви, що відтяла йому ноги. Важко раненого Білецького відвезли до шпиталю у Стрию. — В рафінерії нафти в Надвірній вибух котел. Згоріло пів вагона ропи, вартости 1.000 зол. Жертв у людях не було.

— Ліквідація двох читалень на Лемківщині. Сяніцьке староство припинило діяльність двох читалень „Просвіти", а саме в Ославиці та Команчі. Мотивами розвязання були: в одному випадку акція проти польської пісні, в Команчі, у другому ворожнеча між українцями та громадянами села „інших переконань політичних". Проти припинення обох читалень внесено відклик до воєвідства.

— За сфальшування завіщання. Окружний суд у Станиславові засудив Марію Ярощук на пів року вязниці, а 3 трьох спільників на 8 місяців вязниці за сфальшування завіщання чоловіка Ярощукової. Ярощук одружився в 1935. р. з вдовою Марією Козловською, старшою від себе 20 років, яка записала йому більшу частину свого маєтку в Бучачі. Два роки пізніше Ярощук утік від своєї жінки і в Перемишлі 1937. р. скінчив самогубством. У Перемишлі незадовго по трагічній смерти свого чоловіка...

Амнестія для політичних вязнів

ПІСЛЯ ЗЛУКИ ТЕШИНСЬКОГО ШЛЕСЬКА?

Варшава, 4. жовтня.

Довідуюся з поважних джерел, що з ініціятиви Голови держави має бути проголошена амнестія для політичних вязнів з нагоди злуки звользанського Шлеська з Польщею. Проголошення амнестії слід сподіватися на день недалекого двацятиліття незалежности Польщі. Є чутки, що амнестії підпадуть політичні вязні всіх національностей, незасуджені на смертну вязницю. Гром.

Мадярська преса за плебісцитом на Закарпатті.

„Мадяршаґ" у статті „Домагаємося плебісциту на Підкарпатській Руси" переповідає історію Закарпаття й кінчить статтю ось так: „Домагаємося, щоб руський нарід, який 20 літ зазнав стільки лиха під чеським пануванням, міг вкінці сам рішати про свою долю".

Незалежність Словаччини чи порозуміння з Мадярщиною?

ЗІЗД СЛОВАЦЬКИХ ПАРТІЙ У ЗЛІНІ.

ПАТ подає з Праги, що завтра відбудеться великий зізд словацьких політичних партій у Зліні. На цьому зізді будуть обговорювати справу незалежности Словаччини як нового державного організму, або теж обговорять справу порозуміння з Мадярщиною.

Створений у Відні Словацький Національний Комітет та Словацький Легіон видав учора вечором комунікат, в якому стверджує, що тепер мусить вирішитися доля словацького народу. Той комунікат подає, що обі згадані організації **домагаються свобідного та нічим не звязаного плебісциту для словацької нації, яка сама вирішилаб своє майбутнє.**

Першим завданням партії бл. п. о. Глінки — це вибороти право самовизначатися. Президія комітету одночасно повідомила, що вона ввійшла у звязок із провідником американських словаків д-ром Гледкою.

Кожному вільно мріяти.

Чи ніхто з вас ніколи не мріяв про те, що зробив би, якби мав міліон?... Признаймося тихо, що кожний з нас має час до часу такі хвилини. Коли так докучає нам сіра буденщина, коли на столі громадиться купа незаплачених рахунків, коли починаємо числити, скільки то днів до першого і чи не вдасться позичити десь пятьдесять золотих і не знати в кого — кажемо собі: годі! Так дальше не може бути! Щось мусить змінитися! Чейже й нам належиться щось від нашої долі!

І тоді починаємо мріяти, що виграємо міліон. Це значить двісті тисяч — для тих, що мають чверть льосу. Остаточно нехай би й сто тисяч. Та навіть десять. У кожному випадку можнаб поплатити всі довги. Можна справити собі футро. Можна виїхати на полудне. Таж тут жовтнева слота... ух!...

Уся принада цих мрій лежить у тому, що їх можна **осягнути**. Що так воно може легко скластися. Що не мріємо про то, що знайдемо гроші на вулиці, ані що нам запише маєток якийсь незнаний вуйко з Америки. Що, маючи пятку льосу — маємо вже повне право до таких мрій, тоді, коли не граючи на льотерії — мусимо здатися й погодитися з тим, що приносе нам незавидна дійсність. Ніякої надії. Ніяких мрій. Життя від першого до першого в безнадійних зусиллях, щоб якось витримати.

А так можна помріяти про власну хату з городцем... Ну, колиб менша виграна — то закупувати собі гарне мешкання, що його тепер маємо. Побільшити підприємство, якщо його маємо, або щось собі заложити, щоб працювати в тому „на своїм"... Та якщо ще менше — то справити щось з одежі. Вкінці заплатити довги, або рахунки, що нас тиснуть.

Так приємно мріяти в сірий жовтневий вечір про справи, що так легко можуть здійснитися. Хіба, що не маємо льосу — цієї фіртки до щастя. Бо якжеж тоді воно може до нас усміхнутися? Годі мати до нашої долі претенсії такого змісту: „Я ніколи не маю щастя", якщо не лишимо тих дверцят. Тому кожний з нас повинен мати хочби пятку льосу 43. Класової Льотерії. Без дрібки цієї надії, як без дрібки соли в їжі — життя булоб дуже прикре.

—o—

Ярощукова предложила до суду в Бучачі завіщання того змісту, що її чоловік записав перед смертю, поле, яке дістав перед шлюбом від своєї жінки, її синові Евгенові. Суд ствердив, що Ярощукова сфальшувала завіщання свого чоловіка, а своїм спільникам заплатила відповідну квоту грошей за те, що вони підписалися на завіщанні як свідки.

— **Масова крадіж роверів.** У Панашівці, пов. Збарів поліція арештувала трьох злодіїв, в яких найшла 12 роверів. Арештовані злодії крали ровери на Волині й опісля перепродували їх у Галичині.

— **Обманець в однострою майора** польського війська зголосився до поштової агенції при вул. Повонзковій у Варшаві і предложив поштовому урядовцеві ощадностеву книжечку на прізвище Стефана Гевартовського з домаганням виплатити йому 100 зол. Урядовець Г. Лончинський завважив декілька підозрілих неточностей у книжечці і тому зателефонував до централі ПКО, щоби провірити конто майора. Збентежений обманець прискочив до урядовця, вирвав йому телефонічну слухавку кажучи, що сам порозмовляє з централею ПКО як слід. Між обманцем та урядовцем дійшло до стрілянини, що закінчилася втечею обманця. За ним шукає поліція.

— **Семилітна дитина застрілила маму.** В селі Плавній, пов. Тарнів трапився 30. вересня ц. р. такий трагічний випадок: Селянка Г. Бобіш пішла доїти корови. Користаючи з відсутности батьків семилітній син Станислав узяв набиту стрільбу. Маніпулюючи стрільбою хлопчина пішов до стайні, де розлягся стріл і вбив маму. Лікар ствердив уже смерть Бобішової.

— **Сензаційна афера фальшування золотих рублів.** Перед Найвищим Судом відбудеться сензаційний процес проти ватаги з 7-ох осіб з Рівного під проводом Миколи Дмитрієвського і Хаїма Школьника. Члени згаданої ватаги зменшували кількість золота в 5- і 10-ти золотих російських монетах-рублях і таким чином здобули кількадесять кільограмів золота. Монети зі зменшеною вартістю золота пускали в обіг як повновартісні. Слідство виявило, що організатори хемічної лябораторії, в якій переробляли золоті рублі, сильно розбагатіли і закупили собі у східних воєвідствах по кілька нерухомостей. Суди двох перших інстанцій засудили членів ватаги на заплату високої гривні і на кару вязниці до 2½ р. вязниці. Зпоміж засуджених тільки Дмитрієвський і Х. Школьник зголосили касацію від присуду суду II інстанції.

— **Завалився балькон з 9-ма особами.** В понеділок 3. ц. м. вполудне дійшло до пекольної сварки між мешканцями дому при Старім Ринку ч. 1. в Лодзі. Підчас сварки що стягнула на подвіря дому багато цікавих сусідів, вийшло на бальком на другому поверсі аж 9 осіб з помешкання, де гомоніли страшні крики. Нагло бальком завалився і 9 осіб упало на подвіря, де між зібраними людьми повстав страшний переполох. Зпід звалищ витягнули 9 важко ранених осіб з яких дві негайно померли. Поліція арештувала синів власника дому та адміністратора І. Зажевського.

— **Грабунковий напад на листаря** трапився у Катовицях у вівторок 4. ц. м. в год. 9-ій рано. До листаря Командера, який виходив з брами поштового будинку, підбіг напасник і намагався облити його лице амоняком зі стрикавки, щоб опісля відобрати торбу з грішми. На щастя листар схилився та оминув неприємної купелі. Одночасно сильним ударом пястука повалив напасника на землю, якого арештував поліцай. Виявилося, що на листаря напав 18-літній Кубіч, який приїхав до Катовиць з Кракова.

— **Дитяча смертність у Польщі.** З „Малого Рочніка Статистичного" за 1938 р. виходить, що в Польщі на 1000 дітей, які живими приходять на світ, умирає в першому році 170, іншими словами на кожних пять-шість дітей у віці нижче одного року випадає одна домовина. На 1000 дітей мужеського пола у віці до 4 років у Польщі вмирає річно 49, тоді коли у Швайцарії вмирає в тім віці тільки 14, у Голяндії та Швеції 15, в Англії 23, у Бельгії 27.

— **Сильний буревій** лютував у понеділок над цілою Англією, зокрема над східним побережжам зі зливним дощем. Корабельна комунікація між островом Вайт та Англією припинена.

— **Затонуло три кораблі** в ріці Скальді підчас нагальної бурі. Залогу двох суден встигли врятувати, але залога третього загинула без сліду.

— **Проща італійського шефа летунства до Люрд.** Перед кількома днями приїхав до Люрд шеф військового летунства Італії ґен. Пенна на прощу, щоб подякувати за виздоровлення з важкої недуги.

— **Летунська катастрофа.** В околиці Істр упав військовий літак. Залога згинула на місці.

— **Страшна катастрофа.** На залізничому шляху під Вісльох у Німеччині вантажний поїзд наїхав на автобус, переповнений подорожніми. В катастрофі згинуло 11 осіб, а кількадесять осіб було ранених.

—o—

З судової салі.

ВЕЛИКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ЛЬВОВІ.

В середу 5. ц. м., третього дня розправи, скінчили вже зізнавати підсудні. Підсудні: Яцко Бугара, Михайло Ощипко, Василь Мороз с. Івана, Мирослав Березинський, Теодор Цвик, Ілько Левицький, Данило Гриник, Олекса Гнатишин, Теодор Білокурий та Іван Демків рішуче заявили, що до ОУН не належать і до ніякої вини не почуваються. Підсудні: Михайло Бугара, Михайло Ділик, Дмитро Кіцало, Михайло Дуткевич і Михайло Семен призналися, що деякі з них належали до ОУН до весни, інші до осени 1935 р. Слід згадати, що Петро Пешко, який теж заперечив свою вину, зізнавав каліченою польською мовою. Його боронить ем. радн. Згуральський (поляк).

По зізнаннях підсудних предсідник відложив розправу до пятниці 7. ц. м., бо щойно тоді будуть зізнавати свідки.

—o—

Спорт.

ЗОРЯ — ПАСТ.

Мистецькі змагання (Б-кл.) обох дружин відбудуться в неділю 9. ц. м. на грищі Сокола-Батька в год. 3. пополудни.

СТЕП — П. К. С.

Змагання обох Б-класових дружин за мистецтво відбудуться в неділю 9. ц. м. на Цитаделі в год. 9.30 рано.

ПРОГРАНА ДОВБУША.

Треті з черги змагання за мистецтво черніївської округи Довбуш — Роман закінчилися програною Довбуша 0:3. Інший український клюб Мазепа переміг Авантуль 2:1.

СХОДИНИ НАКОЛЕСНИЦЬКОЇ ТА ЖІНОЧОЇ СЕКЦІЇ СТ. УКРАЇНА.

В пятницю 7. ц. м. відбудуться в домівці СТ. Україна сходини членів наколесницької секції.

В суботу, 8. ц. м. відбудуться також в год. 7. сходини жіночої секції.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 6. жовтня 1938.

.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 7.45 Руханка, 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Популярна музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Мельодії Полісся, муз. поранок для вселюдних шкіл, у вик. жін. хору, 11.25 Мендельзон: Скрипковий концерт е-моль, пл., 12.03 Полуднева авд., 14.00 Концерт бажань, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Гутірка техніка з молоддю, 15.15 Клопоти та ради: Пані Христя змінює мешкання, діяльог, 15.30 Музика у вик. орх., 16.00 Господарські вістки, 16.15 Серед халупників, авд. для лицеальної молоді, 16.35 Пісні, 17.00 Від стежки до автостради, 17.15 Концерт солістів: форт., скрипка, 18.05 Що робити, щоб зимою кури добре неслися, Популярна музика з пл., 18.30 Про музичні титули, 19.00 Розр. концерт: смичк. ансамбль, спів, акордеон, гітара, форт., 20.40 Веч. денник, Спортові вістки, 21.00 Що війна знищила, 21.10 Камер. концерт у вик. смичк. квартету, 21.35 „На нове життя" фрагм. із пов. Е. Єндрєвича, 21.55 Спортові вістки, 22.00 Арії та пісні у вик. Теодора Юськова баритон, у супр. форт., 22.25 Львів відслонює свої оборонні мури, 22.35 Літер. вечір: „У давнім театрі", 22.55 Огляд преси, 23.00 Останні вістки, 23.05 Закінчення авдиції, 23.05—23.55 Симфонічний концерт (Варшава І.).

Пятниця, 7. жовтня 1938.

6.35 Музика з пл., 7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 7.45 Руханка, 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Година господині: Бібліотека в організації сільських жінок, Поради, Вістки, Музика з пл., 11.00 Для шкіл: „Зеленоніжки", 11.30 Сильветки композиторів, пл., 12.00 Полуднева авд., 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, **14.10 Українська музика з плит (у програмі: Людкевич, у вик. хору „Сурма", Крушельницький, Сенстун),** 14.30 „Чорний Матвій" фрагм. із повісти Вол. Лозинського, 14.45 Господ. вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Муз. загадки для молоді, 15.20 Спортовий порадник, 15.30 Музика у вик. орх. мандоліністів, 16.00 Господарські вістки, **16.15 Гутірка з хорами, 16.30 Співочий рецітал Забейди-Сумицького у супр. форт., 16.50 Вищі студії організації промислу,** 17.05 Органовий рецітал, 17.45 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.50 Камеральний концерт: флет, скрипка, альтіпка, **Петро Пшеничка віольончеля,** 18.30 Театр Уяви: „Не буде мене", 19.00 Розр. концерт: сальон. орх., флет, цитра, форт., 20.40 Веч. денник, спортові вістки, 21.00 Хор. **21.15** Симфонічний концерт у вик. орх., форт., 22.55 Інформаційна авдиція, 23.05 Закінчення авдиції, 23.15—23.55 Інстр. транскрипція Ліста і Крайслера з пл. (надає Варшава II.).

Субота, 8. жовтня 1938.

6.35 Музика з пл., 7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 7.45 Руханка, 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Музика з пл., 8.30 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Марші й танки стилізовані, пл., 12.00 Полуднева авдиція, 14.00 Музика у вик. орх., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Веселі пісеньки та повістки для дітей, 15.30 Орхестра, 16.00 Господарські вістки, 16.15 Літературна хроніка, 16.30 Квартетові мініятури у вик. смичк. квартету, 17.00 Богослуження, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Авд. для молоді, Гутірка, За великою водою (з амер. життя), 19.15 Розр. концерт: орх., тенор, форт. на 4 руки, у перерві в год. 19.50 Від Татр до стратосфери, 20.40 Веч. денник, метеорольог. і спорт. вістки, 21.00 Іван Штравс: „Помста лилика", оп. в 3-х діях у перерві „На балю", образок, 22.55 Інформ. авдиція, 23.05 Закінчення авдиції, 23.15—23.55 Легка і танк. музика з пл. (надає Варшава II).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 6. жовтня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Шопенівський концерт, 17.45, 18.00, 19.00 Веселі мельодії, 19.45 Вечірній гомін, 20.20, 21.00 „Альзіра" оп. Верді, БІЛГОРОД 18.00 Циг. музика, 21.30 Болгарські пісні, 22.15 Вокальний концерт, БРАТИСЛАВА 19.40, 20.00, 21.00 „Мертвий дім" оп. Яначека, БУДАПЕШТ 12.05, 18.25 Циг. музика, 18.30 Орх. концерт, 18.15 Форт. твори Ліста, 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 Опера, ВІДЕНЬ 10.30 Розр. музика, 18.15 Популярна музика, 14.10 Легка музика, 15.05 Для дітей, 16.00 Орх. сопран, у перерві оповідання, 18.30, 19.00 Дута орх., 20.45, 21.00 Солісти, ДРОЙТВІЧ 22.25 „Пори року" орат. Гайдна, КОШИЦІ 18.15 Для Закарпаття, КОПЕНГАГЕН 20.10, 21.00 Симф. концерт, МІЛЯНО 17.05 Рецитації, 17.30 Давня музика на флет і гітару, 17.50 Для дітей, 19.30, 0.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40, 22.00 Віол., ПРАГА 15.15 Орх. концерт, 17.40 Форт. рецітал, твори Новака, 18.20 Сальон. музика, 22.00 Амер. симф. орхестра, РАДІО ПАРІ 19.00 Театр Уяви, 21.15 Форт. 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт, РИМ 17.15, гр.-браз. концерт, 18.25 Розр. авд., 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Ле Маскере" оп. Маскан'і.

Пятниця, 7. жовтня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 17.45, 18.00, 19.00 Розр. музика, 20.10 Танк. музика, 21.00

Ярощукова предложила до суду в Бучачі завіщання того змісту, що її чоловік записав перед смертю, поле, яке дістав перед шлюбом від своєї жінки, її синові Евгенові. Суд ствердив, що Ярощукова сфальшувала завіщання свого чоловіка, а своїм спільникам заплатила відповідну квоту грошей за те, що вони підписалися на завіщанні як свідки.

— Масова крадіж роверів. У Панашівці, пов. Зборів поліція арештувала трьох злодіїв, в яких найшла 12 роверів. Арештовані злодії крали ровери на Волині й опісля перепродували їх у Галичині.

— Обманець в одностсрою майора польського війська зголосився до поштової агенції при вул. Повонзковій у Варшаві і предложив поштовому урядовцеві ощадностеву книжечку на прізвище Стефана Геварговського з домаганням виплатити йому 100 зол. Урядовець Г. Лончинський завважив декілька підозрілих неточностей у книжечці і тому зателефонував до централі ПКО, щоби провірити конто майора. Збентежений обманець прискочив до урядовця, вирвав йому телефонічну слухавку кажучи, що сам порозмовляє з централею ПКО як слід. Між обманцем та урядовцем дійшло до стріляння, що закінчилася втечею обманця. За ним шукає поліція.

— Семилітна дитина застрілила маму. В селі Плавній, пов. Тарнів трапився 30. вересня ц. р. такий трагічний випадок: Селянка Г. Бобіш пішла доїти корови. Користаючи з відсутности батьків семилітній син Станислав узяв набиту стрільбу. Маніпулюючи стрільбою хлопчина пішов до стайні, де розлягся стріл і вбив маму. Лікар ствердив уже смерть Бобішової.

— Сензаційна афера фальшування золотих рублів. Перед Найвищим Судом відбудеться сензаційний процес проти ватаги з 7-ох осіб з Рівного під проводом Миколи Дмитрієвського і Хаїма Школьника. Члени згаданої ватаги зменшували кількість золота в 5- і 10-ти золотих російських монетах-рублях і таким чином здобули кількадесять кільограмів золота. Монети зі зменшеною вартістю золота пускали в обіг як повновартісні. Слідство виявило, що організатори хемічної лябораторії, в якій переробляли золоті рублі, сильно розбагатіли і закупили собі у східних воєвідствах по кілька нерухомостей. Суди двох перших інстанцій засудили членів ватаги на заплату високої гривні і на кару вязниці до 2½ пів р. вязниці. Зпоміж засуджених тільки Дмитрієвський і Х. Школьник зголосили касацію від присуду суду II інстанції.

— Завалився балькон з 9-ма особами. В понеділок 3. ц. м. вполудне дійшло до невдольної сварки між мешканцями дому при Старім Ринку ч. 1. в Лодзі. Підчас сварки що стягнула на подвіря дому багато цікавих сусідів, вийшло на балькон на другому поверсі аж 9 осіб з помешкання, де гомоніли страшні крики. Нагло балькон завалився і 9 осіб упало на подвіря, де між зібраними людьми повстав страшний переполох. Зпід звалищ витягнули 9 важко ранених осіб з яких дві негайно померли. Поліція арештувала сина власника дому та адміністратора І. Зажевського.

— Грабунковий напад на листаря трапився у Катовицях у вівторок 4. ц. м. в год. 9-ій рано. До листаря Командера, який виходив з брами поштового будинку, підбіг напасник і намагався облити його лице амоняком зі стрижавки, щоб опісля відобрати торбу з грішми. На щастя листар схилився та оминув неприємної купелі. Одночасно сильним ударом пястука повалив напасника на землю, якого арештувала поліцай. Виявилося, що на листаря напав 18-літній Кубіч, який приїхав до Катовиць з Кракова.

— Дитяча смертність у Польщі. З „Малого Ročnika Статистичного" за 1938 р. виходить, що в Польщі на 1000 дітей, які живими приходять на світ, умирає в першому році 170. Іншими словами на кожних пять-шість дітей у віці нижче одного року випадає одна домовина. На 1000 дітей мужеського пола у віці до 4 років у Польщі вмирає річно 49, тоді коли у Швайцарії вмирає в тім віці тільки 14, у Голяндії та Швеції 15, в Англії 23, у Бельгії 27.

— Сильний буревій лютував у понеділок над цілою Англією, зокрема над східним побережжам зі зливним дощем. Корабельна комунікація між островом Вайт та Англією припинена.

— Затонуло три кораблі в ріці Скальді підчас нагальної бурі. Залогу двох суден встигли врятувати, але залога третього загинула без сліду.

— Проща італійського шефа летунства до Люрд. Перед кількома днями приїхав до Люрд шеф військового летунства Італії ґен. Пенна на прощу, щоб подякувати за виздоровлення з важкої недуги.

— Летунська катастрофа. В околиці Істр упав військовий літак. Залога згинула на місці.

— Страшна катастрофа. На залізничому шляху під Вісльох у Німеччині вантажний поїзд наїхав на автобус, переповнений подорожніми. В катастрофі згинуло 11 осіб, а кількадесять осіб було ранених.

—o—

З судової салі.

ВЕЛИКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ЛЬВОВІ.

В середу 5. ц. м., третього дня розправи, скінчили вже зізнавати підсудні. Підсудні: Яцко Бугара, Михайло Ощипко, Василь Мороз с. Івана, Мирослав Березинський, Теодор Цвик, Ілько Левицький, Данило Гриник, Олекса Гнатишин, Теодор Білокурий та Іван Демків рішуче заявили, що до ОУН не належать і до ніякої вини не почуваються. Підсудні: Михайло Бугара, Михайло Дідик, Дмитро Кіцало, Михайло Дуткевич і Михайло Семен призналися, що деякі з них належали до ОУН до весни, інші до осени 1935 р. Слід згадати, що Петро Пешко, який теж заперечив свою вину, зізнавав каліченою польською мовою. Його боронить ем. радн. Згуральський (поляк).

По зізнаннях підсудних предсідник відложив розправу до пятниці 7. ц. м., бо щойно тоді будуть зізнавати свідки.

—o—

Спорт.

ЗОРЯ — ПАСТ.

Мистецькі змагання (Б-кл.) обох дружин відбудуться в неділю 9. ц. м. на грищі Сокола-Батька в год. 3. по полудни.

СТЕП — П. К. С.

Змагання обох Б-клясових дружин за мистецтво відбудуться в неділю 9. ц. м. на Цитаделі в год. 9.30 рано.

ПРОГРАНА ДОВБУША

Треті з черги змагання за мистецтво черніівської округи Довбуш — Романія закінчилися програною Довбуша 0:3. Інший український клюб Мазепа переміг Авантуль 2:1.

СХОДИНИ НАКОЛЕСНИЦЬКОЇ ТА ЖІНОЧОЇ СЕКЦІЇ СТ. УКРАЇНА.

В пятницю 7. ц. м. відбудуться в домівці СТ. Україна сходини членів наколесницької секції.

В суботу, 8. ц. м. відбудуться також в год. 7. сходини жіночої секції.

ОГОЛОШЕННЯ

...а оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр.

Середа 5. X. год. 8. веч. „Галузка розмарину".

Четвер, 6. X. год. 8. веч. „Галузка розмарину".

Пятниця 7. X. год. 8. веч. „Галузка розмарину".

Субота, 8. X. год. 8. веч. „Галузка розмарину".

Український Театр ім. І. Котляревського.

ЧОРТКІВ, сали „Сокола":
5. X. Пригода в Черчі.
6. X. Орлики.
7. X. На полі крови.
8. Чортків (до театр до Теребовлі.

Український Народній Театр ім. М. Садовського

СТРИЙ:
Сали Вакатеска: 5. 10. Гейша.
6. 10 Бесталанна.
[illegible] ВИЖНЕ:
7. 10. Щоки Бескиду.
8. 10. Мазепа.
9. 10. Гетьман Полуботок.
[illegible]:
10. 10. Шоки Бескиду.
11. 10. Гейша.
12. 10. Мазепа.
13. X. Гетьман Полуботок.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ [illegible]".
АПОЛЬО: „Льокай ясновельможної [illegible]".
АТЛЯНТИК: „Робін Гуд" з Ерольом Флином.
БАЛТИК: „Грішний Біг" із Волєсом Бірі.
ВАНДА: „Благословлена земля", і „Жертва глупоти".
ГРАЖИНА: „Дитяче враджі" та додатки.
[illegible]: „Павел і Гавел".
КАСИНО: „Волинобоока" з Джанетою [illegible].
[illegible]: „Переживаня" в [illegible].

МАРУСЕНЬКА: „Матінка" (Молі Пікон).
МЕТРО: „Їх сто і вона одна.
МІРАЖ: „Королева Вікторія".
МУЗА: „Еспанський мотиль".
ПАЛЯС: „Професор Вовчур".
ПАКС: „Верес".
РАЙ: „Косцюшко під Рацлавицями" і додатки.
РІЯЛЬТО: „Шулерів Роман" із Шашею Гітрі.
РОКСІ: „Олімпіяда" (премієра).
СВІТ: „Німий герой", „Весела чвірка".
СТИЛЕВЕ: „Я помилився" і ревія.
ТОН: „Помста Тарзана", „Чоловік, що жив двічі".
УТІХА: „Голос джунглі" та ревія.
ХИМЕРА: „Пісеньвар Її Величности" (Беніяміно Джілі).

ФОТОПЛЯСТІКОН
(пл. Марійська)
„У країні білого слона".

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Кпім і Син)
„Рим, Тіволі, Капрі".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 6. жовтня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 7.45 Руханка, 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Популярна музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Мельодії Полісся, муз. поранок для вселюдних шкіл, у вик. жін. хору, 11.25 Мендельзон: Скрипковий концерт е-моль, пл., 12.08 Полуднева авд., 14.00 Концерт бажань. 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Гутірка техніка з молоддю, 15.15 Клопоти та ради: Пані Христя вміює мешкання, діяльог, 15.30 Музика у вик. орх., 16.00 Господарські вістки, 16.15 Серед халупників, авд. для ліцеальної молоді, 16.35 Пісні, 17.00 Від стежки до автостради, 17.15 Концерт солістів: форт., скрипка, 18.05 Що робити, щоб зимою кури добре неслися, Популярна музика з пл., 18.30 Про музичні титули, 19.00 Розр. концерт: смичк. ансамбль, спів, акордеон, гітара, форт., 20.40 Веч. денник, Спортові вістки, 21.00 Що війна знищила, 21.19 21.35 „На нове життя" фрагм. із пов. Е. Єндркевича, 21.55 Спортові вістки, 22.00 Арії та пісні у вик. Теодора Юськова баритон, у супр. форт., 22.25 Львів відбудовує свої оборонні мури, 22.35 Літер. вечір: „У давнім театрі", 22.55 Огляд преси, 23.00 Останні вістки, 23.05 Закінчення авдиції, 23.05—23.55 Симфонічний концерт (Варшава І.).

[illegible] Камер. концерт у вик. смичк. квартету.

Пятниця, 7. жовтня 1938.

6.35 Музика з пл., 7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 7.45 Руханка, 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Година господині: Бібліотека в організації сільських жінок, Поради, Вістки, Музика з пл., 11.00 Для шкіл: „Зелешовіжки", 11.30 Сильветки композиторів, пл., 12.00 Полуднева авд., 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, **14.10 Українська музика з плит (у програмі: Людкевич, у вик. хору „Сурма", Крушельницьки, Свистун),** 14.30 „Чорний Матвій" фрагм. із повісти Вол. Лозінського, 14.45 Господ. вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Муз. загадки для молоді, 15.20 Спортовий порадник, 15.30 Музика у вик. орх. мандоліністів, 16.00 Господарські вістки, 16.15 Гутірка з хорами, 16.30 Співочий реситаль Забейди-Сумінського у супр. форт., 16.50 Вищі студії організації промислу, 17.05 Органовий реситаль, 17.45 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.50 Камеральний концерт: флет, скрипка, альтівка, **Петро Пшеничка віольончеля,** 18.30 Театр Уяви: „Не буди мене", 19.00 Розр. концерт: сальон. орх., флет, цитра, форт., 20.40 Веч. денник, спортові вістки, 21.00 Хор. 21.15 Симфонічний концерт у вик. орх., форт., 22.55 Інформаційна авдиція, 23.05 Закінчення авдиції, 23.15—23.55 Інстр. транскрипція Ліста і Крайслера з пл. (надає Варшава II.).

Субота, 8. жовтня 1938.

6.35 Музика з пл., 7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 7.45 Руханка, 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Музика з пл., 8.20 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Марші в танки стилізовані, пл. 12.00 Полуднева авдиція, 14.00 Музика у вик. орх. 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Веселі пісеньки та повістки для дітей, 15.30 Орхестра, 16.00 Господарські вістки, 16.15 Літературна хроніка, 16.30 Квартетові мініятури у вик. смичк. квартету, 17.00 Богослуження, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Авд. для молоді, Гутірка, За великою водою (з амер. життя), 19.15 Розр. концерт: орх., тенор, форт. на 4 руки, у перерві в год. 19.50 Від Татр до стратосфери, 20.40 Веч. денник, метеорольог. і спорт. вістки, 21.00 Іван Штравс: „Помста лиликa", оп. в 3-х діях у перерві „На балю", образок, 22.55 інформ. авдиція, 23.05 Закінчення авдиції, 23.15—23.55 Легка і танц. музика з пл. (надає Варшава II).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 6. жовтня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Шопенівський концерт 17.45, 18.00, 19.00 Веселі мельодії, 19.45 Вечірній гомін, 20.20, 21.00 „Альзіра" оп. Верді, БІЛГОРОД 18.00 Циг. музика 21.30 Болгарські пісні, 22.15 Вокальний концерт, БРАТИСЛАВА 19.40, 20.00, 21.00 „Мертвий дім" оп. Яначека, БУДАПЕШТ 12.05, 18.25 Циг. музика, 18.30 Орх. концерт, 18.15 Форт. твори Ліста, 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 Опера, ВІДЕНЬ 10.30 Розр. музика, 13.15 Популярна музика, 14.12 Легка музика, 15.05 Для дітей, 18.00 Орх. сопран, у перерві оповідання, 18.30, 19.00 Дута орх., 20.45, 21.00 Солісти, ДРОЙТВІЧ 22.25 „Пори року" орат. Гайдна, КОШИЦІ 18.15 Для Закарпаття, КОПЕНГАҐЕН 20.10, 21.00 Симф. концерт, МІЛЯНО 17.05 Реситалі, 17.30 Давня музика на флет і гітару, 17.50 Для дітей, 19.30, 0.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40, 22.00 Віол. ПРАГА 15.15 Орх. концерт, 17.40 Форт. реситаль, твори Новака, 18.20 Сальон. музика, 22.00 Амер. симф. орхестра, РАДІО ПАРІ 19.00 Театр Уяви, 21.15 Форт. 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт, РИМ 17.15, гл.-брав. концерт, 18.25 Розр. авд., 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Ле Масвере" оп. Маскапьє.

Пятниця, 7. жовтня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 17.45, 18.00, 19.00 Розр. музика, 20.10 Танц. музика, 21.00

Місячне зіставлення ПРОМ-БАНКУ на день 1. жовтня 1938 р.

Зміст	Обороти за 1. I. - IX. 1938 р.		Обороти за 1. X. 1938 р.		Сирий біланс на 1. X. 1938 р.	
	винен	має	винен	має	винен	має
Каса	4,995.124·39	4,984.645·73	660.228·57	664.607·38	10.478·61	
Кореспонденти	2,421.869·35	2,403.836·81	435.941·52	437.354·77	18.033·04	
Банки	2,166.756·82	2,448.957·59	322.905·89	371.671·56	17.779·23	
Цінні папери	886·85	789·05	446·75	708·55	97·80	
Біжучі рахунки	7.832.192·46	7,869.231·81	1,160.227·13	1,177.090·51	264.119·57	
Ремеси	985.913·04	696.045·77	106.746·61	107.596·34	289.867·27	306.138·98
Ностро інкасо	266.109·75	254.188·55	32.487·39	52.131·79	11.971·20	
Терміновий кредит	80.420·75	76.515·80	9.208·32	12.877·11	3.904·94	
Ностро терміновий кредит	3.068·56	1.951·69	908·63	454·74	1.116·87	
Хвилівки	171.209·10	155.232·70	20.267·—	18.821·20	15.976·40	
Позички векслеві	528.771·56	184.313·35	75.334·35	23.476·26	344.458·21	
Акредитиви	257.639·21	233.464·91	4.371·54	17.455·60	24.174·30	
Інші позички	62.906·97	55.021·22	—·—	—·—	7.885·75	
Позички сконверт.	3.422·—	—·—	—·—	—·—	3.422·—	
Реєскомт	327.323·94	388.889·84	58.168·40	36.365·80		61.565·90
Банкові кредити	336.056·56	374.556·56	34.000·—	5.000·—		38.500·—
Банк. кредит гіпотечний	—·—	30.000·—	—·—	—·—		30.000·—
Дрібна ощадність	104.450·17	177.454·66	13.678·24	12.384·84		73.004·48
Вкладки	561.411·39	1,019.678·54	97.958·59	91.531·95		458.267·15
Уділи	1.667·—	125.419·55	1.320·—	3.762·25		123.752·55
Запасний фонд	207·70	22.020·77	4·—	128·—		21.813·07
Резерва на уморення	—·—	982·12	—·—	83·48		982·12
Недвижимості	50.590·10	—·—	—·—	—·—	50.590·10	
Движимості	18.786·81	—·—	3.177·55	—·—	18.786·81	
Льокації	20.960·—	—·—	600·—	—·—	20.960·—	
Завідування	87.052·91	31.908·22	14.453·13	6.269·24	55.144·69	
%	19.835·16	68.352·81	780·94	9.308·34	—·—	48.517·65
Завідування недвижим.	845·40	914·50	184·50	218·25	—·—	69·10
Заскаржені справи	2.247·05	436·—	391·—	—·—	1.811·05	
Кошти спору	3.669·17	2.882·74	645·16	786·58	786·43	
Непідията дивіденда	218·67	1.276·07	—·—	—·—	—	1.057·40
Зиск	2.997·14	2.997·14	—·—	—·—	—·—	
Інкасо документи	173.727·87	133.385·72	21.123·18	20.347·47	40.342·15	
Льоро інкасо	128.197·18	170.819·14	20.620·59	21.239·18		42.621·96
Ностро документи	27.489·37	25.790·61	5.264·25	6.002·42	1.698·76	
Зобовязання з інкаса	2.655·96	4.791·38	2.655·96	4.791·38		2.135·42
	21,946.701·35	21,946.701·35	3,104.464·99	3,104.464·99	1,208.405·73	1,208.405·73

Твори Чайковського, БІЛГОРОД 18.20 Скрипка, 21.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Циг. музика, 18.00 Форт., 19.00 „Серенада", концерт орх. і сол., 21.55, 22.00 Концерт військ. орх., ВІДЕНЬ 16.00 Концерт із Грацу, літер. фрагмент, 18.00 Молодь грає і співає, 18.30, 19.00 Веселі фрагм. з комедій Нестроя з муз. іл., 20.10, 21.00 З німецьких опер, ГАМБУРГ 19.00 „Марта" оп. Фльотова, КОШИЦІ 18.00 Гутірка. Пісні, МІЛЯНО 17.15 Віол., 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Ідась фастист" оп. Гашіе, ПРАГА 18.20 Орх. концерт, 20.40, 21.00 „Ванда" оп. Двожака, РАДІО ПАРІ 19.00 Вокальний концерт, 21.15 Форт., 21.30, 22.00, 23.00 Театр Уяви: „Кантедор" трагедія Марс. Магдінера, РИГА 18.30, 19.00, 20.00, 21.00 (після комунікату): „Кавалерія Рустікана" оп. Масканія, „Паяци" оп. Леонкавала, РИМ 17.15 Танц. музика, 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт, СТОКГОЛЬМ 19.45, 20.00 „Роз-Марі" оп. Фрімля, ШТРАСБУРГ 22.00, 23.00 „Драгуни з Віляру" ком. опера Меларта.

Субота, 8. жовтня 1938.

БЕРЛІН 18.00 20.10 21.00 Розр. музика, 19.50 Веч. гомін, БІЛГОРОД 22.20 Нар. музика, БУДАПЕШТ 12.05 Солісти, 17.30 Скрипка, 18.30 Джез у вик. форт. дуету, 19.00 20.00 Нар. вечір, 21.25 Циг. музика, БРЮСЕЛЯ ФР. 21.00 22.00 23.00 24.00 „Ле шант ді десер" оп. Розберга, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.10 21.00 „Баль в опері" оп. Гайбергера, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Ле маскаре" оп. Масканія, ПРАГА 15.20 16.05 Концерт сальон. музики, 18.20 Концерт сальон. квартету, 19.20 20.00 Орх. концерт, 20.25 21.00 „Пан канцеліст на селі" оп. Мора, 22.35 Сальон. музика, РАДІО ПАРІ 21.15 Скрипка, 21.30 22.00 Театр Уяви, 22.10 Кабарет, 23.05 Концерт симф. музики, РИМ 17.15 Квінтет, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Комедія, опісля танц. музика, ШТРАСБУРГ 21.30 22.00 23.00 „Ілляс" ораторія Мендельсона, ФРАНКФУРТ 20.15 21.00 „Село без дзвона" оп. Кінеке.

Радіокутик.

БОРОТЬБА З ГАЛАСОМ ГОЛОСНИКІВ.

У Бельгії мають увести право проти надуживання голосників. Це право має наказати регуляцію голосників в той спосіб, щоб їх не було чути поза помешканням їх власників. Хто не буде притримуватися тих приписів, підлягатиме грошевій карі від 10 до 75 фр. та арештові від 1 до 8 днів. Проєкт опрацьовує спеціяльна комісія.

РАДІОВИЙ ВИСТАВОВИЙ СЕЗОН.

У всіх европейських державах відбуваються тепер радіові виставки, які мають велике значіння. Почала радіовий сезон німецька виставка, після неї відбулася англійська, потім варшавська, опісля швайцарська. У вересні відкрито виставку у Парижі, в Італії та другу швайцарську у Берні. Зі всіх тих виставок тільки німецька виставка звертала увагу на популяризацію вселюдної ідеї радіофонії, а не на пропаганду радіоприладдя.

ЗАМІНА МІЖ КАНАДОЮ ТА АНГЛІЄЮ.

Програмовий директор ББК їде до Англії на місце керманича драматичного відділу, який виїжджає до Канади. П. Пеллетієр був першим канадійцем, що виїхав закордон у радіових справах. Саме він переняв трансмісію відкриття памятника в Вімі. В часі свого тримісячного побуту в Англії зорганізує він цілу низку короткохвильових трансмісій до Канади. Закінчивши свою працю в Англії перебуде він 2 місяці в Німеччині, Франції та Італії, студіюючи методи праці тих радіофоній. Очевидно з тими державами непередбачена ніяка виміна персоналу.

БІРЖА.

Львів, 5. жовтня 1938.

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельги бельг. 92·42—92·05. Доляри америк. 5.30·50—5.30·00. Доляри канад. 5.28·00—5.25·50. Фльорени гол. 292·24—289·10. Франки фр. 14·39—13·74. Франки шв. 121·70—120·55. Фунти анг. 25·6—25·25. Гульдени данц. 100·25—99·75. Корони ческ. Корони дун: 112·55—114·20 Корони норв. 125·33—125·45 Корони шв. 132·05—129·25 Ліри італ. 19·0—18·40. Марки фінляд. 11·09—11·00 Марки нім. срібні 80·00—77·00. Тель Авів 24·80—24·50

Папери.

4 і пів прол. внут. 67·00-65·25. 3 інв. 1 ем. 83·00 серія 93·00 2 ем. 84·00. серія 94·00, 5. конвер 68·50, 4 прем. дол. 42·00 4 консолід. 63·50—65·50

Акції.

Банк Польський 125·00 Цукор 38·00 Вугіль 32·50—35·00, Ліпьпоп 82·50—88·00 Островець 64·00, Стараховичі 45·75.

Тенденція сильніша

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, дня 5. жовтня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·60 зол.
молоко 14—15 сот.
1 кг. яєць 1·30—1·35 зол.

Тенденція на масло та яйця сильна, на молоко вдержана.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10

Твори Чайковського. БІЛГОРОД 18.20 Скрипка, 21.00 Нар. пісні. БУДАПЕШТ 12.00 Цит. музика, 18.00 Форт., 19.00 „Серенада“, концерт орх. і вок., 21.55, 22.00 Концерт війсьв. орх., ВІДЕНЬ 16.00 Концерт із Грацу, опер. фрагмент, 18.00 Молодь грає і співає, 19.00, 19.00 Веселі фраґм. з комедій. Нестроя з муз. ід., 20.10, 21.00 З німецьких опер, ГАМБУРГ 19.00 „Марта“ оп. Фльотова, КОШИЦІ 18.00 Гутірка, Пісні, МІЛЯНО 17.15 Їхох., 19.20, 20.20 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Десь фастися“ оп. Гайдна, ПРАГА 18.20 Орх. концерт, 20.40, 21.00 „Ванда“ оп. Дворжака, РАДІО ПАРІ 19.00 Вокальний концерт, 21.15 Форт., 21.30, 22.00, 23.00 Театр Уяви: „Кастелоф“ трагедія Марс. Мендзарса, РИГА 18.30, 19.00, 20.10, 21.00 (після комунікату): „Кавалерія Рустікана“ оп. Масканьї, „Паяци“ оп. Леонкавалла, РИМ 17.15 Танц. музика, 19.20, 20.20 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт, СТОКГОЛЬМ 19.45, 20.00 „Рое-Марі“ оп. Фрімля, ШТРАСБУРГ 22.00, 23.00 „Драгуни з Віляр“, ком. опера Меґерта.

Субота, 8. жовтня 1938.

БЕРЛІН 18.00 20.10 21.00 Розр. музика, 19.50 Веч. гомін, БІЛГОРОД 22.20 Нар. музика, БУДАПЕШТ 12.05 Солісти, 17.30 Скрипка, 18.30 Джез у вик. форт. дуету, 19.00 20.00 Нар. вечір, 21.25 Цит. музика, БРЮСЕЛЯ ФР. 21.00 22.00 23.00 24.00 „Ле шалет дї десер“ оп. Розберга, ДАЯТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.10 21.00 „Баль в опері“ оп. Гайбергера, КОШИЦІ 18.00 „Для Закарпаття“, МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Ле маскере“ оп. Масканьї, ПРАГА 15.20 16.05 Концерт сальон. музики, 18.20 Концерт сальон. квартету, 19.20 20.00 Орх. концерт, 20.25 21.00 „Пан канцеліст на селі“ оп. Мора, 22.35 Сальон. музика, РАДІО ПАРІ 21.15 Скрипка, 21.30 22.00 Театр Уяви, 22.10 Кабарет, 23.05 Концерт симф. музики, РИМ 17.15 Квінтет, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Комедія, опісля танц. музика, ШТРАСБУРГ 21.30 22.00 23.00 „Ілля“ орторія Мендельсона, ФРАНКФУРТ 20.15 21.00 „Село без дівчат“ оп. Кінцля.

Радіокутик.

БОРОТЬБА З ГАЛАСОМ ГОЛОСНИКІВ.

У Бельгії мають увести право проти надуживання голосників. Це право має наказати реґуляцію голосників з той сторони, щоб їх не було чути поза помешканням їх власників. Хто не буде притримуватися тих приписів, підлягатиме грошевій карі від 10 до 75 фр. та арештові від 1 до 8 днів. Проєкт опрацьовує спеціяльна комісія.

РАДІОВИЙ ВИСТАВОВИЙ СЕЗОН.

У всіх европейських державах відбуваються тепер радіові виставки, які мають велике значіння. Почала радіовий сезон німецька виставка, після неї відбулася англійська, потім варшавська, опісля швайцарська. У вересні відкрито виставу у Парижі, в Італії та другу швайцарську у Берні. Зі всіх тих виставок тільки німецька виставка звертала увагу на популяризацію великої ідеї радіофонії, а не на пропаганду радіоприладдя.

ЗАМІНА МІЖ КАНАДОЮ ТА АНГЛІЄЮ.

Програмовий директор ББК їде до Англії на місце дириґента драматичного відділу, який виїзджає до Канади. П. Пельлетір був першим кандидатом, що виїзджав закордон у радіових справах. Саме він перший приймав кількаразові намагання в Віні. В часі свого тримісячного побуту в Англії зорганізує він цілу низку короткохвильових трансмісій до Канади. Закінчивши свою працю в Англії перебуде він 2 місяці в Німеччині, Франції та Італії, студіюючи методи праці тих радіофоній. Очевидно з тими державами непередбачена цінка заміна персоналу.

Місячне зіставлення ПРОМ-БАНКУ на день 1. жовтня 1938 р.

Зміст:	Обороти за 1. I. - IX. 1938 р.		Обороти за 1. X. 1938 р.		Сирий біланс на 1. X. 1938 р.	
	винен	має	винен	має	винен	має
Каса	3,995.124·39	3,984.615·73	660,228·57	663·607·38	10.478·61	
Кореспонденти	2,421,889·35	2,403.836·81	435.941·52	437.354·77	18.033·04	
Банки	2,100·756·82	2,448·957·59	322.905·89	371·671·36	17.779·23	
Цінні папери	886·85	789·05	446·75	708·55	97·30	
Біжучі рахунки	7.832.192·46	7,869.231·81	1,160·227·13	1,177,090·51	269.119·57	306.138·98
Ремеси	985·913·04	606.015·77	106·746·61	107.596·34	289.867·27	
Ностро інкасо	166.109·75	254.188·55	32.487·39	52.131,79	11.071·29	
Терміновий кредит	81.420·74	76.515·89	9.208·32	12·877·11	3.904·94	
Ностро терміновий кредит	3.168·56	1,951·69	998·63	454.74	1.116·87	
Хвилівки	171·209·10	155.212·70	20.267·—	18.821·20	15.976·40	
Позички векслеві	528.771·56	184·313·35	75·334·35	23·476·28	344.458·21	
Акредитиви	257.639·21	233·464·91	4·371·54	17·455·60	24.174·30	
Інші позички	62·906·97	55·121·22	—·—	—·—	7,885·75	
Позички сконверт	3.422·—	—·—	—·—	—·—	3.422·—	
Реесконт	327.323·94	388.889·84	58·168·40	36.165.80		61.348·90
Банкові кредити	336·056·36	374·556·56	34.500·—	5,000·—		38·500·—
Банк. кредит гіпотечний	—	30,000·—	—·—	—·—		30·000·—
Дрібна ощадність	104.450·17	177·454·66	13·673·24	12.384·84		73·004·49
Вкладки	561·411·39	1,019,678·54	97·958·89	91·531·95		458·267·15
Уділи	1.667·—	125,419·55	1·320·—	5·762·25		123·732·55
Запасний фонд	207·70	22,020·77	5·—	128·—		21.813·07
Резерва на уморення	—·—	982·12	—·—	83·48		982·12
Недвижимості	50.590·10	—·—	—·—	—·—	50.590·10	
Движимості	18.786·81	—·—	3,177·55	—·—	18.786·81	
Льокації	20.960·—	—·—	630·—	—·—	20.960·—	
Завідування	87.052·91	31·908·22	14.453·13	6.269·24	55.144·69	
%	19·835·16	68·352·81	75 [illegible]	9.308·34	—·—	18·517·65
Завідування недвижим.	845·40	914·50	18 [illegible]	218·25	—·—	69·10
Заскаржені справи	2.247·05	436·—	[illegible]	—·—	1.811·05	
Кошти спору	3,669·17	2.882·74	645·16	786·58	786·43	
Непіднята дивіденда	238·67	1.276·07	—·—	—·—	—	1.037·40
Зиск	2.997·14	2.997·14	—·—	—·—	—·—	
Інкасо документи	173,727·87	133.385·72	21·123·18	20.347·47	40.342·15	
Льоро інкасо	128·197·18	170·819·14	20.620·19	21.239.18		48.621·96
Ностро документи	27·489·37	25.790·61	5·264·23	6.002·42	1.608·76	
Зобовязання з інкаса	2·655·96	4.791·38	2.655·96	4.791·38		2·135·42
	21,946.701·35	21,946.701·35	3,104.464·99	3,104.464·99	1,208.405·73	1.208.405.73

БІРЖА.

Львів, 5. жовтня 1938.

ГРОШІ

Купно-продажа: Бельґи бельґ. 92.42—9.05. Доляри америк. 5.30·10—5.34. Доляри канад. 5.28·0—5.25·0. Фльорени гол. 292.24—28.10. Франки фр. 14·39—13·73. Франки шв. 121·7—12·55. Фунти анг. 25·6—25·15. Гульдени данц. 10·25—99·75. Корони ческ. Корони дун. 115·55—114·25. Корони норв. 125·33—12·45. Корони шв. 132·0—12·25. Ліри італ. 19·—18·4. Марки фінляндські 11·09—11·30. Марки нім. срібні 70·0—77·00. Тель Авів 24·8—25·0.

Папери.

4 і пів проц. внут. 67·00 65·25. 3 інв. 1 ем. 81·00 серії 93·0 2 ем. 84·0. серія 94·, 5 конвер 68·50, 4 прем. дол. 42·0 4 консолід. 63·—65·50

Акції.

Банк Польський 125·0 Цукор 38·00 Вугіль 32·50—37·0, Ліліпоп 81·50—85·00 Островець 61·00 Стараховичі 43·75.

Тенденція сильніша

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“

Львів, дня 5. жовтня 1938

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·75 зол.
1 кг. масла бочков. ввід з опак. 2·50 зол.
молоко 14—15 сот.
1 кг. яєць 130—1·55 зол.

Тенденція на масло та яйця сильна на молоко вдержана.

МЕШКАННЯ

ДЕШЕВА станція з харчем для студентов. Весоловського 12. долішний дзвінок. 2089 2-2

ВІД ЗАРАЗ до винайму комфорт. покій, при вул. Потоцького, тел. 116-60. 1-2

НАУКА

ПРИЙМАЮ на науку кравецтва фахово і також для дому, курса для старших панів, ручу за успіх. Замна робітня суконь ВОЛИНСЬКОЇ, Львів, Собеського 12, тел. 217-04. 1803а

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПРИСТУПАЮЧИ до виведення опери Лисенка „Утоплена“ театр ім. Садовського прийме до хору сопрана, теноріа, альти і баси. Листи зі світлинами і описом життя та оплатою слати до Управи Театру, Стрий. 2090 1-5

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ЗЕМЛЕМІР інженір шукає практики у присяжного. Зголошувати Адміністрації „Землемір“. 2110 1-2

КУПНО — ПРОДАЖ

КОВДРИ найдешевше купиш ВИРІБНЯ КОВДЕР, Кєнтшинського 4. 1918 12-0

ГОДИННИКИ, біжутерія, китайське срібло великий вибір — дешеві ціни, Л. РОЗВАЖЕВСЬКИЙ, Львів, Академічна 2. 1982 8-

ОКАЗІЙНО на продаж машини до писання польсько-українські „Польтво“, Львів, Ягайлонська 15, тел. 221-58. 2108 1-2

РІЖНІ

ВИРІБ ДЗЕРКАЛ, шиби, рами, опрана образів найдешевше — шклярство Н. СТЕЛЬМАХ, Коперника 22, тел. 215-79 2022 6-15

ОГОЛОШЕННЯ

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденції по зол. 0.15
купно, продаж, винайм і т. п. . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/2 . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/4 . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/8 . . . зол. [illegible]

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“ З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів Ринок 10